

Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal

**Kutatási és Technológiai
Innovációs Alap
felhasználása**

**Nemzeti Kutatási és
Technológiai Hivatal
tevékenysége**

2008. évi beszámoló

Budapest, 2009. július

**Dr. Csopaki Gyula
elnök**

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	5
2. A KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ HELYZETE	8
2.1 NEMZETKÖZI TRENDEK A K+F ÉS AZ INNOVÁCIÓ TERÜLETÉN.....	8
2.1.1 K+F finanszírozás	8
2.1.2 Emberi erőforrások	8
2.1.3 Eredmény-mutatók.....	9
2.2 A MAGYAR K+F ÉS INNOVÁCIÓS HELYZET ALAKULÁSA.....	11
2.2.1 A magyar innovációs teljesítmény nemzetközi összehasonlításban	11
2.2.1.1 Összesített innovációs mutató.....	11
2.2.1.2 K+F indikátorok.....	12
2.2.2 A kutatás-fejlesztési és innovációs környezet változása	13
3. A KTI ALAP – 2008	15
3.1 AZ ALAP 2008. ÉVI GAZDÁLKODÁSA.....	15
3.1.1 Bevételek.....	15
3.1.1.1 A bevételi tételek részletes kifejtése	16
3.1.2 Felhasználás.....	16
3.1.3 Az Alap kötelezettségállománya	18
3.2 AZ ALAP 2008. ÉVI PROGRAMPORTFÓLIÓJA.....	19
3.2.1 Az Alap felhasználási stratégiája.....	19
3.2.1.1 A programportfólió általános elemzése.....	21
3.2.1.2 Vállalkozások támogatása.....	21
3.2.1.3 A régiók támogatása	23
3.2.2 A 2008. évi programportfólió részletes elemzése	26
3.2.2.1 2008. évben indított programok.....	26
3.2.2.2 2008. előtt indított folyamatban lévő programok	34
3.2.2.3 Pályázaton kívüli támogatások.....	41
3.3 A KFI PROGRAMOK MENEDZSELÉSE.....	42
3.3.1 Pályázati rendszerek kezelése.....	42
3.3.2 Projektek nyomon követése.....	43
3.3.3 Közreműködői tevékenység.....	45
3.3.4 A 2008. évi pályázatmenedzselés jellemző adatai.....	46
3.3.5 A monitoring tevékenység.....	48

3.3.6	Az Alap felhasználásával kapcsolatos értékelések.....	49
3.3.6.1	A 2001. és 2002. évi NKFP program keretében nyertes, 2006.év végéig lezárt pályázatok célzott ex-post értékelése	49
3.3.6.2	Innovációs járulék összegéből levonható költségek ösztönző hatásának értékelése 50	
3.3.6.3	EU 6. Keretprogramjában a magyar részvétel értékelése	51
3.3.7	A TÁMOGATÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSE	52
4.	A HIVATAL 2008. ÉVI MŰKÖDÉSE	53
4.1	A HIVATAL 2008. ÉVI MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI.....	53
4.1.1	A jogszabályi környezet hatása és a belső szabályozottság.....	53
4.1.2	Emberi erőforrás.....	54
4.1.3	Informatikai támogatás	55
4.1.3.1	PKR – a Hivatal elsődleges pályázati ügyviteli rendszere	55
4.1.3.2	Egyéb informatikai alkalmazások.....	57
4.1.3.3	Informatikai infrastruktúra.....	57
4.1.3.4	Belső informatikai szolgáltatások	58
4.1.3.5	Az informatikai szervezet irányítása.....	58
4.1.4	Gazdálkodás	58
4.1.4.1	NKTH 2008. évi gazdálkodására ható jelentős tényezők.....	58
4.1.4.2	Az NKTH előirányzatainak alakulása.....	59
4.1.5	Bevételek alakulása	61
4.1.5.1	Költségvetési támogatás alakulása.....	62
4.1.6	Kiadások alakulása.....	62
4.2	AZ ALAP ÉS A HIVATAL GAZDÁLKODÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE.....	63
4.2.1	Belső ellenőrzések.....	63
4.2.1.1	A megvalósult ellenőrzések fontosabb megállapításai:.....	64
4.3	A HIVATAL TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI.....	65
4.3.1	Stratégiai tervezés.....	65
4.3.1.1	Az NKTH intézményi stratégiája.....	65
4.3.1.2	Az NKTH részvétele a TTI stratégia tervezésében és megvalósításában	65
4.3.1.3	OECD innovációs országtanulmány készítése.....	66
4.3.2	EU és nemzetközi együttműködések.....	66
4.3.2.1	Az uniós tagságból fakadó tevékenységek	66
4.3.2.2	Multilaterális ügyek.....	69

4.3.2.3	Kétoldalú kapcsolatok .	69
4.3.2.4	TÉT attaséi hálózat működése.....	70
4.3.3	A K+F-ért felelős tárca nélküli miniszter tevékenységének támogatása, államigazgatási feladatok	71
4.3.3.1	A K+F+I támogatási források felhasználásának összehangolása	71
4.3.3.2	Pályázati rendszerek hatékonyságának növelése	72
4.3.3.3	Európai Unió TTI ügyek	72
4.3.3.4	Egyéb nemzetközi ügyek.....	72
4.3.3.5	Előterjesztések készítésében való közreműködés.....	73
4.3.4	Társadalmi partnerség, kommunikáció.....	73

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

1. Az Alap 2008. évi működésével kapcsolatos legfontosabb eredmény, hogy ebben az évben sikerült az *Alap történetének eddigi legmagasabb kifizetését* megvalósítani mind abszolút értékben, mind pedig a forrásokhoz viszonyítva. Ez a magas kifizetési arány segítette a kutató közösséget a 2008 végére kialakult válság kedvezőtlen hatásainak leküzdésében. Az Alap bevétele 2008-ban 50,2 Mrd Ft-ot tett ki, a kifizetéseinek összege 44,5 Mrd Ft volt, ami 88,6%-os kifizetési rátát jelentett. 2007-ben a kifizetés 32,3 Mrd Ft volt, az évi kifizetési ráta pedig 62,3% volt.
2. A 2008 évi kifizetések 53%-a, a kötelezettségállomány 51%-a, a *Nemzeti Technológia Program*-hoz köthető. A program vállalatok és költségvetési vagy non-profit intézmények kutatási projektjeinek finanszírozásához járul hozzá. Jelentőségét az adja, hogy a források szétaprózódása helyett kevesebb, a korábbiaknál jóval nagyobb méretű projektek támogatására nyílt lehetőség. Így erősödhetett a forrásokért folyó verseny, illetve nemzetközi mércével mérve is jelentős támogatást lehetett megítélni egy-egy projektnek. A program a kutatóhelyek és a vállalatok közötti kapcsolatok erősítéséhez is hozzájárul. A hasznosítás-orientált stratégiai kutatásokat támogató Nemzeti Technológia Programra 2008-ban beérkezett, több mint 300 pályamű közül a második eredményhirdetés alapján 77 nyert támogatást. *A program kezdetben 30 milliárd forintos keretét a Hivatal – a gazdasági válságra való reagálásképpen – 40 milliárd forintra emelte.* Az eredeti keretből forráshiány miatt már nem támogatható pályaművek magas színvonala is indokoltá tette a keret megemelését. Az így keletkezett kutatási pluszforrások *kutató-fejlesztői munkahelyek megmaradásához* is hozzájárultak. A pályázat nyertesei a K+F tevékenységet végző vállalkozások, felsőoktatási intézmények és akadémiai kutatóhelyek konzorciumai; a konzorciumokat minden esetben vállalkozásnak kell vezetnie..
3. A Hivatal 2008-ban *is kiemelt figyelmet fordított a vállalkozások kutatás-fejlesztési tevékenységének támogatására:* a vállalkozások részére történt kifizetések a támogatások 46 %-át tették ki, meghaladva a 2007. évi 41 %-ot, ami volumenében 39 %-kal magasabb, mint 2007-ben.
4. *A 7. Európai Kutatás-fejlesztési Keretprogramban való magyar szereplés szempontjából kiemelkedő sikernek számított az „Emberek” programon belül elért eredmény.* A *kutatói mobilitást támogató nemzeti, regionális programok társfinanszírozást biztosító COFUND program keretében az NKTH mintegy 4,5 millió euró támogatást nyert a kutatói mobilitást és karrierfejlesztést támogató „Mobilitás” programjához - a teljes program mintegy 40%-át.* (A kiíráson indult 30 pályázatból mindössze 10 nyert; a nyertesek között Magyarország az egyetlen ország a régiókból.) A program magyar kutatók külföldi tapasztalatszerzését, külföldi kutatók magyarországi kutatóhelyen történő alkalmazását, illetve külföldön dolgozó magyar kutatók hazai reintegrációját segíti elő. A 2008-2010 közötti időszakra a Mobilitás pályázat támogatási keretösszege 3 milliárd Ft; a program finanszírozásához 300 millió forinttal az OTKA is hozzájárul.
5. Az NKTH pályázat- és szerződéskezeléssel foglalkozó háttérintézménye a KPI 2008. január 31.-ével megszűnt. Tevékenységét részben az NKTH, részben a 133/2004 sz. Korm. rendelet kijelölése alapján más közreműködő szervezetek vették át az év során különböző időpontokban. A kiszervezés több hónapra lefékezte a támogatás-kezelés folyamatát. Ennek ellenére az NKTH *belső intézkedésekkel, az átszervezés felgyorsításával mindent megtett annak érdekében, hogy a szerződések kezelése minél kevesebb problémát okozzon.* Ezen erőfeszítések sikerét jelzi a rekord összegű kifizetés is.
6. Az Alap 2008. január elsején fennálló kötelezettségállománya 45,6 Mrd Ft-ot tett ki. A 2008. évben megítélt támogatásokra kötött szerződésekből eredő új kötelezettségállomány 62,7 Mrd

- Ft volt. Figyelembe véve a 2008. évi 44,5 Mrd Ft kifizetést a *2008. december 31-i teljes kötelezettségállomány 63,7 Mrd Ft volt*, amelynek évekre történő lebontása: 2009-re: 36,4 Mrd Ft (2009-re tervezett 25,7 + 10,7 a 2008-ról áthúzódó); 2010-re: 17,6 Mrd Ft; 2011-re 7,6 Mrd Ft; 2012-re: 2,0 Mrd Ft..
7. Az Alap 2004-2008. években *felhalmozott maradványa* összesen 55,8 Mrd Ft. A 2008. évi kiadásoknak a tervezetthez képest való elmaradásához hozzájárultak az alapkezelőt ért szerkezeti és szervezeti változások, melyek nagymértékben módosították az alapkezelés folyamatait. 2008 szeptemberében a kormány elfogadta a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004 (IV.29) Korm. rendeletet módosítását, mely egyszerűsítette az Alapból történő kifizetéseket, ezáltal segítette a pénzügyi teljesítések felgyorsítását.
  8. Magyarországon a *GDP arányos K+F ráfordítások* mértéke 2001 óta 1% körüli szinten stagnál, a ráfordítások tehát csak a nominális GDP növekedés mértékével bővültek. A 2007-ben elért 0,97% az EU25 átlagának valamivel több, mint a felét tette ki, miközben a vállalati források felhasználása 2006-ra gyakorlatilag elérte az állami forrásokét. Nem javult ugyanakkor ezzel párhuzamosan az innovációs jelzőszámok. Komoly lemaradásban vagyunk a szabadalmaztatás, a műszaki szakemberképzés és a vállalati innováció terén.
  9. A Kormány a 103/2008 (IV. 29.) Korm. rendelettel létrehozta a *kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszteri posztot*. Ez az intézkedés biztosította az egyszemélyi felelősség érvényesülését és a kutatás-fejlesztési terület szakminiszteri koordinációját a Kormányon belül, elősegítve az integrált kormányzati szerep megvalósulását. Ezt az átalakítást a K+F és innovációs szféra, valamint a szakmai közösség pozitívan értékelte.
  10. A Hivatal kiemelt jelentőséget tulajdonít az európai kutatás-fejlesztési együttműködésben való részvételnek. Komoly eredményként értékelhető, hogy az Európai Unió innovációért és versenyképességért felelős minisztereinek 2008. június 18-án született egyhangú döntése alapján *Budapest lett a székhelye az Európai Innovációs és Technológiai Intézetnek (EIT)*.
  11. 2008-ban az „*OECD Reviews of Innovation Policy – Hungary*” címmel *elkészült az OECD nemzetközi szakértői által összeállított országjelentés*, amely egy OECD sorozat keretében könyv formájában megjelent. A jelentés felméri a magyar innovációs rendszer helyzetét, elemzi az eddig tett intézkedéseket és azok hatékonyságát, illetve javaslatokat tesz (elsősorban a kormányzat számára) a további intézkedésekre. A jelentés számos területen javasol jelentős változásokat. A magyar innováció szereplői, külföldi szakértők bevonásával az NKTH szervezésében megvalósult nemzetközi konferencián értékelték a jelentést. A kiadvány 2009-ben magyarul is megjelenik.
  12. A korábbi években meghírdetett és 2008-ban még futó programokon túl az NKTH 2008-ban a következő *új programokat* hirdette meg:
    - *Nemzeti Technológia Program*: A már említett Nemzeti Technológia Program az Alap zászlóshajó programja. A program iránti rendkívül nagy érdeklődés és a nyertes programok magas színvonala, társadalmi-gazdasági jelentősége is jelzik a kezdeményezés sikerét.
    - *NKTH-OTKA közös programok*: 2008-ban, az OTKA és az NKTH együttműködése keretében, a kialakított középtávú Alapkutatási Program részeként dolgozta ki a Hivatal a 2008-2010 közötti időszakra meghirdetésre kerülő „Gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alapkutatás támogatása” c. pályázatot. A pályázatok és támogatási szerződések kezelése az OTKA közreműködésével történik.
    - *Magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08)*: A Hivatal pályázatot írt ki a magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatására, amelynek célja a ma-

gyar gazdaság innovációs folyamatainak elősegítése, a versenyképesség növelése, az export bővítése a magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának előmozdításával.

- *Az innováció társadalmasítása:* A társadalomtudományok széles spektrumát lefedő pályázati kiírás célja a tudományos kutatás és technológiai innováció szakpolitikai megalapozása a jelenkor gazdasági, társadalmi kihívásaira megoldást nyújtó projektjavaslatok támogatása.
  - *Cybergeneráció:* A Hivatal a Cybergeneráció versenyre olyan előremutató és innovatív ötletek, egyéni elgondolások beküldését várta, amelyekben az általános és a középiskolás célcsoport megfogalmazza, bemutatja, hogy szerintük az informatika és a világháló alkalmazásában milyen kihasználatlan lehetőségek rejlenek.
  - *Az EU programokban való magyar részvétel elősegítését szolgálják:*
    - *CORNET(ERA-NET) programban való magyar részvétel támogatása:* A program célja a KKV-k ösztönzése arra, hogy közösen fogalmazzák meg kutatás-fejlesztési igényeiket és szakmai szervezeteiken keresztül, ún. kollektív kutatás keretében közösen bízzanak meg kutatóhelyeket K+F feladatokkal és az eredményeket minél szélesebb körben hasznosítsák.
    - *BONUS-HU Program H:* A pályázat célja, hogy kiegészítő támogatást nyújtson az Európai Bizottság által az FP 7. keretprogram keretében támogatott kutatás-fejlesztési projektek költségvetéséhez az abban résztvevő hazai felsőoktatási intézmények, közfinanszírozású kutatóintézetek, non-profit szervezetek valamint kis- és középvállalkozások részére.
    - *Az NKTH részt vesz három uniós közös kezdeményezésben is:* ezek az Ambient Assisted Living (AAL), a beágyazott rendszerek területén működő ARTEMIS és a A mikroelektronika területén létrejött ENIAC programok.
  - *Kétoldalú K+F projektek*
    - *NKTH-Sbenzen (Kína):* Az NKTH és a Kínai Népköztársaság Shenzen városának közös kutatás-fejlesztési pályázata elsősorban alkalmazott kutatásokat, illetve kísérleti fejlesztéseket támogat, amelyek révén eredeti hazai ötletek (alap- és alkalmazott kutatási eredmények) kerülhetnek gyártásba.
    - *NKTH- A*STAR (szingapúri):* Az NKTH a szingapúri kutatás-fejlesztésért felelős kormányzati szervvel, az A*STAR-ral jelentetett meg közös pályázati felhívást a magyar ötletek, kutatási eredmények gyártásba való átvitele, piacra juttatása céljából.
  - *Kétoldalú T&T együttműködések (kiegészítő támogatások):* Az NKTH a kétoldalú tudományos és technológiai együttműködések keretében olyan kutatás-fejlesztési projektek kutatócseréjének kiegészítő támogatására hirdetett pályázatot, ahol a partner ország legalább a magyar féllel azonos nagyságrendű összeggel járul hozzá a közös projekt támogatásához
13. *A monitoring és értékelési tevékenység feladatainak elvégzésére az NKTH külön szervezeti egységet alakított ki 2008 októberében. Az indikátorrendszer keretében cél- és bázisindikátorok segítik a projektek előrehaladásának áttekintését a mérföldköves elszámolásnál. Az NKTH kialakította és 2008-tól bevezette az egységes, elektronikus beszámoltatás feltételeit. A projektek előrehaladását áttekintő rendszer szakmai és szervezeti bevezetésének keretében a szakterületenként felállítani kívánt monitoring bizottságok elemzik a K+F projektek céljainak teljesülését. Ezek a szakmai grémiumok 2009-től kezdik meg működésüket.*

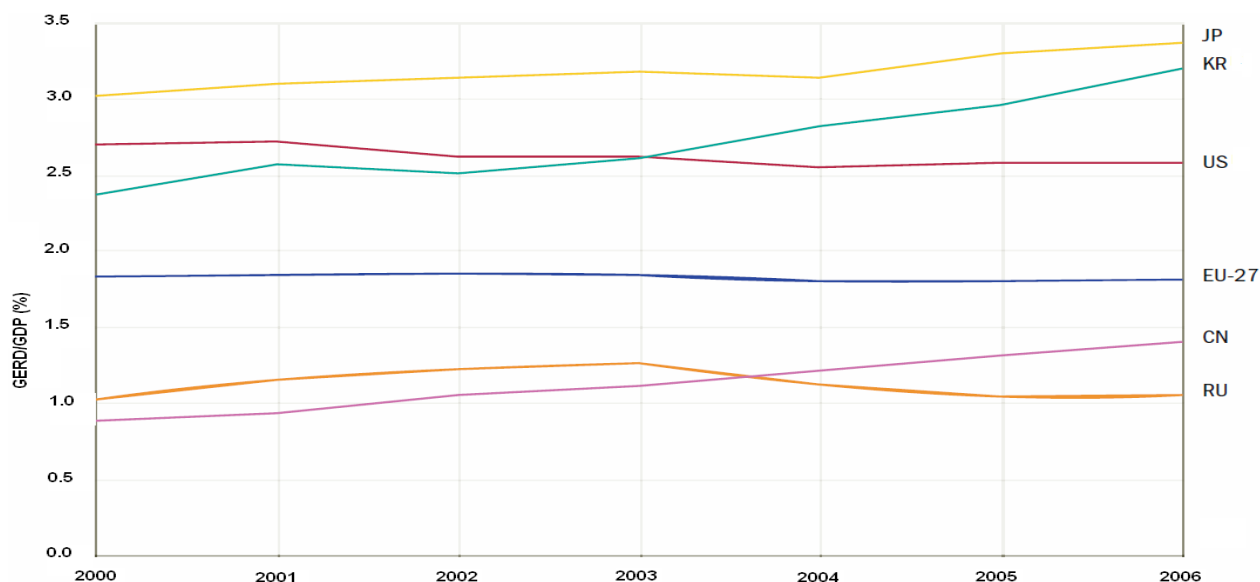
2. A KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ HELYZETE

2.1 NEMZETKÖZI TRENDEK A K+F ÉS AZ INNOVÁCIÓ TERÜLETÉN

2.1.1 K+F finanszírozás

A jelenlegi EU-27 államokban 2000 és 2006 között 14,8 %-kal nőtt a K+F ráfordítás, szemben az USA 10,1 %-os értékével. Az EU tagországok több mint a felében jelentősen nőtt a K+F intenzitás (GERD/GDP), mivel azonban a GDP is számottevő mértékben növekedett, és a nagyobb tagországok csak viszonylag alacsony K+F ráfordítás-növekedést tudtak felmutatni, az EU-27 összesített K+F intenzitása 2006-ra 1,86 %-ról 1,84 %-ra csökkent. Japán, Dél-Korea és Kína ugyanakkor jelentős növekedéssel büszkélkedhet (2.1. ábra). Különösen figyelemreméltó, hogy Kína K+F intenzitása 2000 és 2006 között 50 %-kal (!) emelkedett, és a jelenlegi trendek szerint már 2010-re megelőzi az EU-27 országokat.

2.1. ábra A fontosabb országok K+F ráfordításainak alakulása

Forrás: DG Research, Science, Technology and Competitiveness key figures report 2008/2009

Az európai visszaesés legfőbb eleme az üzleti ráfordítások elégtelen növekedése, valamint a tény, hogy az európai vállalatok Európán kívülre helyezik K+F tevékenységüket.

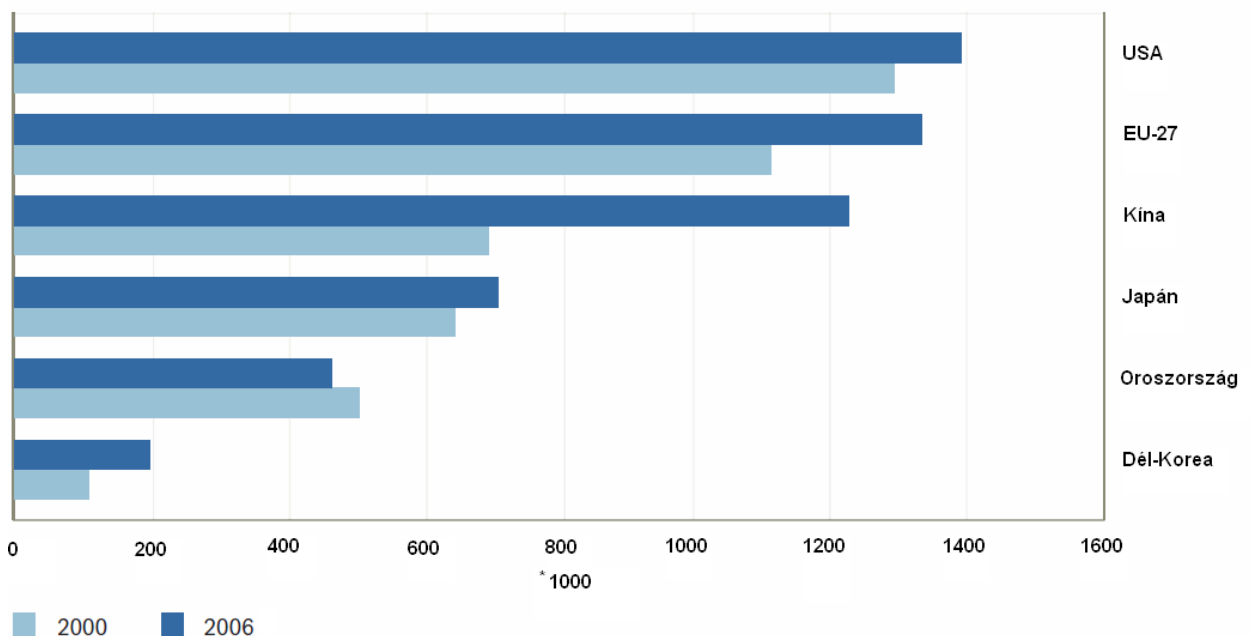
Az elmaradás másik oka az ipar szerkezetében keresendő: az USA feldolgozóiparában nagyobb arányt képviselnek a high-tech iparágak és nagyobb a K+F intenzitásuk is. Ebből következően a vállalkozások GDP-arányos K+F ráfordításainak is nagyobb részét teszik ki a high-tech iparágak.

2.1.2 Emberi erőforrások

A kutatás-fejlesztés emberi erőforrásainak (HRST) globális változásait tekintve legjelentősebb fejlemény, hogy Kínában 2000 és 2006 között a kutatók száma kétszeresére nőtt (2.2. ábra). 2006-ban az EU-ban az üzleti szférában 640 000 kutató dolgozott, míg az USA-ban 1,1 millió, annak ellenére, hogy 2000 óta az EU-ban dolgozó kutatók száma kétszer olyan gyorsan nőtt, mint az USA-ban vagy Japánban.

2.2. ábra A kutatók száma (2000-2006)

Forrás: DG Research, *Science, Technology and Competitiveness key figures report 2008/2009*

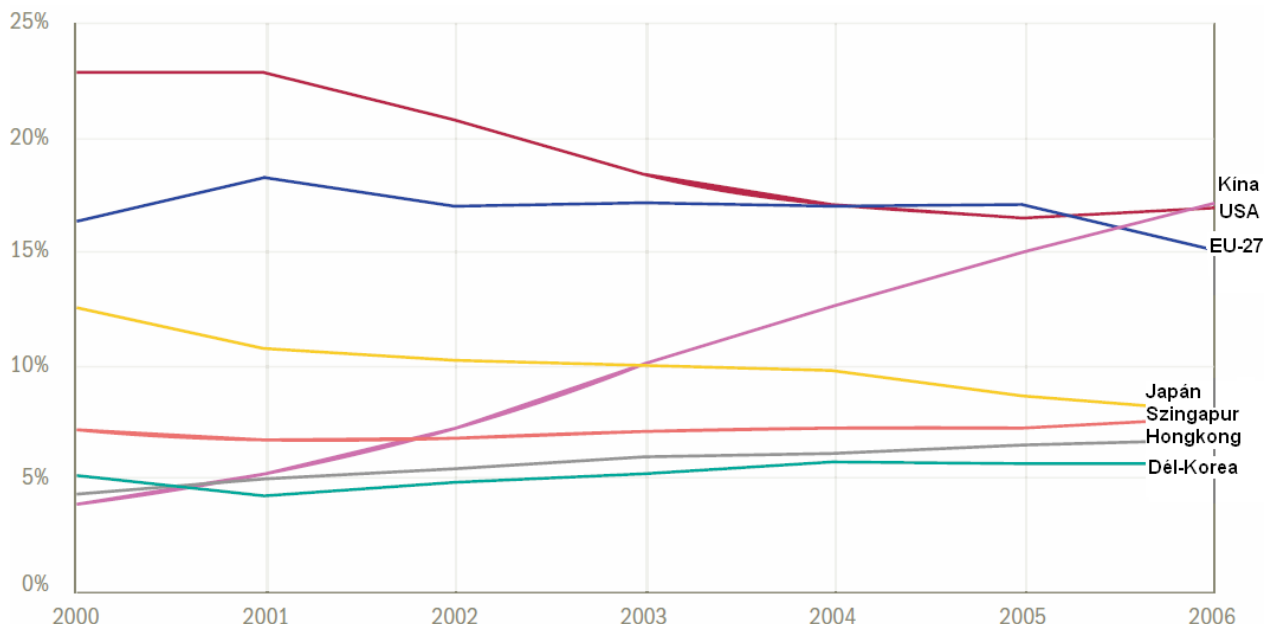
Az 1000 foglalkoztatottra jutó kutatók létszáma az EU-ban a 2000-es 5-ről 2006-ra 5,6-ra növekedett, de így is jelentősen elmarad Japán 10,7-es, és az USA 9,3-es értékétől. Magyarországon még rosszabb a helyzet: a 2000-es 3,5-ös érték 2006-ra csak 4,1-re nőtt. Az EU-27 államaiban kisebb az üzleti szférában dolgozó kutatók aránya (49%), mint az USA-ban (79%) vagy Japánban (68%).

A kutatók képzését tekintve Európában 2005-ben 100 000 doktori címet szereztek, míg az USA-ban 53 000-et, Japánban pedig csak 15 000-et. Az Európai Kutatási Térség nagyvilág felé nyitásának jele, hogy az Európában doktorálók mintegy 13 %-a Európán kívüli országból érkezik. A világ tudományos együttműködéseinek legnagyobb része Európa és az Egyesült Államok között van, az együttműködések száma legnagyobb mértékben ugyanakkor az ázsiai országokkal növekedett.

2.1.3 Eredmény-mutatók

A high-tech export arányaiban az EU stagnáló, az USA csökkenő részesedésével szemben Kína átvette a vezető szerepet a világon (2.3. ábra):

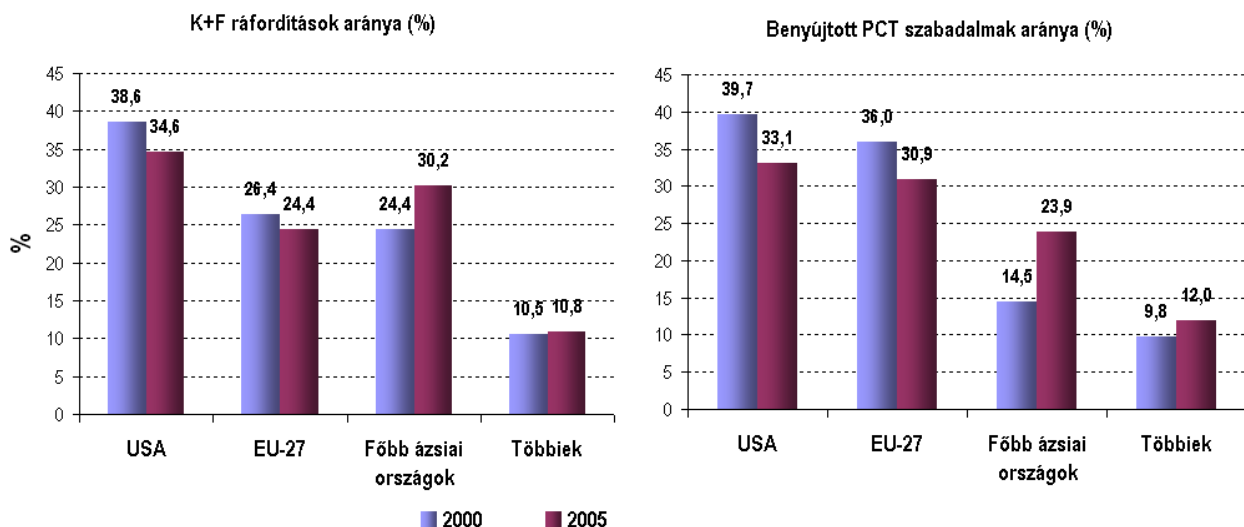
2.3. ábra A fontosabb országok részesedése a világ high-tech exportjából

Forrás: DG Research, Science, Technology and Competitiveness key figures report 2008/2009

2000 és 2005 között Kína (Japánhoz és Dél-Koreához hasonlóan) a szabadalmak terén is megduplázta teljesítményét, különösen nagy növekedést produkált az ICT témákban. Mindazonáltal az USA és az EU-27 Japánnal együtt továbbra több mint 80%-át adja a világ összes triád szabadalmának. Figyelemreméltó tény, hogy amíg Európa részesedése a világ K+F ráfordításaiból hat év alatt 7,6%-kal csökkent, a benyújtott szabadalmak számát tekintve közel kétszeres (14,2%) a csökkenés (2.4 ábra).

2.4. ábra Részesedés a világ K+F ráfordításából és PCT szabadalmaiból

Forrás: DG Research, Science, Technology and Competitiveness key figures report 2008/2009

Ennek oka részben a szabadalmaztatás magas költségeiben keresendő. Egy 12 EU tagállamra és Svájcra kiterjedő EPO szabadalmi kérelem benyújtása ugyanis 20-szor többbe kerül, mint az USA-ban,

és 13-szor többre, mint Japánban. A szabadalmi védettség fenntartása pedig a 27 tagállamra kiterjedően 60-szor drágább, mint az USA-ban.

Az EU-27 tagállamokon belül a várakozásoknak megfelelően az Európai Szabadalmi Hivatalhoz benyújtott szabadalmak száma egyenes arányosságot mutat a GDP arányos vállalati K+F ráfordítással. Az USA-beli és a Japán szabadalmak az európai eredetűeknél jobban koncentrálnak a biotechnológia, az ICT és a nanotechnológia területére. Az ipar abszorpció kapacitását jól mutatja a külföldi találmányok aránya a belföldi vállalatok tulajdonában levő szabadalmak között. Az USA vállalatainak tulajdonában levő szabadalmak között nagyobb arányban vannak a külföldi találmányokon alapulóak, mint Európában, vagyis az EU-27 államai kevésbé képesek felhasználni a máshol létrejött tudást.

Az EU-27 részesedése csökkent a világ összes publikációjából, de továbbra is vezet a tudományos publikációk világranglistáját, Kína viszont hat év alatt ezen a területen is megduplázta teljesítményét, és ezzel Japánt is megelőzte. Az 1 millió lakosra jutó publikációk száma egyenes arányosságot mutat a GDP arányos állami K+F ráfordítással. Árnyalja a képet a tudományágankénti specializáció. Az USA pl. nagyobb arányban végez kutatást olyan publikáció-intenzív tudományágakban, mint a klinikai orvostudomány, egészségtudomány, biomedika vagy élettudomány. Európa számára nem ilyen kedvező a kép a nagy impaktfaktorral rendelkező publikációk tekintetében, ahol az USA, Kanada, és Ausztrália is megelőzi.

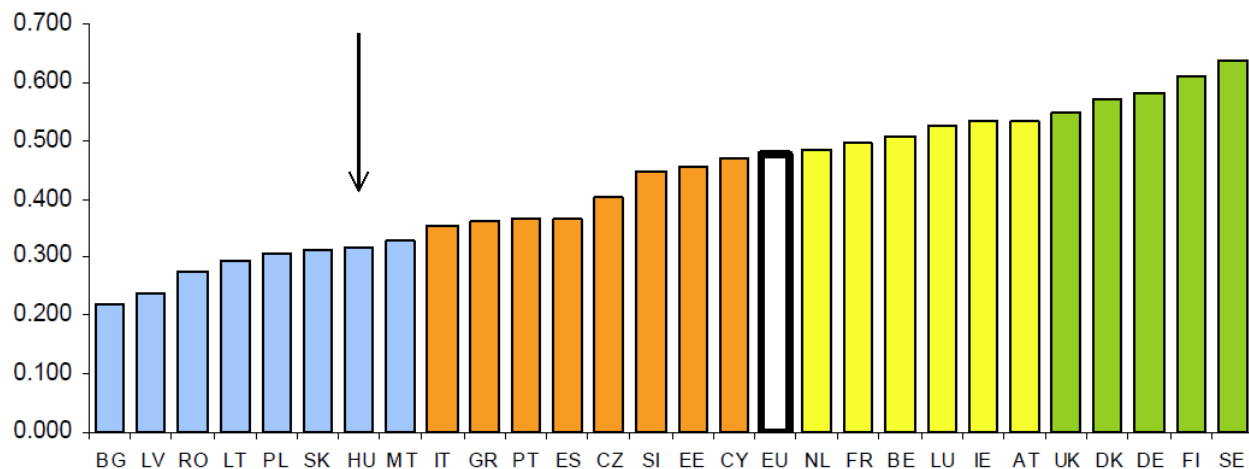
2.2 A MAGYAR K+F ÉS INNOVÁCIÓS HELYZET ALAKULÁSA

2.2.1 A magyar innovációs teljesítmény nemzetközi összehasonlításban

2.2.1.1 Összesített innovációs mutató

A 2009. januárban megjelent „Európai Innovációs Eredménytábla 2008¹” jelentése a 27 tagállamot négy csoportra sorolja. Magyarország eszerint a 21. helyen, a négy csoport közül a negyedik, az innovációban az európai átlagtól lényegesen elmaradó teljesítményű országok csoportjában szerepel.

2.5. ábra Az európai országok összesített innovációs indexe

Forrás: European Innovation Scoreboard 2008

¹ A kiadvány a vizsgált országoknak legutóbbi, teljes évre vonatkozó adatait tartalmazza.

Az Összesített Innovációs Mutató (Summary Innovation Index = SII) 29 mutatót összesít, az innováció hét dimenzióját hivatott kifejezni:

- Emberi erőforrások (középiskolát, illetve egyetemet végzettek aránya, doktori fokozatot szerzők száma, illetve az élethosszig tartó tanulásban résztvevők aránya) terén Magyarország a 27 tagállam közül a 24. helyet foglalja el.
- Az innováció finanszírozása és támogatása (állami K+F ráfordítás, kockázati tőke, vállalkozásfinanszírozás, vállalati szélessávú internet-hozzáférés) indikátorcsoportban Magyarország ugyancsak a 24. helyen található.
- A vállalati innovációs beruházások (üzleti K+F ráfordítás, IT-költségek, nem-K+F innovációs ráfordítások) tekintetében Magyarország a 17.
- A kapcsolódások és a vállalkozási kedv (innovatív KKV-k, egymással együttműködő innovatív KKV-k aránya, KKV-k megszűnése és újak alapítása, public-private közös publikáció) szempontjából Magyarország helyezése: 18.
- A szellemi tulajdon-védelmét (EPO-szabadalmak, EU védjegyek és formatervek) és a technológiai fizetési mérleget tekintve Magyarország a 19. helyen található.
- Az innovátorok (a termék-, eljárás-, marketing- vagy szervezési innovációt bevezető KKV-k aránya, a munkaerőköltséget vagy anyag- és energiaköltséget megtakarító cégek aránya) indikátorcsoportban mutat Magyarország leggyengébb teljesítményt: az utolsó előtt, 26. helyen áll, csak Litvániát előzi meg.
- A gazdasági hatások (a high-tech feldolgozóiparban és a tudásintenzív szolgáltatásokban foglalkoztatottak aránya, a high-tech feldolgozóipar és a tudásintenzív szolgáltatások exportjának aránya, a cégen belül új vagy a piacon új termék bevezetése) számbavétele viszont a legjobb, 14. helyezést biztosítja Magyarországnak számára.

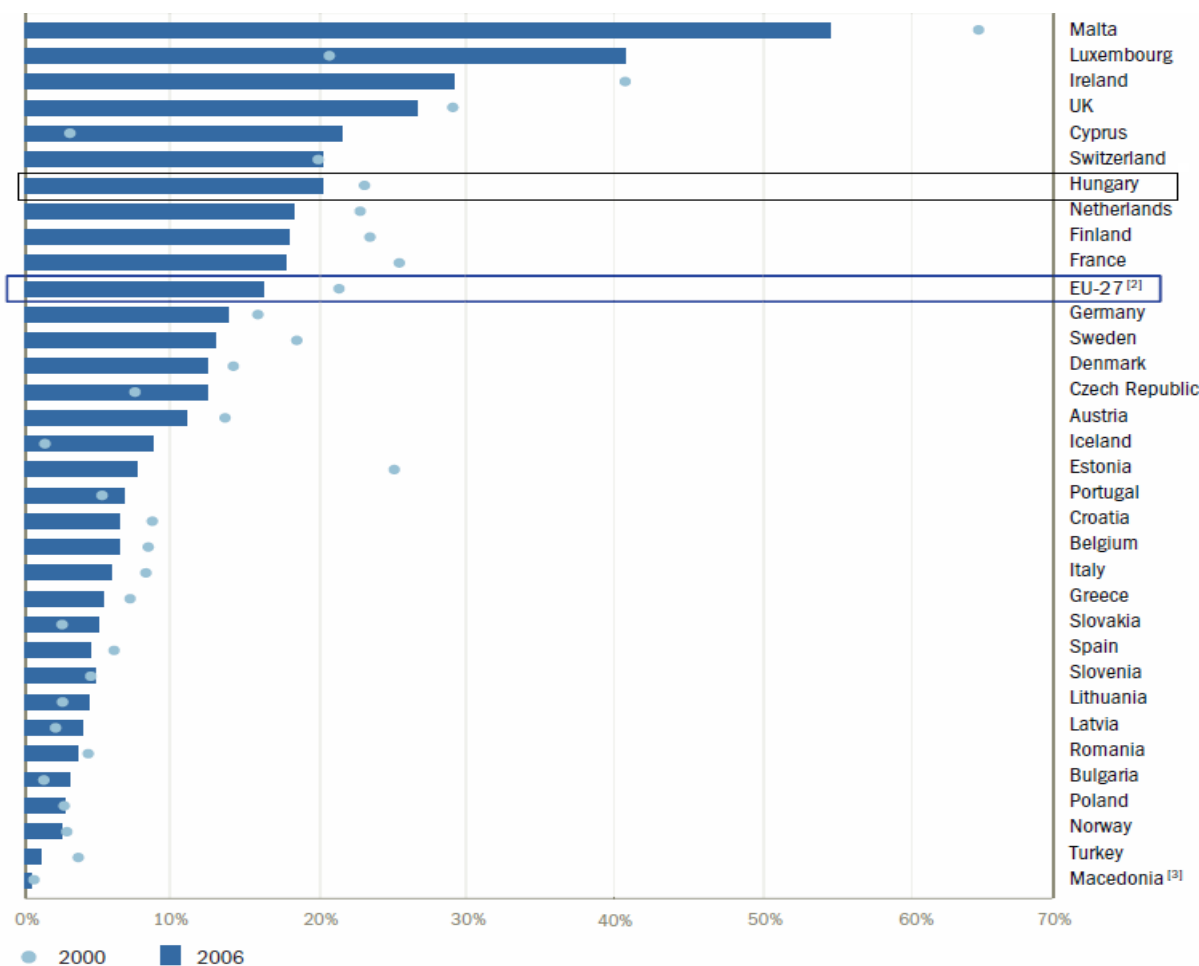
2.2.1.2 K+F indikátorok

Magyarországon a GDP arányos K+F ráfordítások mértéke 2001 óta 1% körüli szinten stagnál, a ráfordítások tehát csak a nominális GDP növekedés mértékével bővültek. A 2007-ben elért 0,97% az EU25 átlagának valamivel több, mint a felét tette ki. A ráfordítás szerkezetében alacsony a vállalati K+F ráfordítások szintje, amelynek GDP-hez viszonyított aránya 0,43 % volt 2007-ben (ez az érték az EU15 átlagának 1/3-a). A vállalati ráfordítások részesedése azonban a teljes ráfordításon belül 2003-tól növekvő trendet mutat, (2003-ban 30,7%, 2004-ben 37,1%, 2005-ben 39,4%, 2006-ban 43,3% és 2007-ben 43,9%).

A 20-29 éves korosztályban a műszaki vagy természettudományi diplomát szerzők aránya az EU-27-ben 1,29% volt, Magyarországon viszont csak 0,52%, és míg a 2000 és 2005 közötti növekedés az EU átlagában 5,2%, addig Magyarországon csak 2,9%. A kiosztott doktori fokozatok száma is igen alacsony: a 25-34 éves lakosság körében mindössze 0,7 ezrelék, szemben az EU átlagával (1,45%) és Finnország 3,1%-os értékével.

A high-tech export arányát tekintve az összes exporton belül Magyarország jó helyen áll, bár ez leginkább a betelepült multinacionális vállalatoknak köszönhető (2.6. ábra):

2.6. ábra A high-tech termékek aránya az egyes országok exportjában

Forrás: DG Research, Science, Technology and Competitiveness key figures report 2008/2009

Az előrelépés egyik lehetősége az Európai Kutatási Térség mobilizáló erejének kihasználása. 2000 óta folyamatosan nőtt az együttműködésben végzett kutatások volumene, a kutatók mobilitása, és a tudományos cikkek és szabadalmak társszerzősége.

2.2.2 A kutatás-fejlesztési és innovációs környezet változása

A kutatás-fejlesztési és innovációs irányítási rendszert az elmúlt években a széttagoltság, a különböző tárcák közötti feladatok koordinációjának elégtelensége jellemezte. Az OECD ajánlásai² között kiemelt súllyal szerepel a hatékony, stabil és integrált kormányzati irányítási struktúra továbbfejlesztése, az innovációt támogató korszerű jogi és vállalkezési környezet kialakítása.

2008 májusáig a kutatás-fejlesztés és az innováció területén a gazdasági és közlekedési miniszter, a tudománypolitika területén pedig az oktatási és kulturális miniszter látta el a kormányzati felügyeletet. Komoly fordulat következett be 2008 májusától, amikor a Kormány a 103/2008 (IV. 29.) Korm. rendelettel létrehozta a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszteri posztot. Ez az intézkedés

² OECD Reviews of Innovation Policy: Hungary - ISBN 978-92-64-05404-2 OECD 2008. Az országtanulmány az interneten a http://www.oecd.org/document/29/0,3343,en_2649_34273_41469597_1_1_1_1,00.html címen található meg.

biztosította az egyszemélyi felelősség érvényesülését és a kutatás-fejlesztési terület szakminiszteri koordinációját a Kormányon belül, az integrált kormányzati szerep megvalósulását. A kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter felügyelete alá került a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, a Magyar Szabadalmi Hivatal és a Bay Zoltán Közalapítvány. Ezt az átalakítást a K+F és innovációs szféra és a szakmai közösség pozitívan értékelté.

2008-ban az alábbi stratégiai jelentőségű eredmények emelhetők ki:

- Kiépült az új K+F+I kormányzati hivatali struktúra, amely integrálta és egyszerűsítette a tudomány- és technológiapolitikai kormányzati munkát. Kialakult a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter munkáját segítő szervezet a MeH, az NKTH és az MSZH keretein belül.
- Az MTA törvény és az OTKA törvény módosításának előkészítése, egyeztetése.
- A Kormány TTI Intézkedési Tervének (1019/2009.(II.19) Korm. határozat) időszakos felülvizsgálata és a 2009-2010-re vonatkozó új intézkedési tervet tartalmazó kormányrendelet előkészítése, melynek kialakításánál figyelembe vételre kerültek az EU politikákkal és közösségi kezdeményezésekkel való összhang megteremtése, valamint az OECD által elkészített országtanulmány ajánlásait is.
- Az Innovatív Magyarország Program, a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter 2010-ig szóló programjának előkészítő és egyeztető munkái.
- Forráskoordinációs munkák: a hazai és az EU Strukturális Alapjaiból társfinanszírozott támogatási programok összehangolása.
- Új egyeztető és tanácsadó testületek felállítását célzó Korm. határozat előkészítése (Kutatás-fejlesztési Forráskoordinációs Tárcaközi Munkacsoport, Magyar Innovációs Fórum, Magyar Innovációs Tanács). Kutatói Érdekegyeztető Tanács létrehozásának előkészítése.
- A K+F+I támogatási folyamatok egyszerűsítése, egységesítése és hatékonyságának fokozása érdekében deregulációs kormányrendelet előkészítése.

3. A KTI ALAP – 2008

3.1 AZ ALAP 2008. ÉVI GAZDÁLKODÁSA

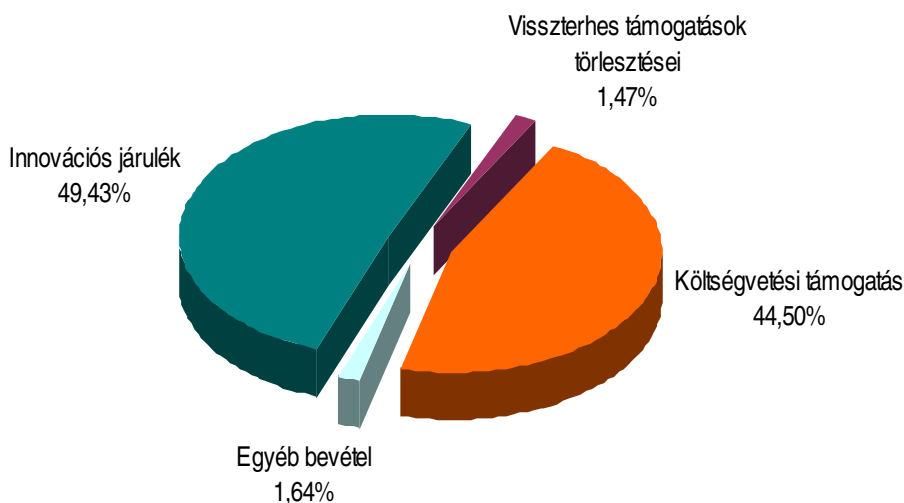
3.1.1 Bevételek

Az Alap fő bevételét a vállalatok által befizetett innovációs járulék és a költségvetési hozzájárulás jelenti. A 3-1. táblázat tartalmazza a 2008. évi költségvetési törvény szerinti bevételi előirányzatokat, valamint a tényleges bevételeket.

3-1. táblázat A KTI Alap bevételei 2008-ban (ezer Ft)

Cím-szám	Címnév	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
19	Innovációs járulék	23 296 000	23 296 000	25 615 464
20	Költségvetési támogatás	23 060 200	23 060 200	23 060 200
21	Visszterhes támogatások törlesztései	254 700	254 700	763 382
22	Egyéb bevétel	150 000	150 000	847 765
Költségvetési bevétel összesen		46 760 900	46 760 900	50 286 811
Függő, átfutó, kiegyenlítő bevételek				-134 582
Bevételek összesen		46 760 900	46 760 900	50 152 229

3.1. ábra A KTI Alap 2008. évi bevételeinek megoszlása

3.1.1.1 A bevételi tételek részletes kifejtése

Innovációs járulék

A vállalkozók innovációs járulékfizetési kötelezettségének tényleges teljesítése alapján az Alapba összesen 25 615 464 e Ft innovációs járulék folyt be. Ez az eredeti előirányzathoz képest 2 319 464 e Ft többletet jelent.

A bevételi túlteljesülés fő oka a 2007. évi innovációs járulékelőleg 2008. évi elszámoláskor jelentkező, előre nem tervezhető többletbefizetés volt.

Költségvetési támogatás

A költségvetési támogatás az eredeti előirányzattal azonos mértékben realizálódott, évközi lehívása a finanszírozási szükségletek függvényében történt.

Visszterhes támogatások törlesztései

A visszterhes támogatások törlesztései az Alap jogelődjének számító fejezeti kezelésű előirányzatokból kifizetett visszatérítendő támogatásokból származó bevételek. A teljesült 763 382 ezer Ft tartalmazza a kötelezettségek késedelmes teljesítéséhez kapcsolódó késedelmi kamatok összegét is.

Egyéb bevételek

Egyéb bevételként az Alap 847 765 ezer Ft-ot realizált az alábbiak szerint:

A Honvédelmi Minisztérium és a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal között kötött együttműködési megállapodásban foglaltakra tekintettel a HM Technológiai Hivatal 50 000 eFt támogatásértékkű forrást biztosít az Alap javára. Az átvett pénzeszköz kizárólag a „magas hőmérsékleten radarsugárzást elnyelő anyag kifejlesztése nanotechnológia alkalmazásával” kutatási témában kiírandó pályázat finanszírozására használható fel.

Tárgyétvet megelőzően az Alapból nyújtott támogatási előlegek fel nem használt pénzeszközei összesen 795 538,1 e Ft összegben kerültek visszautalásra a kedvezményezettek részéről az Alap számlájára javára.

A Bakonyi Erőmű Zrt. 2007. május 31-i közgyűlési határozata alapján tőke kivonással történő alaptőke leszállításról határozott. A névértékek közötti különbözet került átutalásra a részvényesek számára. Az Alapot megillető 2 228,2 e Ft-t a Bakonyi Erőmű Zrt átutalta az NKTH részére, melyet az NKTH 2008.08.25-én továbbutalt az Alap számlájára.

Függő, átfutó, kiegyenlítő bevételek

2008. évben keletkezett összesen -134 582 ezer Ft függő bevétel a visszautalásokhoz kapcsolódó hiányos adatközlésből, a visszautalt tételek rendeltetésének nem azonosítható voltából származik. E tételek rendezése folyamatban van.

3.1.2 Felhasználás

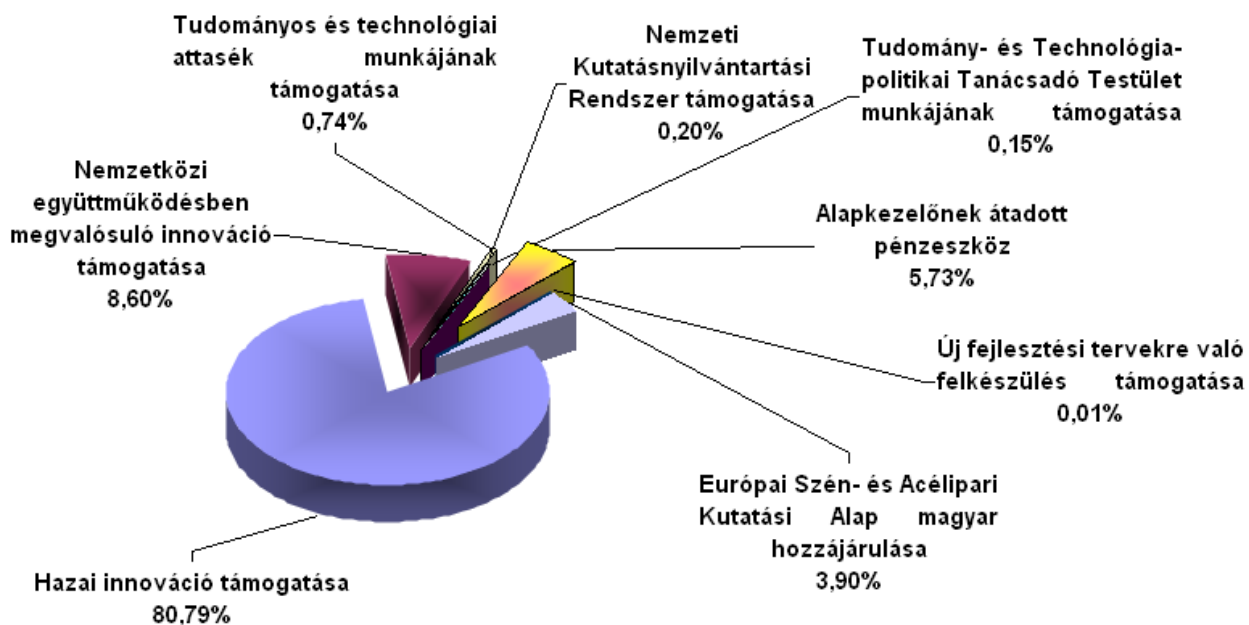
Az Alapból 2008. 1-12. hónapban 44 543 719 ezer forint kifizetés történt, mely 37,9 %-kal magasabb a 2007. évi kifizetésnél. (3-2. számú táblázat):

3-2. táblázat Kifizetések a KTI Alapból 2008-ban (ezer Ft)

Címnév	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Kifizetés	Teljesítés (%)
Hazai innováció támogatása	45 925 300	45 925 300	35 985 917	78,4
A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása	7 492 000	5 815 650	3 829 044	68,8
A tudományos és technológiai attasék munkájának támogatása	489 500	489 500	330 781	67,6
A Nemzeti Kutatásnyilvántartási Rendszer támogatása	87 000	87 000	87 000	100,0
Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület munkájának támogatása	50 000	50 000	13 517	27,0
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	1 873 100	2 554 200	2 554 200	100,0
Új fejlesztési tervekre való felkészülés támogatása	100 000	100 000	4 010	4,0
Európai Szén- és Acélipari Kutatási Alap magyar hozzájárulása	744 000	1 739 250	1 739 250	100,0
Kiadás összesen	56 760 900	56 760 900	44 543 719	78,5

3.2. ábra A KTI Alapból 2008-ban történt kifizetések megoszlása az egyes jogcímek között

A kiadások elmaradásához hozzájárultak az alapkezelőt ért szerkezeti és szervezeti változások (3.3.3 fejezet), melyek nagymértékben módosították az alapkezelés folyamatait.

2008 szeptemberében a kormány elfogadta a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004 (IV.29) Korm. rendeletet módosítását, ami egyszerűsítette az Alapból történő kifizetéseket, ezáltal felgyorsította a pénzügyi teljesítések ütemét.

Az Alapból nyújtott támogatások folyósítása 85,3%-ban (38 010 020,5 ezer Ft) működési célra, míg 14,7%-ban (6 533 698,7 ezer Ft) felhalmozási/beruházási célra történt.

Az Alap 2008. évi maradványa

Az Alapnak 2008.12.31-én fennálló tárgyévi előirányzat-maradványa az alábbi jogcímen keletkezett:

Kiadási megtakarítás (+)	12.217.181 e Ft
Bevételi elmaradás (-)	6.474.089 e Ft
Összesen	5.743.092 e Ft

Az Alap 2004-2008. években felhalmozott maradványa összesen 55 819 698 ezer Ft.

3.1.3 Az Alap kötelezettségállománya

Az Alap – tárgyéven túli kötelezettségeket is magába foglaló – teljes kötelezettségállományának 2008. évi változását a következő táblázat mutatja.

3-3. táblázat A KTI Alap kötelezettségállománya 2008-ban

ezer Ft

Megnevezés	Összeg
1. 2008.01.01-én meglévő, megelőző évekről fennálló kötelezettségállomány (2007. évi, illetve azt megelőző évek maradványa)	29.332.261
2. 2008. évi pénzforgalom nélküli módosítások	-1.375.469
3. 2008. évi módosított maradvány (1+2)	27.956.792
4. 2008.01.01-én meglévő, tárgyévet megelőző években keletkezett kötelezettségállomány 2008-2012. évi kihatása	13.716.775.
5. 2008. évi pénzforgalom nélküli (tárgyévi, illetve tárgyévet követő évi kötelezettséget érintő) módosítások	3.897.107
6. 2008.01.01-én meglévő, tárgyévet megelőző években keletkezett kötelezettségállomány 2008-2012. évi kihatásának módosított összege (4+5)	17.613.882
7. 2008.01.01-én fennálló módosított nyitó állomány összesen (3+6)	45.570.674
8. 2008. év során kötött szerződésekből eredő új kötelezettségek tárgyévi üteme	27.297.788
9. 2008. év során kötött szerződésekből eredő új kötelezettségek 2009. évi üteme	13.381.681
10. 2008. év során kötött szerződésekből eredő új kötelezettségek további	21.983.154

évek üteme	
11. 2008. év során kötött szerződésekből eredő új kötelezettségek (8+9+10)	62.662.623
12. 2008.12.31-i kötelezettség állomány összesen (7+11)	108.233.297
13. 2008. évi pénzügyi intézkedés összege az Alap számlájáról	-44.543.719
14. 2008.12.31-én fennálló teljes kötelezettség záró állománya (12+13)	63.689.578

A 2008. év végi teljes kötelezettség záró állomány évenkénti megoszlása az alábbiak szerint alakult:

3-4. táblázat A kötelezettség záróállomány éves bontásban

ezer Ft

Cím		2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	Összesen
1.	Hazai innováció támogatása	9.938.806	23.853.183	15.953.320	6.753.154	1.999.775	58.498.238
2.	A nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása	726.239	1.896.520	1.633.192	889.574		5.145.525
4.	A tudományos és technológiai attasék munkájának támogatása	2					2
6.	Tudomány- és Technológiai Tanácsadó Testület munkájának támogatása	36.483					36.483
8.	Új fejlesztési tervekkel való felkészülés támogatása	9.330					9.330
Összesen		10.710.860	25.749.703	17.586.512	7.642.728	1.999.775	63.689.578

3.2 AZ ALAP 2008. ÉVI PROGRAMPORTFÓLIÓJA

3.2.1 Az Alap felhasználási stratégiája

Az Alap középtávú stratégiájának kiemelt céljai közé tartozott az Alap forrásaiból történő innováció ösztönzése, a vállalatok részesedésének növelése, az innovációs szolgáltatások bővítése, a tudásbázis és a nemzetközi kapcsolatok erősítése, valamint a nemzeti innovációs rendszer fejlesztése.

A Hivatal 2008. évi felhasználási stratégiája szerves részét képezte a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (továbbiakban: Alap) 2007-2010 évekre tervezett középtávú stratégiájának.

Figyelembe véve a korábbi évek támogatásaiból adódó determinációkat, új pályázatok indítására közel 28 milliárd forint állt rendelkezésre. A pályázatokat a támogatási rendszer átláthatósága és kiszámíthatósága érdekében, a legtöbb program esetében, hároméves időtartamra terveztük meghirdetni, változatlan feltételekkel, éves rendszerességgel, előre meghatározott éves keretekkel és évente több,

előre meghatározott beadási és döntési határidővel. A tervezésnél törekedtünk arra, hogy a korábbi évek kedvező tendenciáját követve tovább emelkedjen a vállalkozások részesedése a KTI Alap támogatásaiból, aminek következtében a magánszféra K+F ráfordításainak növekedése is prognosztizálható. Továbbá erősíteni kívántuk az Alap mecénási szerepét az innováció társadalmi bázisának fejlesztésében és kiszélesítésében.

A 2008. évi programportfólió kialakításában fontos szempont volt, hogy a támogatási forrásokat ne elaprózva, a támogatási konstrukciók széles választékán keresztül juttassuk el a célközönséghez, hanem jól definiált program csoportok kialakításával orientáljuk a pályázókat a számukra legalkalmasabb pályázati formák megtalálására. Ennek a vezérelvnek megfelelően, pályázatainkat a stratégiai célokat és prioritásokat legjobban kifejező csoportosításban ismertettük. A stratégiailag meghatározó programcsoportok az alábbiak voltak:

- Nemzeti Tudásközpont Program (Tudásközpont)

A nagy tudásközpontok létrehozásának és fejlesztésének támogatása terén szakítva az eddigi gyakorlattal – ami elsődlegesen a regionális kiegyenlítést célozta –, a szakmai kiválóságot helyeztük előtérbe, amely eredményeivel képes lehet betörni a szakmai résterületekre. Fő célkitűzésünk volt, hogy az Alapból nyújtott támogatások minél több vállalkozói tőkét mozgósítsanak, ezért a programot úgy terveztük kialakítani, hogy a KFI projektek finanszírozásában növekvő szerepet kapjanak a külső források. A potenciális pályázói kör a korábban, a Pázmány Péter Program, a Regionális Egyetemi Tudásközpontok és az Asbóth Oszkár programok keretében támogatott projektek lettek volna, de a központok zárásának elhúzódása következtében a Nemzeti Tudásközpont Programot nem tudtuk meghirdetni a terveknek megfelelően 2008-ban. Jelentkeztek továbbá az NFT keretében elindított más pályázatoktól való elhatárolás problémái, ill. a program körül kialakult szakmai viták.

- Nemzeti Technológia Program (Technológia)

A hosszú évekre visszamenőleg nagy sikerrel működtetett zászlóshajó programunkat (korábban NKFP és Jedlik Ányos program neven futott), az eddig elért eredményekre támaszkodva terveztük, továbbra is szem előtt tartva a hazai K+F stratégiai prioritásokat. A program az adott szakterületen tudományos és technológiai áttörést ígérő K+F tevékenységek támogatását célozta, a gazdaság versenyképességének és fenntarthatóságának elősegítése érdekében, a korszerű technológiák területein végzett középtávú felhasználás-orientált stratégiai kutatás-fejlesztés támogatásával. A program keretében 2008-ban volt első ízben lehetőség olyan, az egész társadalmat érintő, stratégiai jelentőségű kutatás-fejlesztések támogatására a dedikált tématerületek keretében, amelyek rendkívül nagy piaci potenciállal és fejlődési lehetőségekkel kecsegtettek.

- A Tudásbázis Erősítése (Tudásbázis)

A tudásbázis erősítését, az innováció emberi tényezőjének fejlesztését támogató programjainkon keresztül kívántuk megvalósítani. A tudásbázis erősítését segítő pályázatok célja az volt, hogy a kutatás-fejlesztés környezeti feltételeinek javításához nyújtson támogatást; segítse a korai szakaszban lévő és inkubációt igénylő innovációs projekteket, „start-up”-ok létrehozását és ösztönözze a regionális innovációt. A program támogatást nyújtott továbbá a mobilitás, az emberi erőforrás, és a kutatási infrastruktúrák fejlesztésére és kihasználására, valamint az oktatási színvonal és a kutatói utánpótlás korszerűsítésére. A programcsoporton belül folytattuk és bővítettük az OTKA-val azt a 2007-ben elindított együttműködést, amelynek célja a hazai alapkutatásokat támogató intézkedések hatékonyabb összehangolása volt és amelynek eredményeként indultak el közösen meghirdetett programok az OTKA valamint az NKTH együttműködésében kialakított stratégiai célok alapján.

- Nemzetközi Együttműködések (Nemzetközi)

A multilaterális és a kétoldalú együttműködések keretében továbbra is stratégiai célunk volt a nemzetközi K+F hálózatrendszerbe történő bekapcsolódás elősegítése, a tudás-, információ-, és tapasztalatszerzés, valamint a közös érdekű KFI kutatások megvalósításának támogatása. Az Alap pályázati rendszerei támogatták továbbá az együttműködések lehetőségeinek kiaknázását, valamint a magyar partnerek részvételét a nemzetközi programokban.

3.2.1.1 A programportfólió általános elemzése

3.2.1.2 Vállalkozások támogatása

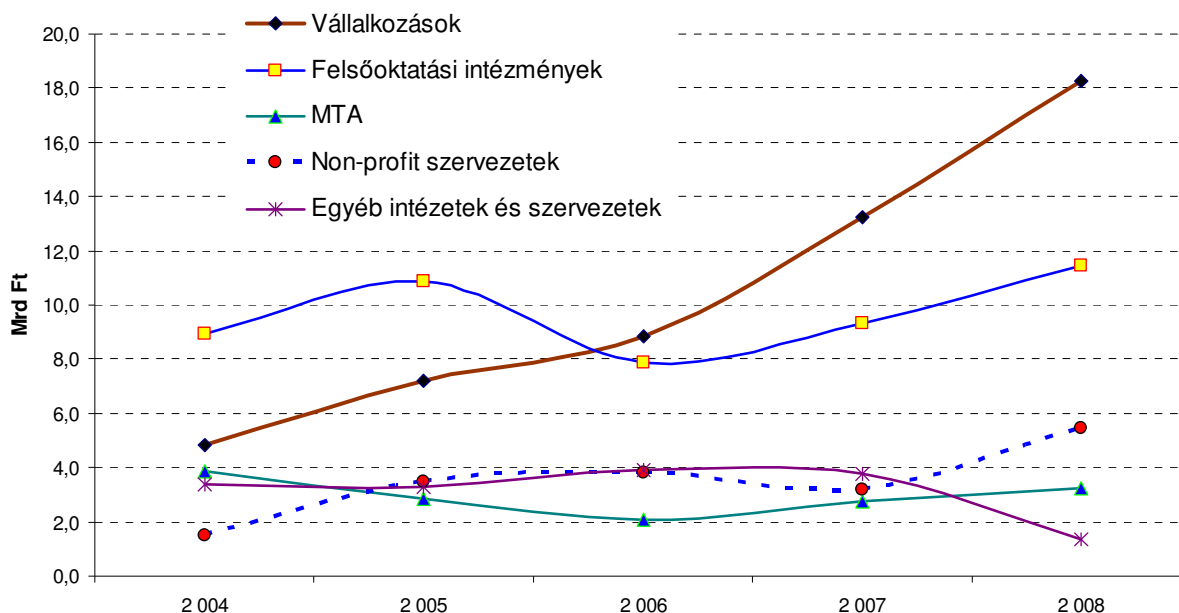
Magyarország Tudomány-, Technológia- és Innováció-politikai (TTI) stratégiája kiemelt célként kezeli a vállalkozások és ezen belül is különös hangsúllyal a kis- és középvállalkozások (KKV-k) bevonását a kutatás-fejlesztésbe. Összhangban a TTI stratégia intézkedési tervével, a Hivatal is kiemelt prioritásként kezelte a vállalkozások támogatását, ezért a programportfólió kialakításánál törekedett arra, hogy mind a magas színvonalú kutatás-fejlesztési tevékenységet végző vállalkozások, mind az innovációra kevésbé nyitott vállalkozások továbbfejlődését támogassa, a kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításán keresztül. A 2008-ban meghirdetett pályázatok és programok közül számos esetben a vállalkozások részvétele preferenciát jelentett, illetve egyes esetekben a konzorciumok vezetését csak vállalkozások láthatták el, vagy a támogatás meghatározott százaléka csak vállalkozások K+F tevékenységére volt fordítható.

2008-ban a vállalkozások részére történt kifizetések a támogatások 46 %-át tették ki, meghaladva a 2007. évi 41 %-ot, ami volumenében 39 %-kal magasabb, mint 2007-ben (3-5. sz. táblázat, 3.3. ábra).

3-5. táblázat A KTI Alap kifizetéseinek megoszlása a különböző intézménytípusok között

Szervezet típusa		2005	2006	2007	2008	2008 megoszlás
Non-profit szervezetek		3 458 500	3 825 417	3 199 541	5 451 101	13,7%
Vállalkozások		7 175 100	8 826 399	13 226 734	18 285 126	45,9%
Költségvetési intézmények összesen		17 035 000	13 832 387	15 872 106	16 062 066	40,4%
ebből:	MTA	2 851 900	2 065 863	2 771 851	3 256 511	8,2%
	Felsőoktatási int.	10 881 200	7 868 544	9 334 898	11 451 650	28,8%
	Egyéb intézetek és szervezetek	3 302 100	3 897 980	3 765 357	1 353 905	3,4%
Összesen		27 668 600	26 484 203	32 298 381	39 798 293	100,0%

3.3. ábra Kifizetések az Alapból 2004 - 2008-ben

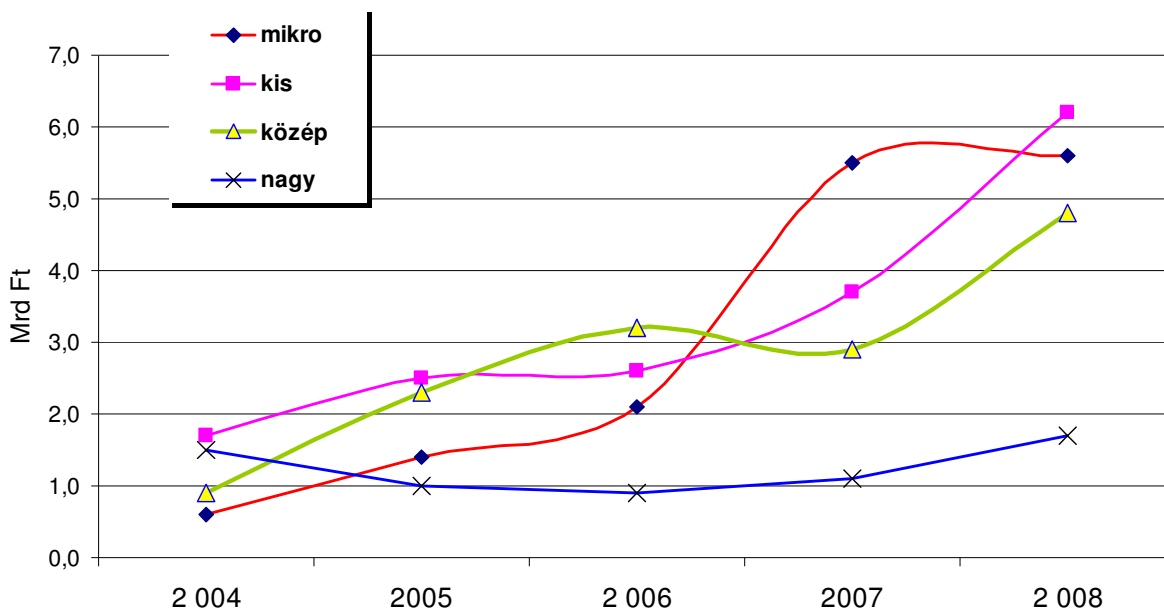

A vállalkozások részére nyújtott támogatások vállalatméret szerinti megoszlásában visszatükröződik a mikro, kis és középvállalkozások kiemelt támogatásának elve. (3-6. táblázat és a 3.4. ábra). A nagyvállalkozások támogatása néhány nagyvállalat által elnyert támogatás révén számottevően megnőtt, de így sem éri el a vállalkozások támogatásának 10 %-át. A gazdasági fejlődés motorját képező kis és középvállalkozások támogatása 2007-ről 2008-ra közel 70%-kal nőtt.

3-6. táblázat A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kifizetéseinek alakulása a vállalkozások mérete szerint 2004-2008. között (Mrd Ft)

Méret	2004	2005	2006	2007	2008
mikro	0,6	1,4	2,1	5,5	5,6
kis	1,7	2,5	2,6	3,7	6,2
közép	0,9	2,3	3,2	2,9	4,8
nagy	1,5	1,0	9,0	1,1	1,7
Összesen	4,7	7,2	8,8	13,2	18,3

3.4. ábra Az Alapból kifizetett támogatások a mikro-, kis-, közepes - és nagyvállalati szektornak 2004-2008. között

3.2.1.3 A régiók támogatása

A TTI stratégia kiemelt prioritása az innováció regionális dimenziójának erősítése, ami megjelenik a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény 8.§ (8) bekezdésében is, miszerint a tárgyévi kiadási előirányzat 25%-át regionális innovációs célokra kell fordítani.

A regionális innovációt támogató Baross Gábor és Innocsekk, Regionális Innovációs Ügynökség (RIÚ) programok, továbbá a regionális egyetemi tudásközpontokat és a vállalati regionális kutatóközpontok létrehozását támogató programok keretében kifizetett támogatások összege – 7 179, 8 millió forint - alig haladta meg a kiadási előirányzat negyedrézének a felét (12,65%). Ennek oka, hogy az évekkorábban kiírt regionális egyetemi tudásközpontokat támogató, valamint a 2005-ben és a 2006-ban kiírt Baross Gábor programok befejezésükhöz közeledtek, így a programok keretében kifizetett támogatások összege is csökkent a korábbi évekhez képest. Ugyanakkor 2007-ben és 2008 szeptemberéig különféle akadályozó tényezők miatt (lásd a 3.2.2.1./B fejezetben) nem lehetett kiírni újabb Baross Gábor programot, a szeptemberi kiírásnak pedig már nem volt hatása a tárgyévi kifizetésekre. Kifizetések tekintetében egyedül a 2005-ben indított Innocsekk program keretében sikerült elérni a tervezett szintet (2 087,5 millió forint).

3-7. sz. táblázat mutatja az Alapból kifizetett támogatásainak és a GDP régiók szerinti megoszlását. A közép-magyarországi régióban az innovációs támogatások koncentrációja lényegesen magasabb, mint a GDP-é. Feltűnő a különbség Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl esetében, ahol a GDP koncentrációja lényegesen magasabb, mint az Alap támogatásából való részesedés. A jelenség oka abban keresendő, hogy az ott megtelepült fejlett ipar importált technológiákkal dolgozik. Az Alap támogatásaiból való részesedés Észak-Alföld és Dél-Alföld esetében számottevően nőtt, míg a dél-dunántúli, ill. az észak-magyarországi régió érzékelhetően csökkent a GDP területi megoszlásának változását követve.

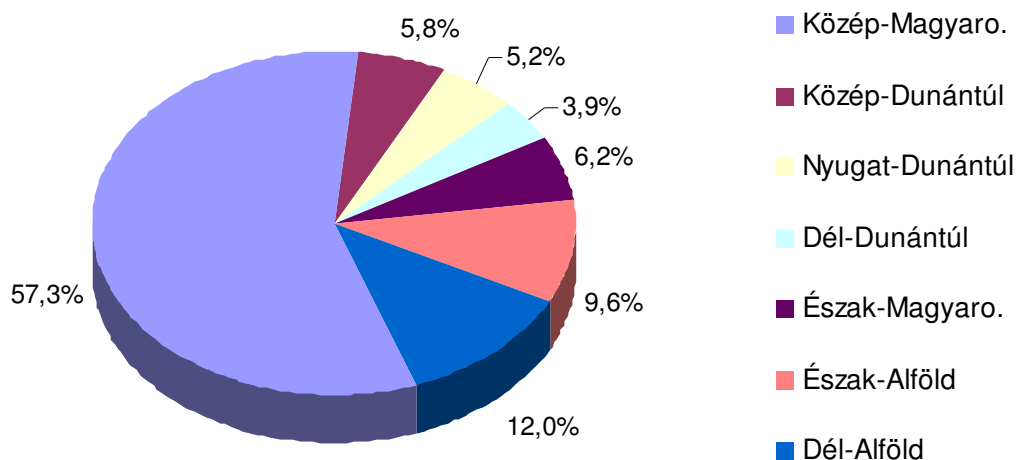
3-7. táblázat Az Alapból kifizetett támogatásoknak és a GDP értékének regionális megoszlása [%]

	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld
Alap 2005	63,86	4,2	4,3	4,1	5,7	6,7	11,1
Alap 2006	65,66	5,1	4,9	3,7	5,2	8,3	7,1
Alap 2007	55,04	5,52	5,39	5,46	7,73	7,94	12,91
Alap 2008	57,3	5,8	5,2	3,9	6,2	9,6	12,0
GDP 2005	46,1	10,3	9,8	6,7	8,3	9,7	9,1
GDP 2006	47,19	9,96	9,96	6,50	7,98	9,57	8,84
GDP 2007	47,13	10,23	9,75	6,54	7,94	9,52	8,89

Az Alapból nyújtott támogatások regionális megoszlását a Budapestet is magában foglaló közép-magyarországi régió dominanciája jellemzi (3.5. ábra). 2008-ben ide került az Alap kifizetéseinek 57 %-a. Magyarországon a kutatás-fejlesztési tevékenység a közép-magyarországi régióban, azon belül Budapesten koncentrálódik, a főváros mind a kutatói létszámot (57%), mind pedig a K+F ráfordításokat (60,2%) tekintve vezető helyet foglal el. A 3-7. táblázat adatai szerint 2007-2008-ban a korábbi éveknél alacsonyabb szinten stabilizálódott a közép-magyarországi régió részesedése.

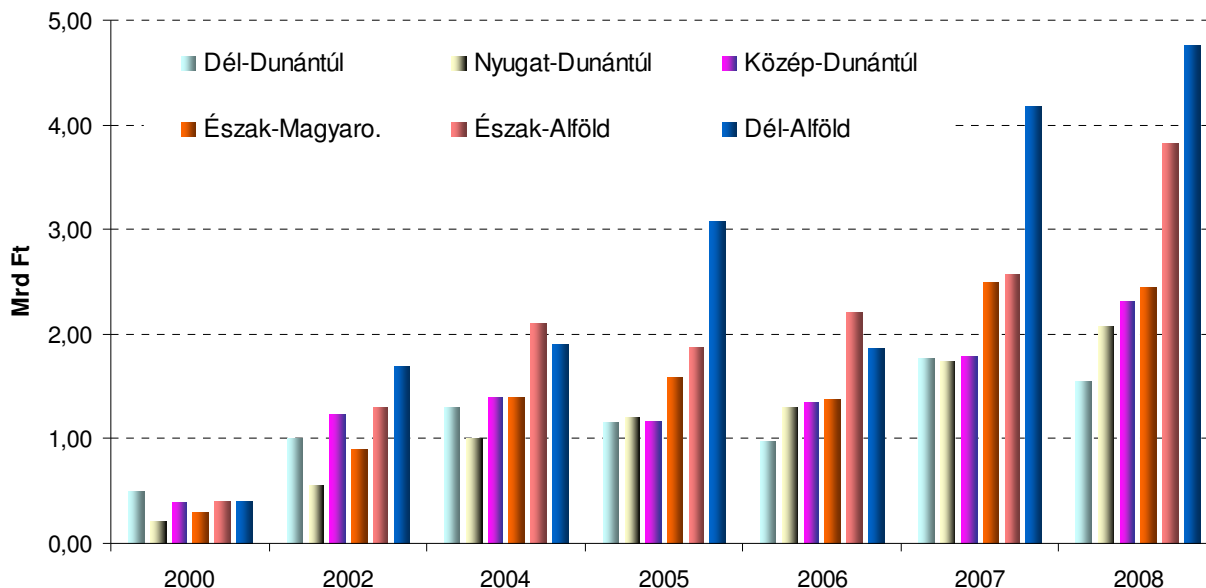

3.5. ábra Az Alap kifizetéseknek 2008. évi megoszlása régióként

A K+F kifizetések 2000-2008 közötti, régiókénti alakulását a 3.6. ábra szemlélteti. A közép-magyarországi régió mellett a dél-alföldi és az észak-alföldi régiók kiemelkednek a többi régió közül az Alapból elnyert támogatási részesedést illetően.

3.6. ábra A támogatások alakulása régióként (Közép-Magyarország nélkül)[Mrd Ft]

3.2.2 A 2008. évi programportfólió részletes elemzése

A KTI Alap által 2008-ban támogatott programok az alábbi csoportosításban kerülnek elemzésre:

- 2008. évben indított programok
  - A) Újonnan indított programok
  - B) Korábbi programok folytatásaként 2008-ban is meghirdetett pályázatok
- 2008. előtt indított, folyamatban lévő programok

3.2.2.1 2008. évben indított programok

A.) Újonnan indított programok

Nemzeti Technológia Program

Az Alap zászlóshajó programja a Nemzeti Technológia Program (korábban Jedlik program), amely az év végi pályázati kötelezettségállomány 51 %-át, és a 2008. évi kifizetések 53%-át jelentette. A program jelentőségét az adja, hogy – szakítva az eddigi gyakorlattal – a források szétaprózódása helyett kevesebb, de a korábbiaknál jóval nagyobb méretű projekt támogatására nyílt lehetőség. Így erősödhetett a forrásokért folyó verseny, illetve nemzetközi mércével mérve is jelentős támogatást lehetett megítélni egy-egy projektnek. A program a kutatóhelyek és a vállalatok közötti kapcsolatok erősítéséhez is hozzájárul. A program szakterületi megoszlás alapján több alprogramot tartalmaz; ezek a vállalatok saját kezdeményezéseinek megvalósításához biztosítottak keretet, míg az ún. dedikált tématerületekre biztosított forrásokkal a stratégiainak ítélt területeken lehetett a kutatás-fejlesztési tevékenységet ösztönözni (ilyen volt például a 2008. évi második kiírásban meghirdetett Védelmi és Biztonsági Kutatások dedikált tématerület). A hasznosítás-orientált stratégiai kutatásokat támogató Nemzeti Technológia Programra 2008-ban beérkezett, több mint 300 pályamű közül a 2 eredményhirdetés alapján 77 nyert támogatást. A program kezdetben 30 milliárd forintos keretét a Hivatal – a gazdasági válságra való reagálásképpen – 40 milliárd forintra emelte. Az így keletkezett pluszforrások a kutató-fejlesztői munkahelyek megmaradásához is hozzájárultak. A pályázat nyertesei a K+F tevékenységet végző vállalkozások, felsőoktatási intézmények és akadémiai kutatóhelyek 2-6 tagú konzorciumai; a konzorciumokat minden esetben vállalkozásnak kell vezetnie.

A bírálati rendszer fokozatos átalakítása eredményeként a döntés-előkészítés 3 szakaszban történik. Az első fázisban 2-2 független bíráló értékeli 0-100 pont között. Nagy pontszám-eltérés (30%) esetén harmadik bíráló kerül felkérésre. Az összeférhetetlenségi szabályok betartásának sajátossága, hogy a fordulónként 150-180 pályázat 1500-2000 nevesített kutatója eleve nem vehet részt a pályázatok értékelésében, de az ezen kutatókat foglalkoztató adott intézmény más alkalmazottja sem vehet részt egyetlen pályázat értékelésben sem. Ez nem egy esetben speciális szakmai területeken problémát okoz a megfelelő szakértelemmel rendelkező bírálók kiválasztásában. Második fázisban az alprogramként felállított bíráló bizottságok értékelik pontszámmal és szövegesen a pályaműveket. A bíráló bizottságok pontszámait hozzáadják a külső bírálók pontszámaihoz. A pályaművek így kialakult sorrendje alapján a harmadik fázisban a program szinten felállított Irányító Testület tesz javaslatot alprogramként a támogatásra javasolt, a tartaléklistára javasolt és elutasításra javasolt projektekre. A testület javaslata alapján a támogatási döntést a Hivatal elnöke hozza meg.

Integrált virtuális mikroszkópiai technológiák és reagensek kifejlesztése a vastagbél daganatok diagnosztikájára

A projekt célja a világon még nem létező, szövettani immundiagnosztikai műszer, kiértékelő programcsomag és speciálisan a vastagbél daganatok diagnosztikáját, a daganatok felismerését, a terápiák

kiválasztását segítő támogató reagensből álló termékcsoport előállítását, piaci bevezetése. A projekt a jelenleg létező mikroszkópos eljárások integrációját, illetve az egyes szakaszok nagyfokú automatizálását teszi majd lehetővé. Hosszabb távon várható, hogy az eszköz iránt külföldön is kereslet mutatkozik, így lehetőség lesz arra, hogy azt külföldre is exportálják. Ezzel a magyar szövettani diagnosztikai ipar nemzetközi elismertsége is növekszik.

A projekt a Nemzeti Technológia Program 2008. évi 2. fordulóján 813 581 forint támogatást kapott; ezt a konzorciumok tagjai 285 458 forint saját forrással egészítik ki.

Telepíthető gyors diagnosztikai laboratórium

A Nemzeti Technológia Program 2008. év második fordulóján támogatást kapott projekt célja különösen veszélyes kórokozók vizsgálatára alkalmas, polgári veszélyhelyzet kezelésre is alkalmazható telepíthető megerősített biológiai laboratórium kifejlesztése, technológia-, eszköz-és eljárásfejlesztés által, civil alkalmazásra. A laboratóriumban elvégzendő feladatok a biológiai kockázatkezelés hatékonyságának növekedéséhez járulnak hozzá.

A konzorcium célja, hogy egyedi képességek integrációja és K+F+I beépítése révén olyan, egy órán belül telepíthető, nagy környezetállóságú, könnyen szállítható gyorsdiagnosztikai eszközt állítsanak elő, amely rendkívül alacsony létszámú személyzettel is könnyen működtethető, és külső támogatás, illetve energiaforrás nélkül is legalább 3-5 napig képes működni. A szállítás során magával viszi a működéséhez szükséges összes felszerelést és működése során nagy automatizáltsággal támogatja a feladat végrehajtást és védi a rendszerben dolgozókat és a környezetet. A kidolgozást négy tagú konzorcium végzi, 48 hónapon keresztül, 650 millió forint támogatás és 314,5 millió forint saját forrás bevonásával

NKTH-OTKA közös programok

2008-ban, az OTKA és az NKTH együttműködése keretében, a kialakított középtávú Alapvetési Program (a korábbi OTKA programokat lásd a 3.2.2.2 fejezetben) részeként dolgoztuk ki a 2008-2010 közötti időszakra meghirdetésre kerülő „Gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alapkutatás támogatása” c. pályázatot. A 3 éves megállapodás keretében az Alap forrásaiból évente 2-2 Mrd Ft támogatási döntéssel, összesen 6 Mrd Ft került elkülönítésre a program támogatására. A pályázatot 2008-tól kezdődően az aktuális év elején hirdetjük meg. Az alapkutatáson belül elsősorban olyan kiemelkedő, célzott alapkutatási projektek megvalósításának támogatása a cél, amelyek gazdasági vagy társadalmi haszon elérésére alkalmas célkitűzéseket fogalmaztak meg és eredményei várhatóan megalapozzák a felhasználás orientált kutatás-fejlesztést, innovációt, a felismert vagy várható, jelenlegi vagy jövőbeli problémák megoldását.

2008-ban a műszaki és természettudományok valamint élettudományok területén alapkutatást végző kutatók részére két kategóriában hirdettük meg a pályázatot:

- A: Célzott alapkutatás (CK) (2-3 éves futamidő)
- B: Kiemelt célzott alapkutatások (CNK) (3 éves futamidő)

Az első döntési fordulóban a 2008. szeptember 25-ig elektronikusan és nyomtatott formában beérkezett pályaművek vettek részt. Összesen 186 db pályamű érkezett be, 9 179,28 millió forint támogatásigénnyel.

Az együttműködés keretében megkezdődött továbbá az NKTH-OTKA-EU 7KP (Marie Curie akciók) által közösen finanszírozott, a kutatók nemzetközi mobilitásának támogatására irányuló 'MOBILITÁS' című pályázat előkészítése, amely 3 év alatt 3 Mrd Ft támogatást biztosít a pályázat céljaira.

A pályázatok és támogatási szerződések kezelése az OTKA közreműködésével történik.

Az innováció társadalmasítása

A társadalomtudományok széles spektrumát lefedő pályázati kiírás célja a tudományos kutatás és technológiai innováció szakpolitikai megalapozása a jelenkor gazdasági, társadalmi kihívásaira megoldást nyújtó projektjavaslatok támogatása. A program által támogatott témakörök: a társadalom mentális és erkölcsi állapotának, szokásainak, identitásának vizsgálata, demográfiai folyamatok megértésére és a társadalmi struktúra átalakulását befolyásoló folyamatokra vonatkozó kutatások, Magyarország jövője az elkövetkezendő években, közéleti kérdésekre vonatkozó viták indítása, valamint olyan vizsgálatok, melyek feltárják, mely értékek és szemléletmódok terjedése segítheti elő a magyar tudomány nemzetközi környezethez való alkalmazkodását, versenyképességének növelését.

A pályázat a projektjavaslatok támogatására három tématerület keretében nyújtott lehetőséget:

- Gazdasági és társadalomtudományi tanulmányok;
- Közpolitikai rendezvények, vita műsorok;
- Gazdaság, technológiai és nemzeti kérdések.

A meghirdetés időpontja: 2008. február 12. volt.

A projektjavaslatok támogatására 700 millió Ft keretösszeg állt rendelkezésre a két fordulóra. Az 1. fordulóban lekötésre került 364 056 000 Ft, 14 projektjavaslat került támogatásra a 95 beadottból. A 2. fordulóra 64 projektjavaslatot nyújtottak be, a döntés 2009-re húzódott át.

Cybergeneráció

A Cybergeneráció versenyre olyan előremutató és innovatív ötletek, egyéni elgondolások beküldését vártuk, amelyekben az általános és a középiskolás célcsoport megfogalmazza, bemutatja, hogy szerintük az informatika és a világháló alkalmazásában milyen kihasználatlan lehetőségek rejlenek.

A felhívás meghirdetésével célunk volt:

- a fiatalok innovációs készségének, kreativitásának fejlesztése,
- az innováció, és a kutatás-fejlesztés, fogalmának népszerűsítése, fontosságának tudatosítása a fiatalok, diákok körében;
- a tudományos, műszaki szemlélet, gondolkodás kialakulásának elősegítése;
- hozzájárulás a diákok tehetségének kibontakoztatásához, a kutatói életpálya vonzóvá tételéhez, a kutatói utánpótlás nevelésének támogatásához,
- kapcsolat létrehozása a fiatal tehetségek, valamint az infokommunikáció, a kutatás-fejlesztés terén élenjáró cégek között,
- hozzájárulás az adott szakterület hazai és nemzetközi fejlődéséhez.

A két fordulóra összesen 100 000 000 Ft-ot allokált az NKTH. Az első fordulóban 2008-as évre történő kötelezettségvállalással mindössze 5 280 000 Ft támogatási összeg (a nyertes pályaművek száma 16 volt) kerül kifizetésre. Ez a második fordulóban egységes 330 000 Ft támogatási összeggel számolva 13 200 000 Ft-ra (40 pályamű) nő.

CORNET(ERA-NET) programban való magyar részvétel támogatása

A CORNET program célja a KKV-k ösztönzése arra, hogy közösen fogalmazzák meg kutatás-fejlesztési igényeiket és szakmai szervezeteiken keresztül, ún. kollektív kutatás keretében közösen bízzanak meg kutatóhelyeket K+F feladatokkal és az eredményeket minél szélesebb körben hasznosítsák. A pályázat a TTI intézkedési tervében vázolt feladatokkal összhangban került meghirdetésre. A pályázaton olyan konzorciumok indulhatnak, amelyek legalább három, a programban részt vevő

tagország együttműködésével jöttek létre. A projekt keretében a szakmai szervezetek kutatóhelyeket bíznak meg a vállalkozások igénye szerinti K+F feladatokkal. A nemzetközi projektjavaslatok szakmai értékelését független nemzetközi bírálók és nemzetközi bizottság végzi. A nemzetközi pályázaton eredményesen szerepelt konzorciumok magyar résztvevői az Alapból, a „Pályázati felhívás a CORNET programban való magyar részvétel támogatására” c. pályázat keretében igényelhetnek támogatást a projektben vállalt feladataik teljesítéséhez. 2009 végéig 3 nemzetközi felhívás várható. A 2008-ban meghirdetett nemzetközi pályázaton sikeresen szerepelt magyar pályázók támogatására 100 millió Ft került elkülönítésre az Alapból.

BONUS-HU Program H

A pályázat célja, hogy kiegészítő támogatást nyújtson az Európai Bizottság által az FP 7. keretprogram keretében támogatott kutatás-fejlesztési projektek költségvetéséhez az abban résztvevő hazai felsőoktatási intézmények, közfinanszírozású kutatóintézetek, non-profit szervezetek valamint kis- és középvállalkozások részére. Nincs megkötött tématerület, bármelyik FP7-es együttműködési projektre lehet támogatást kérni.

A meghirdetés időpontja: 2008. december 19., a pályaművek beadási határideje: 2013. december 31. A projektek futamideje az FP7-es projektek futamidejéhez igazodik. A KuTIT által a pályázatra eredetileg jóváhagyott keretösszeg 3,6 milliárd. Ft.

A pályázati felhívásban közzétettek szerint : A projektjavaslatok külön értékelésére nem kerül sor, az Európai Bizottság által támogatott projektek az NKTH-hoz benyújtott kérelem esetén a támogatási keret kimerüléséig támogathatók.” A projektjavaslatok formai ellenőrzését a pályázati útmutatóban meghatározott feltételek szerint az NKTH. végezte. A beérkezett formai hibás pályaművek javítás után kerülnek be a döntési javaslatba.

A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08)

A Hivatal pályázatot írt ki a magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatására, amelynek célja a magyar gazdaság innovációs folyamatainak elősegítése, a versenyképesség növelése, az export bővítése a magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának előmozdításával. Ennek érdekében a pályázat támogatja a kis- és középvállalkozások, magánszemélyek, közhasznú szervezetek, kutatóintézetek, oktatási intézmények találmányai, növényfajtái, használati mintái, formatervezési mintái tekintetében a külföldi iparjogvédelmi oltalmának megszerzését és fenntartását, illetve megújítását, valamint a külföldi iparjogvédelmi oltalommal kapcsolatos jogérvényesítést.

A pályázat teljes keretösszege a 2008-2009. évekre 200 millió Ft, amely az Alap költségvetését terheli. A pályázat végleges változata 2008. márciusában jelent meg. A pályázat folyamatos beadású, a projektek értékelésére negyedévente kerül sor. A projektjavaslatok bírálatát a Bíráló Bizottság tagjai végzik, szakmai kompetenciájuknak megfelelően. Ezen szakmai véleményezések alapján tesz javaslatot a bizottság a projektjavaslatok támogatására, elutasítására. 2008. évben két értékelés volt, amelynek keretében a beérkezett 59 pályamű közül 30 db projektjavaslat került támogatásra 62 600 000 Ft összegben. A pályázatok és támogatási szerződések kezelése a MAG Zrt. közreműködésével történik.

Ambient Assisted Living (AAL)

A 2008-ban meghirdetésre került AAL közös program keretében kiírt felhívásban (a bírálati és tárgyalás fázis lezárta után) a programban részt vevő tagállami támogatószervezetek által alapított AAL Association 4 magyar vonatkozású pályaművet talált támogatásra érdemesnek. Magyarország ezzel a legsikeresebb újonnan csatlakozott EU tagállam lett a programon belül. A magyar konzorciumi tagok részére fizetendő támogatás teljes összege 1 289 910 euró.

ARTEMIS

A 7. keretprogram új eszközeiként bevezetett közös technológiai kezdeményezésekben Magyarország sikeresen szerepelt A 2008-ban meghirdetésre került és a beágyazott rendszerek területén működő ARTEMIS közös technológiai kezdeményezés keretében kiírt program első pályázati felhívásában az Európai Bizottság 2 magyar érdekeltségű, pályaművet javasolt támogatásra.

ENIAC

A mikroelektronika területén létrejött ENIAC közös technológiai kezdeményezés keretében kiírt program első pályázati felhívásában az Európai Bizottság 2 magyar érdekeltségű pályaművet javasolt támogatásra. Magyarország ezzel a legsikeresebb újonnan csatlakozott EU tagállam lett a programon belül.

EU K+F Kapcsolati Iroda

Az NKTH 2008-ban közzétette a **Brüsszeli K+F Kapcsolati Iroda** kialakítását és működtetését célzó pályázatát, amelynek célja a keretprogramban való aktív és sikeres hazai részvétel támogatása az Iroda által biztosított információszolgáltatási, pályázati tanácsadási és képzési szolgáltatások nyújtásán keresztül. A 2008. évi BUREAU_08 pályázat értékelése eredménytelenül zárult. Az értékelés során ugyanis nyilvánvalóvá vált, hogy egy hatékony támogatórendszer kialakítása átfogóbb stratégiai megközelítést igényel és a brüsszeli K+F Kapcsolati Iroda működése csak egy átalakított és regionális támogató irodahálózattal megerősített hazai NCP-hálózattal összekapcsolva lehet sikeres. Az új koncepció alapján az NKTH 2009-ben újra meghirdeti brüsszeli K+F Kapcsolati Iroda pályázatát.

Kétoldalú K+F projektek

NKTH-Shenzen (Kína)

A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal és a Kínai Népköztársaság Shenzhen városának közös kutatás-fejlesztési pályázata elsősorban alkalmazott kutatásokat, illetve kísérleti fejlesztéseket támogat, amelyek révén eredeti hazai ötletek (alap- és alkalmazott kutatási eredmények) kerülhetnek gyártásba. A tízmillió lakosú Shenzhen Kína hetedik legintenzívebben fejlődő gazdaságú nagyvárosa, amely igen dinamikusan fejlődik – ezért is lehet ígéretes partnere az együttműködési szerződésnek. Ez az első alkalom, hogy a Hivatal egy külföldi várossal kötött ilyen jellegű együttműködési megállapodást.

A pályázat – összhangban a kormány által elfogadott Tudományos, Technológiai és Innovációs Stratégia egyik kiemelt céljával – vállalkozások, illetve vállalkozások és költségvetési vagy non-profit kutatóhelyek közötti stratégiai partnerségek kialakításához kíván hozzájárulni. Ugyancsak fontos cél, hogy a támogatott projektekben – a hazai kutatóközösség utánpótlásának érdekében – fiatal kutatók, illetve PhD hallgatók is szerephez juthassanak.

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás a projekt teljes futamidejére (az NKTH és a shenzeni finanszírozó részéről külön-külön) maximum 400 millió Ft lehet. A pályázatra magyar részről összesen 1 milliárd forint áll rendelkezésre; várhatóan 3-6 projekt támogatására kerülhet majd sor. A megvalósítandó projektek futamideje maximum 2 év.

NKTH- A*STAR (szingapúri)

A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal a szingapúri kutatás-fejlesztésért felelős kormányzati szervvel, az A*STAR-ral jelentetett meg közös pályázati felhívást a magyar ötletek, kutatási eredmények gyártásba való átvitele, piacra juttatása céljából. A pályázat a gyógyszerteran, a nanotechnológia vagy az orvosbiológia témakörébe illeszkedő projektjavaslatok felé nyitott. A program olyan kutatás-

fejlesztési projektek megvalósítását támogatja, amelyek a vállalkozások, non-profit és költségvetési kutatóhelyek egymás közti hatékony együttműködésével valósul meg, kutatási konzorcium keretében.

A pályázaton résztvevő konzorciumok magyar tagjai az NKTH-nak, a szingapúri résztvevők az A*STAR-nak nyújtják be pályázataikat. A projektjavaslatokat egy szingapúri és magyar tagokból álló Vegyes Bizottság értékeli, a végső döntést az NKTH elnöke, illetve az A*STAR által kinevezett vezető közösen hozza meg. A projektek futamideje maximum 36 hónap lehet. A nyertes projektet (az NKTH és az A*STAR is külön-külön) 25-65 millió forinttal támogatja. A pályázat teljes keretösszege magyar részről 780 millió forint.

Kétoldalú TÉT együttműködések (kiegészítő támogatások)

A kétoldalú tudományos és technológiai együttműködések keretében olyan kutatás-fejlesztési projektek kutatócseréjének kiegészítő támogatására hirdettünk pályázatot, ahol a partner ország legalább a magyar féllel azonos nagyságrendű összeggel járul hozzá a közös projekt támogatásához. Támogatást kaphatnak: költségvetési körbe tartozó szervezetek (kutatóintézetek, oktatási intézmények stb.), jogi személyiségű és jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, szövetkezetek, jogi személyiségű non-profit szervezetek, akik a természet-, az orvos-, a mezőgazdasági és a műszaki tudományok területén tervezik az együttműködést. 2008-ban erre a célra 1 350 millió forint állt rendelkezésre.

2008-ban a következő relációk esetében tettünk közzé új kétoldalú közös pályázati felhívást: francia, szlovén, dél-afrikai, osztrák, spanyol, cseh, ukrán, török, szlovák, argentin, horvát, japán. Ezen felül támogatást lehetett igényelni a kiemelkedő jelentőségű nemzetközi TÉT rendezvények megrendezésére (2008-ban megvalósult: magyar, ukrán, román, lengyel, szlovák. cseh részvétellel Debrecenben, magyar, olasz, osztrák, szlovén, horvát, szerb részvétellel Pécsen /szatellit rendezvény a kockázati tőke bevonása a K+F területre címmel, olasz, izraeli, német, angol, USA részvétellel/ határokon átnyúló regionális TÉT együttműködés bátorítására szolgáló projekt-generáló workshop), illetve a konkrétan meghirdetett kétoldalú relációktól eltérő országokkal történő együttműködésekre. Az egyes projektek esetében maximum 10 millió forint támogatást lehetett nyerni. A nyertes pályaművek száma és a jóváhagyott támogatási összegek megoszlása relációk szerint:

Argentína 4 (24 MFt), Ausztria 17 (60 MFt), Csehország 18 (34 MFt), Dél-Afrikai Köztársaság 19 (80 MFt), Franciaország 42 (70 MFt), Horvátország 34 (50 MFt), Japán 26 (35 MFt), Kína 35 (65 MFt), Spanyolország 22 (25 MFt), Szlovákia 20 (50 MFt), Szlovénia 15 (15 MFt), Törökország 6 (10 MFt), Ukrajna 20 (60 MFt).

B.) Korábbi programok folytatásaként 2008-ban is meghirdetett pályázatok

Az Alapnak több olyan pályázati konstrukciója van, amelyek bizonyos időközönként (félévente, vagy évente) újbóli meghirdetésre kerülnek. Ezek a pályázatok módszertani vagy tartalmi szempontból továbbfejlesztett elemeket tartalmazhatnak.

Nemzeti Technológiai Platformok

A Nemzeti Technológiai Platformok az érdekeltek összefogásával, a meghatározó piaci szereplők irányításával működő, szakterületi stratégiai-alkotó és érdekérvényesítő szervezetek. A pályázat célja, hogy segítse a nemzetgazdasági szempontból perspektivikus területeken működő, alulról építkező, nyitott kezdeményezések, platformok megalakulását vagy tovább építését. A támogatás az állami ösztönzéssel segíti a Platformok létrehozását és megerősödését, a K+F stratégiákat létrehozó és megvalósító szereplőket. A 2008. évben kiírt pályázat a 2007. évi pályázat kiterjesztése, újabb szakterülete-

ken hosszú távú kutatási stratégia, majd annak megvalósítási terve kidolgozása céljából. A felhívásra érkezett 61 pályaműből Bíráló Bizottság (BB) 15 pályaművet tartott támogathatónak.

A Magyar Nemzeti Élelmiszer-technológiai Platform a Hivatal Nemzeti Technológia Platformok pályázaton 36 millió 700 ezer forint támogatást nyert el; a pályázatot az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége nyújtotta be.

A Platform az Európai Bizottság kezdeményezése nyomán Európában elsőként alakult meg 2005 októberében 22 cég, szakmai szervezet, egyetemi és kutatási intézmény közreműködésével. Hazai támogató szervezeteinek száma az elmúlt években száz fölé emelkedett.

A Platform legfontosabb feladata egy alulról jövő kutatási stratégia megalkotása volt, amely prioritásokat, főbb irányokat határoz meg. Nagyon fontos szempont, hogy a stratégia a hazai szereplők lehető legszélesebb körének bevonásával készüljön, így biztosítva, hogy valóban reprezentatív képet adjon az ágazat kutatási igényeiről, elvárásairól. Az így elkészült dokumentum később támpontot jelent az országos szintű kutatási stratégiák, támogatási politikák kialakítói számára, referenciaként szolgál arról, hogy az élelmiszer-iparban érintett szereplők milyen célokat tartanak fontosnak saját versenyképességük növelése szempontjából.

Regionális Innovációs Ügynökségek kutatás-fejlesztést és innovációt segítő feladatainak támogatása

A pályázat célja a Nemzeti Innovációs Rendszer megerősítése, a RIÜ-k felkészítése és felfejlesztése a regionális innováció hatékony menedzselésére.

A pályázatot eredetileg 2007 decemberében hirdettük meg. A pályázat három évre régióként 300, összesen 2 100 millió forinttal támogatja a RIÜ-k innováció-menedzselési és tudástranszfert elősegítő feladatait. 2008-ban újra meg kellett hirdetni a pályázatot, mert a 2007-es felhívásra beküldött projektjavaslatok elbírálásánál kiderült, hogy két régióból nem érkezett be támogatásra javasolható pályamű. A második forduló már eredményesnek bizonyult, így a RIÜ-k minden régióban elkezdheték projektjük megvalósítását. A projektek támogatására 700 millió forintot fizettünk ki

A regionális innováció támogatása a 2007-2008 évi Baross Gábor program keretében

A program célja a régió gazdaságának innováción alapuló fejlesztése és a regionális innováció előmozdítása az innovációs tevékenységének ösztönzése, a kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások és szolgáltatások fejlesztésének támogatása révén. A program keretében olyan pályázatokat írunk ki, amelyeknek céljára a regionális fejlesztési tanácsok tesznek javaslatot.

A program keretében a hét régió 32 pályázati felhívás kiírására tett javaslatot. A javaslatok részben a 2005. és 2006. évi Baross Gábor program (lásd a 3.2.2.2 fejezetben) pályázatainak újbóli kiírására vonatkoztak. Ezeket azonban alapvetően át kellett dolgozni, mert 2007-től az állami támogatásra vonatkozóan új szabályok léptek életbe. A pályázatok átdolgozott stratégiáit 2007 augusztusa és decembere között terjesztettük a KúTTT elé, és a stratégiák miniszter általi jóváhagyása 2007 októbere és 2008 februárja között megtörtént. 2008 januárjában a KPI megszűnésével kezdeményeztük a regionális fejlesztési ügynökségek közreműködő szervezetként való kijelölését, erre azonban csak 2008 szeptemberében került sor. A 32 pályázati felhívást csak ezután lehetett közzé tenni a 2007. évi kiíráshoz elhatározott pályázati forrásokkal és október-novemberi beadási határidőkkel. A régiók egyidejűleg kezdeményezték egyes pályázatok forrásainak bővítését a 2008. év költségvetéséről szóló törvény által a regionális fejlesztési tanácsok döntési hatáskörébe utalt keretekkel (decentralizált források, összesen 5 000 millió forint), így a 32 pályázat keretében összesen 12 346,5 millió forintra lehetett pályázni. A pályázati felhívásokra összesen 473 pályamű érkezett, ebből 354 projektet javasoltak támogatásra,

amelyeknek összes támogatásigénye 8 738,9 millió forint. A program rendelkezésére álló forrásokat tehát 71 %-ban sikerült kihasználni. Ennek okai:

- a pályaművek alacsony színvonala, amit többek között a rövid, egy-másfél hónapos beadási határidővel magyaráznak (bár a pályázatok tervezete több hónapig olvasható volt az NKTH honlapján);
- a régiók rosszul mérték föl az egyes pályázati konstrukciók iránti igényt, egyes konstrukciók forrásai iránt csekély érdeklődés mutatkozott, más konstrukciók esetében kevésnek bizonyult a betervezett forrás.

A regionális fejlesztési tanácsok a decentralizált források felhasználásáról hat régióban (kivétel a közép-magyarországi régió) még 2008 decemberében döntést hoztak. A döntések pénzügyi ellenjegyzése és az NKTH elnökének döntése a többi pályázat forrás felhasználásáról áthúzódott 2009-re.

Az Innocsekk Plusz pályázat

A pályázat célja, hogy segítse a kisvállalkozások innovációs kezdeményezéseinek megvalósítását, ösztönözze az innovációt segítő szolgáltatások keresleti oldalát.

A pályázatot 2008 júniusában hirdettük meg 3 évre 12 milliárd forint forrással és folyamatos. A pályázati konstrukció kidolgozásánál figyelembe vettük a 2005-ben kiírt és forráshiány miatt felfüggesztett Innocsekk pályázat tapasztalatait. A projektek kiválasztásánál - szakítva az NKTH eddigi gyakorlatával – nem alkalmazunk külső szakértőket és bíráló bizottságot. A pályaműveket egy szigorú csekk-listás ellenőrzésnek vetjük alá, és a megfelelőket támogatási javaslattal közvetlenül felterjesztjük az NKTH elnökének. A nyári időszakra jellemző gyér érdeklődést követően az év vége felé megnőtt az érdeklődés a pályázat iránt. Az év végéig 122 db pályaművet nyújtottak be 2 559,7 millió forint támogatásigénnyel. Ebből 57 db projekt ellenőrzése után 23 db-ot javasoltunk támogatásra. Az odaítélt támogatás összege 399,2 millió forint volt.

5let Pályázat

A “K+F eredmények és innovatív ötletek egyéni megvalósítása (5LET) című pályázatot 2005-ben, 2006-ban és megújítva 2008 augusztusában hirdettük meg. A korábbiakhoz képest jelentős változás, hogy 2008-tól a projektjavaslatok folyamatosan beadhatók, melyeknek elbírálása szakaszosan történik, a pályázat II. fázisában a természetes személyek mellett vállalkozások is pályázhat, valamint a III. fázisban a fiatal innovatív vállalkozások a pályázók. A pályázat iránt az érdeklődés folyamatosan magas. Az új felhívás alapján egy döntés született, 21 formailag megfelelő projektjavaslat közül 3 nyert összesen 51.050.000 Ft támogatást. A 2006-os pályázati felhívás alapján a következő fázisokra beadott 8 projektjavaslat közül 5 nyert összesen 124 528 000 Ft támogatást.

Üzemanyagcellák teljesítményét fokozó mikrochip fejlesztése

Az üzemanyagcellák kutatása a XXI. század egyik igen jelentős kutatási területe. Az üzemanyagcellák arra adnak lehetőséget, hogy a megtermelt energiát különböző vegyületekben – javarészt hidrogéntartalmú szerves vegyületekben, illetve a megtermelt energiával fejlesztett hidrogénben – eltárolják, majd elektrokémiai úton elégezzék. Így megoldható az energia egyszerű és környezetbarát módon történő szállítása, továbbfejlesztése, alternatívát jelenthet a fosszilis tüzelőanyagokkal szemben. Jelenleg problémát jelent azonban, hogy az üzemanyagcellák hatásfoka viszonylag kicsi.

A 2005-ben támogatást kapott projekt célja egy olyan, mikrochipre integrálható áramkör kifejlesztése volt, amely a cellán átfolyó áram erősségének és a cella kapocsfeszültségének a ciklikus változtatásával, befolyásolja (fokozza) a kémiai reakciók sebességét, és ezáltal növeli a cella leadható teljesítményét. A mikrochip bármely üzemanyagcella áramkörébe beilleszthető. A pályázat lényege a

megfelelő szabadalom – még a gyártásra sincs feltétlenül szükség, hiszen a szabadalom átadható pl. a nagyobb áramkörgyártóknak (pl. Infineon, Texas Instruments).

A projekt a pályázaton 3150 ezer forint támogatást kapott.

3.2.2.2 2008. előtt indított folyamatban lévő programok

2007-2008-ban az Alap további mintegy tucatnyi régi pályázati konstrukciót működtetett

Teller Ede Program (Nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek 2006)

A nanotechnológiai, a biotechnológiai és a biztonságtechnikai témakörben 2006-ban kiírt 3 pályázatra 8 pályamű érkezett és 5 nyertes konzorcium 14 tagja kapott összességében 4100 millió Ft támogatást 3 évre.

- A magas hőmérsékleten radarsugárzást elnyelő anyagok kifejlesztése nanotechnológia alkalmazásával című svéd-magyar együttműködésben megvalósuló biztonságtechnikai projektre a 3 éves futamidő alatt magyar részről 150 millió Ft-ot biztosít a Honvédelmi Minisztérium és 150 millió Ft-ot az Alap. A szakmai beszámolók értékelése is a HM-mel együttműködve történik.
- Miskolcon a Nanotechnológiai Kutatólaboratóriumban 1,8 milliárd Ft-os támogatással magyar-országi együttműködésben 4 éves futamidő alatt öt alprojekt keretében folyik a munka (nanogyógyszerek kutatása és fejlesztése, nanoszerkezetű titán előállítás orvosi implantátumok számára, nanodiszperziók előállítása, nanometrológia, nanoporok előállítása).
- Szegeden a Bay Zoltán Biotechnológiai Laboratóriumban 4 évre 1,4 milliárd Ft-os támogatással magyar-francia együttműködésben növényi és állati biotechnológia és bioenergia előállítás témáiban zajlik a kutatás.
- Nyolc konzorciumi tag részvételével 300 millió Ft támogatás és 54,86 millió Ft saját forrás bevonásával 3 éves futamidejű magyar-német közös gabonanemesítési projekt zajlik.
- Budapesten három konzorciumi tag közreműködésével 3 éves futamidőre 300 millió Ft támogatás és 79 millió Ft saját forrás bevonásával a Max Planck Intézettel történő együttműködésben új vírusellenes szerek és molekuláris diagnosztikai eljárások integrált fejlesztését célzó projekt fut.

Nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek 2005

A 2005-ben meghirdetett nemzetközi kutatás-fejlesztési nagyprojektek program keretében 4 projektet támogattunk. A projektek összesen 2,5 milliárd Ft-ból valósultak meg a hároméves futamidő során, melyből 2,1 milliárd Ft támogatás volt. Az útmutató lehetőséget nyújtott arra, hogy új munkaterv és költségterv benyújtása után további 3 évre folytatódjanak a projektek. A nemzetközi összetételű Bíráló Bizottság javaslata alapján mindegyik projekt folytatódott összesen 3 milliárd Ft összköltséggel, melyből 2,369 milliárd Ft támogatás.

- Ambiens intelligenciára épülő ipari alkalmazások kutatás-fejlesztése magyar - német együttműködésben című projekt az ambiens intelligencia járműközlekedésben, multimodális beszédtechnológiában, szoftvertervezési módszerekben, energiahatékony érzékelő rendszerekben történő felhasználását célozza.
- Kooperatív Centrum a Kommunikációs Hálózatok Adatanalízise területén című projektben a nagy mennyiségű, strukturált adat feldolgozására szolgáló hardver-szoftver háttér kialakítása

(adatbázis-szoftverek tesztelése, kiválasztása, webszolgáltatások, vizualizációs eszközök áttekintése, kiválasztása, az integráció megkezdése) történt. Jelentős eredményeket értek el a biológiai, pénzügyi és energetikai részterületeken is. Célul tűzték ki a Future Internet architekturális kérdéseinek, jövőbeni mérési és monitorozási módszereinek, valamint a jövő hálózatának topológiai és forgalmi modellezésének kutatását is.

- Új nukleáris energiatermelési módszerek technológiai elemeinek fejlesztése című projektben folytatódnak a termohidraulikai és reaktoranyag kutatások, továbbfejlesztésre kerül a digitális kamera és detektor technológia, plazmadiagnosztikai eszközök és az ITER-be beépítésre kerülő TBM kísérleti köpeny modulok kialakítása.
- A „Visegrádi Együttműködés Neutron Spektroszkópiái Módszerek Fejlesztésére és Alkalmazására Multidiszciplináris Kutatásokban” című projektben sor került a tervezett neutronvezető optimalizálására, régészeti leletek, műtárgyak helyszín- és eredet-azonosítására, nukleáris technológiai és PGAA metodikai kutatásokra, oldatok szerkezetvizsgálatára. Cél az anyagkutatás a nanotechnológiai, járműipari alkalmazások és az energetika területén, illetve kisszögű spektrométer megvalósítása.

Asbóth Oszkár program (húzóágazati innovációs klaszter program)

A 2005-ben meghirdetett húzóágazati innovációs klaszter programban az 5 nyertes konzorcium 6,43 milliárd Ft támogatás mellett 1,91 milliárd saját forrás bevonásával hajtja végre a projekteket.

- A Bioenergetikai Innovációs Klaszter létrehozása és „K+F programok megvalósítása a biomassza hasznosítása területén” című projekt 25 alprojektje során a 10 konzorciumi tag többek között az energetikai ültetvények technológiai fejlesztésével, szilárd biomassza hőhasznosítását célzó, helyi adaptációkra alkalmas komplex rendszermodellek kidolgozásával, a bioreaktorok üzemeltetésének, valamint a biohajtóanyagok (biodízel és bioetanol) előállításának kérdéseivel foglalkozik.
- Megújuló energiagazdálkodás az agrárium fenntartható fejlődéséért (DÉL - ALFÖLDI MEGÚJULÓ ENERGIA CENTRUM) c. projektben a biohidrogén molekuláris alapjait, a mikrobiológiai folyamatok szabályozását, a lignocellulóz bontást, a ciroklé kinyerést és az etanollal történő biodízel gyártás lehetőségeit vizsgálják. A projekt eredményeit a Szegedi Tudományegyetemen az oktatásban is felhasználják.
- XenoBiotikum Transzporter Technológiai Platform (XTTP) – Terápiás és Toxikológiai alkalmazások című projektben gyógyszer-transzporter kölcsönhatások elemzésére alkalmas komplex farmakokinetikai technológiai platform létrehozása, validálása és korrelációs analízise, új állatmodellek kialakítása, preklinikai fázisba kerülő vegyületek kifejlesztése, intrakardiális transzporter molekulák terápiás célpontként való validálása történik.
- A Genetic Immunity biztonságos és hatékony immunterápiás megoldásokat fejleszt krónikus vírusos betegségben és rákban szenvedő betegek számára. A DemaVir tapasztalás már bizonyította speciális gyógyászati hatását a HIV fertőzött sejtekre, ami így megkülönbözteti ezt az eljárást a többi terápiától. DemaVir terápiás vakcina innovációs technológiai klaszterben új vakcina-termékjelöltek szintetizálása és tesztelése, HIV terápiás vakcina fejlesztése, ateroszklerózis elleni vakcina vizsgálata, immunreakciók jellemzése és immundiagnosztikai módszerek kidolgozása történik.

- Orvostudományi Alkalmazott Kutatási és Fejlesztési Központ című projekt sejt-alapú magas áteresztőképességű core, analitikai core és immunogenomika core munkáját integrálja az alkalmazott orvostudományi K+F területén. Egész-sejtes screening módszereket felhasználva, nagy molekulaszámú könyvtárból kiemelt hit-ek SAR optimalizációját és lead-választást preklinikai hatékonysági és biztonsági vizsgálatok követnek a szívinfarktus, a tubuláris nekrosis, az inzulinrezisztencia valamint a cukorbetegség szövődményei területén. Olyan kitek kifejlesztése történik, amelyekkel a gyakori autoimmun betegségek rizikója megállapítható lesz.

Az NKTH-OTKA együttműködés keretében meghirdetett pályázatok

A hazai alap kutatásokat támogató programok eredményesebb összehangolása érdekében az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) és a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) 2007-ben megállapodott abban, hogy hosszú távú együttműködés keretében, közös stratégiai célok megfogalmazásával és közös források biztosításával hirdetnek meg és támogatnak alap kutatási programokat

„Gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alap kutatás támogatása” – OTKA-A07

Az összehangolt együttműködés első lépéseként 2007-ben az OTKA és az NKTH közös pályázatot írt ki az Alap stratégiai céljaival összhangban, a gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alap kutatások támogatására, 2 100 millió Ft keretösszeggel, amelyből az Alap terhére az NKTH 1 400 millió Ft kötelezettséget vállalt.

A pályázat célja a műszaki és természettudományok valamint élettudományok területén alap kutatást végző kutatók kutatási tevékenységeinek támogatása volt.

A felhívásra beérkezett projektjavaslatok előszűrését a 2006. évi költségvetési törvény 68. § (7) bekezdésének megfelelően az OTKA Bizottság végezte a közösen kialakított szempontrendszer alapján. Az OTKA Bizottság előterjesztett döntési javaslata alapján, a KuTTT jóváhagyásával 2008 januárjában 2 456 millió Ft támogatásra született kötelezettségvállalás. A felmerült 356 millió Ft többletköltséget az OTKA Bizottság az OTKA Programok keretéből pénz átadással vállalta. A pályázat keretében a benyújtott projektjavaslatok 27%-a (130 pályamű) részesült átlagosan 19 millió Ft támogatásban. A Műszaki- és Természettudományok területén 66 projekt nyert el támogatást 1.131.367 e Ft értékben, az Élettudományok területén 64 projekt nyert el támogatást 1.324.008 e Ft értékben.

A lézerindukált előre irányuló átviteli eljárás orvostudományi és anyag-megmunkálási alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata. NKTH-OTKA 67818

A kutatásokban eddig az alábbi főbb eredmények születtek:

1. Biológiai objektumok kontrollált nano- és femtoszekundumos lézeres mozgatása, másolása.

Az első kísérletsorozat fő célja volt annak bizonyítása, hogy a fs-os lézer is alkalmas lehet sejtek irányított mozgatására AFA-LIFT módszer alkalmazásával. A várakozásokkal ellentétben a fs-os AFA-LIFT hatékonysága jóval alatta maradt a ns-osénak.

Ugyanezt a fs-os lézerrendszert alkalmazva biológiai vékonyrétegek leválasztására is, a sejtek szinte kizárólag a mintázatoknak megfelelően tapadtak meg, növekedtek, és osztódtak, azaz a módszer alkalmas adott sejtstruktúrák kialakítására fs-PLD technikával. A különböző polimerek (PET, PC) felszínén lézeres ablációval lehetséges olyan mintázatok előállítani, melyek elősegítik sejtek megtapadását. Az eredmények a sejt-alapú bioszenzor technikában lehetnek jelentősek, rendelkeznek potenciális alkalmazási lehetőséggel.

2. Átlátszó anyagok impulzus lézeres finommegmunkálása.

A legkisebb energiasűrűség esetén a transzmisszió csak 30 %-ra növekedett, mert az abszorbens film jelentős része a felületen maradt a folyamat során. A magasabb energiasűrűségek esetén a transzmissziós görbék 3 szakaszra bonthatók voltak: egy gyors növekedés 100 %-os értékig; lassú csökkenés; majd beállás a végső értékre. A mérések alapján követhető volt a fém abszorbens réteg eltávozási és a maratási folyamatainak időbeli lefutása. Mindezek alapján kidolgozásra került egy empirikus modell a maratás leírására, melynek további kísérleti igazolása, tökéletesítése jelenleg is folyamatban van. A kutatásból eddig 3 db publikáció született..

A gabonafélék fagyállóságának növelésére alkalmas lipid komponensek azonosítása

A sejtmembránok a fagykár elsődleges támadáspontjai, s ez ellen a növények, többek között, membránjaik lipidösszetételének és szerkezetének módosításával védekeznek. Ezen túlmenően, a lipidek hidrolízise következtében, az alacsony hőmérsékleti jel továbbításában résztvevő szignál lipidek is keletkeznek. A projekt során különböző gabonaféléken és jól definiált genetikai anyagokon határozzák meg a fagyállóság mértéke és a lipidösszetétel, valamint a szignál lipidek hideg kiváltotta szintézise közötti összefüggéseket, azonosítják a változásokért felelős géneket és elhelyezkedésüket. E munka során a fagyállóságra történő nemesítés számára molekuláris markerek kifejlesztését is tervezik. Tisztázni kívánják egyes génszabályozási faktorok szerepét a lipid-metabolizmusban. A kísérletek a stressztűrésben szerepet játszó eddig ismeretlen gének felfedezését is elősegíthetik. Új gének felfedezése esetén a felfedezés gyakorlati hasznosítását, szabadalmaztatását tervezik.

„Az alapkutatás humán-erőforrásának fejlesztése” – OTKA-H07

Az NKTH-OTKA közös program keretében a műszaki és természettudományok valamint élettudományok területén alapkutatást végző kutatók részére 2007-ben három témakörben hirdettük meg a humán-erőforrás fejlesztő pályázatot:

- Külföldön dolgozó nemzetközileg elismert magyar kutatók magyarországi kutatóegységének kialakítása (3 éves futamidő)
- Fiatal kutatók posztdoktori kutatómunkájának támogatása kiemelkedő hazai vagy nemzetközi kutatóhelyeken (1 éves futamidő)
- Nagy nemzetközi kutatási berendezésekhez történő hozzáférés elősegítése magyarországi kutatóhely PhD hallgatói és posztdoktorai részére (1 éves futamidő)

Az OTKA Iroda, illetve Bizottság előterjesztett döntési javaslata alapján a beérkezett 74 pályamű 23 %-a (17 projekt) részesült összesen 396 000 e Ft támogatásban az Alap terhére. Az OTKA-H07-A témakörben 5 nyertes projekt – ebből 1 visszalépés –, az OTKA-H07-B témakörben 7 nyertes projekt, az OTKA-H07-C témakörben pedig 5 nyertes projekt munkája indulhatott meg 2008-ban.

2005. és 2006. évi Baross Gábor Programok

A program célja a régiók innovációs képességeinek és kapacitásainak erősítése, a vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése és együttműködési struktúráik kialakítása, fejlesztése.

A Baross Gábor programok esetében minden régió saját pályázati portfóliót alakított ki. A pályázók a székhelyük szerinti régió által meghirdetett támogatási programban vehettek részt. A 2005-ben és 2006-ban indított programok keretében 2008 végéig 716 projekt megvalósítására kötöttünk szerződést 8 993,4 millió forint támogatásról. Tekintettel arra, hogy ezek a támogatási programok kifutóban

vannak, és a támogatásigények nagy részét már kielégítettük, a projektek támogatására a tárgyévben 1 553,1 millió forintot fizettünk ki.

Izületpótló és gerinc implantátum rendszerek kifejlesztése (Sanatmetal Ortopédiai és Traumatológiai Eszközöket Gyártó Kft., Eger)

A projekt keretein belül kifejlesztett termékek implantátumok, amelyek emberi szervezetbe kerülnek beépítésre, és éveken keresztül biztosítják a betegek számára a magasabb életminőséget, valamint az ezek beépítéséhez szükséges műtőeszközök. A speciális alkalmazási terület igen szigorú követelményeket támasztott elsősorban a minőség és a biztonság terén, a tervezési és jóváhagyási folyamatban, valamint a már kifejlesztett termékeknél a gyártási eljárással és a minőségirányítási rendszerrel szemben.

A projekt összes költsége 110 millió Ft-ot tett ki. Ebből a cég 60 millió Ft-ot saját erőből fedezett, a további 50 MFt-ot pedig a „Baross Gábor Észak-Magyarország Regionális Innovációs Fejlesztések” című pályázaton elnyert támogatásból.

Innocsekk pályázat

A program keretében a vállalkozások innovációs projektjeinek megvalósítását segítő innovációs szolgáltatások igénybevételét támogatjuk a mikro- és kisvállalkozások körében.

A 2006 októberében felfüggesztett pályázat keretében 349 támogatási szerződést kötöttünk 6 154,2 millió forint támogatásra. Tekintettel arra, hogy a támogatás utófinanszírozás jellegű, a kifizetések 2 087,5 millió forinttal 2008-ban érték el az előre tervezett ütemet.

2008 januárjában megszűnt a KPI és 2007 végén lejártak a régiókkal kötött megállapodások a 2005-2006. évi Baross Gábor programok keretében, valamint az Innocsekk pályázat keretében kötött támogatási szerződések kezelésére. Ezekhez a feladatokhoz és a 2007-2008. évi Baross Gábor program keretében befogadott pályaművek bírálati és döntés-előkészítési folyamatába közreműködő szervezeteket kellett bevonni. Januárban megkezdjük a tárgyalásokat regionális fejlesztési ügynökségekkel (RFÜ), és március végéig megtörtén az RFÜ-k akkreditálása. A közreműködői szervezetek kijelöléséhez módosítani kellett a 133/2004 (IV. 26.) sz. Korm. rendeletet. A kormányátalakítás miatt a módosítás hatályba lépése jelentős késedelmet szenvedett, így a közreműködői szerződéseket csak szeptemberben lehetett megkötni. Ez késedelmet okozott a 2007-2008. évi Baross Gábor program pályázati felhívásainak megjelenésében is, mert közreműködő szervezet nélkül nem lehetett azokat közzé tenni. A Pro Régió Ügynökség kivételével hat RFÜ-vel sikerült megállapodni a 2008. évi közreműködői feladatokról, a közép-magyarországi régió pályázat-és szerződéskezelési feladatait az NKTH Regionális főosztály vállalta.

Buborékbeton, acél kapszulákkal erősített vasbeton kompozit (Czinova Kft.)

A támogatás tette lehetővé a bevezetendő új technológia elsődleges vizsgálatait, a BME szakmai támogatásának megszerzését, a szükséges alapanyagok legyártását, különböző partnerekkel vizsgálatok, kísérletek végeztetését. A program presztízsértéke nélkül nehezebb lett volna megszerezni a partnereket. Az elért eredmények hasznosítása jelenleg is folyik. Fontos iparjogvédelmi, piackutatási lépéseket tettek meg.

Az eredmények megalapozzák az eladható termék kifejlesztését, továbbra is együttműködve a Budapesti Műszaki Egyetemmel.

Kozma László Program

A program célja a tudástranszfer támogatása oly módon, hogy az innovatív mikro-, kis- és középvállalkozásoknál, nagyvállalatoknál a vállalkozások K+F tevékenységéhez, projektjeinek megvalósításá-

hoz a kutatói munkaerő rendelkezésre álljon, megtörténjen a kutatók mobilizálása a vállalkozások, az ipar felé.

A program két beadási határidővel került meghirdetésre 2006. március 17-én 800 MFt kerettel, ennek keretében összesen 32 projekt került támogatásra. 2008-ban előrehaladási beszámolók érkeztek be a Hivatalhoz szakmai bírálatra, 2 pályamű esetében a 2. munkaszakasz került értékelésre, míg 5 pályamű esetében az 1. munkaszakasz került értékelésre. A szakmai beszámolók mind a megvalósítandó projekt szakmai tartalma, mind az alkalmazott kutatói munkaerő vonatkozásában a pályázati felhívásnak megfelelőek voltak.

Polányi Mihály Program

A program célja a tudományos kutatások és a kutatási infrastruktúra széleskörű támogatása, a fiatal kutatók segítése, nemzetközi színvonalú tudományos eredmények létrehozása.

A pályázat olyan doktori fokozattal rendelkező fiatal kutatók, és az általuk vezetett kutatócsoportok alapkutatási tevékenységét támogatta, akik kiemelkedő munkájukhoz már korábban külföldi támogatást nyertek el.

A program 2006-ban került kiírásra. A két beadási határidőre összesen 30 pályázat érkezett be, ebből 5 pályamű került támogatásra 972 876 e Ft összegben, amelyből 100 MFt GKM hozzájárulás.

A második éves jelentések többségét 2008 végén nyújtották be. A projektek előrehaladása és beszámolója a tervezett ütemnek megfelelően történik, néhány esetben a kedvezményezett kérésére a beszámoló benyújtásának határidő módosítása történt.

Az éves beszámolók legalább két külső szakmai bírálat alapján kerültek értékelésre és elfogadásra.

Pázmány Péter Program

A program célja, hogy olyan Regionális Egyetemi Tudásközpontok alakuljanak ki, amelyek vállalkozásokkal és más, kutatással, innovációval foglalkozó szervezetekkel együttműködve, nemzetközi színvonalú, fókuszált kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységeket tudnak végezni. A központokkal olyan szakterületi és regionális vonzáscentrumok jöhetnek létre, amelyek kiemelkedő kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységet folytatnak, intenzíven együttműködnek az iparral, ösztönzőleg hatnak a régiók technológiai és gazdasági fejlődésére, s ezzel javítják az ország versenyképességét.

A Pázmány Péter Program keretében 2004-2006 közötti időszakban összesen 19 db projekt, 184 konzorciumi taggal nyert el támogatást.

2004-ben 6 Központ kezdte meg működését. A Központok 4 évre összesen 9 000 000 e Ft támogatást kaptak. A projektekben 78 konzorciumtag vesz részt. A 2005-ös évben 7 Központ kezdhette meg működését 56 konzorciumtaggal, és 3 évre összesen 6 800 000 e Ft támogatási kerettel. A Program 3-dik évében további 6 Központ indulását támogatta a Hivatal összesen 2 500 000 e Ft-tal, a konzorciumi tagok száma 59. A Program keretében odaítélt támogatás összesen 18 300 000 e Ft volt, amelynek 71,62 %-a került költségvetési intézményekhez és 28,38 %-a vállalkozásokhoz.

IT 2 Információtechnológiai Innovációs Tudásközpont – BMGE

A komplex információtechnológiai rendszeralkalmazások területén folytatott K+F tevékenységével a BME Információtechnológiai Innovációs és Tudásközpontban az egyetem és ipar együttműködése több, egymással összefüggésben lévő célt szolgál. A hazai informatikai ipar versenyképességét erősítik a világpiaci eredmények előtt járó kutatási eredmények; a tudásközpont lehetőséget adott az ipari a

kutatási szereplők szorosabb együttműködésére. A tudásközpont folyamatos K+F-keresletet indukál az ipari szereplőkben.

A stratégiai cél elérésének közvetlen eszközszerkezete az ipari partnerekkel együtt kialakított K+F programok eredményeinek négy (termék- és szolgáltatás-orientált) alkalmazásfejlesztési főirányból kiinduló termékfejlesztési projektekből hasznosítani.

A Tudásközpont kutatás-fejlesztési eredményei számos tantárgy anyagának korszerűsítéséhez járulnak hozzá, a BSc, MSc és PhD képzésben résztvevő hallgatók bevonása a Tudásközpont munkájába közvetlen tapasztalatszerzést és friss, releváns ismereteket biztosít a hallgatók számára.

A tudásközpont műszaki-tudományos téren elért, legfontosabb eredményei:

1. Elosztott képszintetizáló és szimulációs eljárások. Elosztott kompozitáló algoritmusok kidolgozása, a Paracomp kompozitáló továbbfejlesztése, GPGPU szimulációs és megjelenítő rendszer kidolgozása mérnöki és orvosi vizualizációs célokra.
2. E-dokumentum kezelés generikus workflow rendszerének kifejlesztése és alkalmazása egészségügyi információs rendszerekben, valamint egy off-line aláírás felismerő rendszer kifejlesztése.
3. Hosszú, feszített vasbeton hídgerendák terheléses alakváltozását számító, elosztott algoritmus kifejlesztése, és ipari alkalmazásának támogatása Grid technológiával.
4. Többretegű, többdimenziós metamodellekre alapozott alkalmazásfejlesztési módszertan és technológia kiterjesztése rendszerintegrációs feladatokra, SOA alapú integrációs módszertan és alkalmazásfejlesztési keretrendszer kidolgozása.
5. Újgenerációs mobil környezetben működő MVCN végpont (secbox) kifejlesztése.

MOBIL

A 2004-ben meghirdetett pályázat célja az volt, hogy négy éves projekt keretében nyújtson támogatást egy, az egyetemi tudásbázisra épülő, kommunikációs kutatás-fejlesztési és innovációs központ kialakításához. A pályázat keretösszege 2 000 millió Ft volt, amiből 200 millió Ft-ot a korábbi Információs és Hírközlési Minisztérium biztosított. A pályázat keretében támogatott MOBIL Innovációs Központ (MIK) 2005-ben kezdte meg munkáját, amelynek 3. éves beszámolójára 2008 októberében került sor. A projekt eredményei alapján az Irányító Testület a projekt folytatását javasolta.

GAK Gazdaságorientált Agrárágazati kutatások

A 2004-ben és 2005-ben meghirdetett Gazdaságorientált Agrárágazati kutatásokat támogató GAK2005 Program célja a korszerű, magas értékeket képviselő piacképes agrár-élelmiszeripari termékek, eljárások és szolgáltatások létrehozása volt. Az agrárágazat termelési folyamatainak fejlesztését, termelési környezetének fenntartható módon történő felhasználását segítő kutatási-fejlesztési együttműködési programok beindítását, az agrár-élelmiszeripari ágazat termelési eszközeinek a gazdasági teljesítőképesség fokozását célzó fejlesztését a termelés innovációs feltételeinek javításában érdekelt gazdálkodó szervezetek és a hazai kutatóhelyek között kooperáció keretében kívánta megvalósítani. A program megvalósításához mindkét éves meghirdetéskor a tervezett 3 éves időtartam alatt az NKTH 2,5 Mrd Ft, az FVM 500 millió Ft forrást biztosított

A 2004-ben elfogadott 44 projekt szakmailag mind lezárult, közülük 4 db még 2007-ben, 31 db pedig 2008-ban. 10 db projekt lezárása áthúzódott 2009.-év első hónapjaira.

A program 2005-ös meghirdetésének 39 támogatott projektje közül 2008-ban 31 db zárult le szakmai szempontból 8 projekt teljesítése halasztódott későbbre, ezek lezárulta 2009 év folyamán várható.

Igen sikeres volt a „**A magyar májkacsa ágazat komplex fejlesztése különös tekintettel a hízulás optimalizálására, kacsamáj- és húskészítmények innovációjára**” tárgyú projekt, amely a

kedvezőtlen gazdasági körülmények ellenére tudott saját márkanévvel (Gourland) piacra vinni új liba- és kacsamáj termékeket, megteremtve a gyártástechnológiai hátteret és minőségbiztosítási rendszert is.

EUREKA (Európai Piacorientált Kutatási és Fejlesztési Együttműködés)

2008-ban 7 magyar részvételű új EUREKA projekt indult el, amelyekből 3 magyar vezetésű. Ezzel 2008-ban 22-ra emelkedett az EUREKA programon belül megvalósuló, magyar részvételű, folyamatban lévő projektek száma. Erősödött az EUREKA cluster programjaiban való magyar részvétel is: 2008-ban 3 új EUREKA cluster-projektbe kapcsolódtak be magyar partnerek. A 2007 és 2010 közti időszakra meghirdetett, az EUREKA programban való magyar részvételt támogató pályázat 2008-ban is nyitva állt a pályázók számára, ennek keretében összesen 7 EUREKA projekt magyar résztvevői nyertek támogatást.

EUROSTARS program

Az innovatív, jelentős növekedési potenciállal rendelkező, kutatás-fejlesztési tevékenységet végző kis- és középvállalkozások támogatását célzó, az EUREKA program és az Európai Bizottság közös programjaként 2007-ben elindult program első pályázati fordulója 2008-ban zajlott le. Az egyszerű és bürokrácia-mentes pályázat-kezelés, az átlátható és gyors nemzetközi értékelés, valamint a tagállami és közösségi pénzügyi források együttes mozgósítása vonzónak bizonyult a KKV-szektor számára, több mint 200 pályázatot nyújtottak be az első felhívásra, amelyek között 16 magyar részvételű projektjavaslat is szerepelt. A magyar vállalatok várakozáson felül jól szerepeltek a nemzetközi megmérettetésen, az első pályázati forduló értékelése nyomán támogatást nyert 92 EUROSTARS projekt közül 8 magyar részvétellel, ezen belül 3 magyar vezetéssel valósul meg.

3.2.2.3 Pályázaton kívüli támogatások

A pályázaton kívüli források felhasználásáról az Atv. 8. § (3) bekezdése, valamint a 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet 10. § (4) bekezdése rendelkezik. A 2008. évre az Atv. 8. § (3) bekezdésének előírása határozta meg a felhasználható keretet, ami a tárgyévi eredeti kiadási előirányzat (56.760.900 eFt) 3%-a, azaz 1.702.800 eFt volt. A 2008. évben a hatályos Atv. szerint nem tartozott a 3%-os korlát alá az ESZAK magyar hozzájárulása, a TÉT attaséi hálózat finanszírozása, a Tudomány-, Technológiai- és Versenyképességi Tanácsadó Testület (ITTT) támogatása.

A pályázaton kívüli forrásból a Hivatal elnöke - a belső eljárásrend alapján – olyan egyedi kérelmek támogatásáról döntött, amelyekre érvényes pályázati kiírás nem volt. A támogatott projektek megfeleltek a szabályzatokban rögzített, pályázaton kívüli támogatási szempontrendszernek: országos jelentőségű innovációt és K+F érdekeket hordozó, kiemelkedő társadalmi és szociális hatással, vagy nemzetközi kihatással rendelkező projektek kerültek támogatásra, amelyek jelentős mértékben hozzájárultak a K+F tevékenység társadalmi elismertségének növeléséhez. Az 50,0 M Ft feletti támogatási kérelmeket előzetesen a Hivatal a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács elé terjesztette, annak jóváhagyását követően döntött a Hivatal elnöke. A 3%-os keret terhére 786.459 eFt összegű kötelezettségvállalásról született döntés 2008-ban. A tárgyévi kifizetés 2008. évben – beleértve a korábbi évek kötelezettségvállalásaiból származó kifizetéseket – 633.217 eFt volt.

A pályázaton kívüli döntésekről a Hivatal tájékoztatót adott ki honlapján. Az NKTH 2009. évi tervei között szerepel a pályázaton kívüli egyedi kérelmek és támogatások eddigi tapasztalatainak értékelése.

3.3 A KFI PROGRAMOK MENEDZSELÉSE

3.3.1 Pályázati rendszerek kezelése

A Hivatal által elkészített pályázati stratégiákat, azaz a pályázati programok alapidokumentumait a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács ülésein megtárgyalta, azokról határozatot hozott. A jóváhagyott pályázati stratégiák alapján a Hivatal elkészítette a pályázati felhívásokat és útmutatókat (12 pályázati felhívás, továbbá a Baross Gábor Program régiókénti pályázati felhívásai és a Kétoldalú TÉT együttműködés keretében meghirdetett felhívások). A pályázati felhívásokat és útmutatókat a Hivatal minden jogszabályban előírt esetben egyeztetette a Pénzügyminisztérium keretében működő Támogatásokat Vizsgáló Irodával annak érdekében, hogy az állami támogatásokra vonatkozó uniós és hazai jogi rendelkezések a támogatások odaítélésénél maradéktalanul érvényesüljenek. A belső egyeztetések lezárultával a Hivatal a pályázati felhívás és útmutató tervezetét előzetesen is közzé tette honlapján, ezzel is segítve a pályázók felkészülését.

A pályázati felhívások és útmutatók összeállításakor a Hivatal törekvése az, hogy ellássa a pályázókat mindazon információkkal, amelyek egy magas szakmai színvonalú, a jogszabályi előírásoknak megfelelő, sikeres pályamunka elkészítéséhez szükségesek. A dokumentumokban – szem előtt tartva az átláthatóság követelményét – ismertetjük a pályaművek beadása után követendő eljárási szabályokat is, nagy hangsúlyt fektetve különösen a bíráltatás szempontjaira és menetére. A pályázati felhívások és útmutatók tartalma az alábbi sémát követi (az adott program jellegétől függően esetleges eltérésekkel).

1. A pályázati felhíváshoz kapcsolódó általános ismeretek
  - A támogatás célja
  - A támogatás forrása és jogcíme
  - A támogatásra jogosultak köre, kizáró okok
  - A támogatás formája, összege, mértéke, a saját forrás mértéke
  - A támogatásban részesülő pályaművek várható száma
  - A támogatható tevékenységek
  - Az elszámolható költségek
  - A projektjavaslatok értékelésének szempontjai
  - A célok számszerűsítésére használt mutatószámok

2. Útmutató a pályaművek összeállításához

(a munkaterv tartalma, a költségterv ismertetése, a pályázó bemutatása, a benyújtandó űrlapok)

3. Tájékoztató a döntés-előkészítési folyamatról, a szerződéskötésről és a projektek végrehajtásáról (a pályaművek benyújtása és formai ellenőrzése, elbírálás és döntés, a szerződéskötés és a finanszírozás menete, a támogatások felhasználásnak ellenőrzési rendszere)

A 2008-ban menedzselte pályázati felhívások, illetve programok között szerepelt folyamatos beadású pályázat és egy (egy esetben két) fordulós meghirdetés egyaránt. Folyamatos beadású a jelenleg is futó Mecenatúra, Iparjog, Ötlet, Innocsekk Plusz, Eureka, Eurostars pályázat és a Kétoldalú TÉT együttműködés keretében kiírt pályázatok. Két beadási időponttal hirdette meg Hivatal a Nemzeti Technológia Programot és az Innováció társadalmassítása pályázatot.

A pályázók a pályaműveiket nyomtatott formában és elektronikusan egyaránt benyújtották. A pályaművek formai ellenőrzését az NKTH megbízásából eljáró közreműködő szervezetek végezték a pályázati útmutatóban megadott szempontok (formai hibák felsorolása) alapján. A pályázati útmutató

lehetőséget ad bizonyos esetekben a formai hibák, illetve hiányosságok kijavítására, amelyről a pályázók hiánypótlásra felszólító levélből értesülnek. Alapvető hibák, illetve hiányosságok esetében a pályamű további érdemi ellenőrzés és bírálat nélkül elutasításra kerül. (Ezen eseteket a pályázati útmutató tételesen felsorolja. Ilyen hiba például, ha a pályázó nem adta be határidőben a pályaművet vagy a kért támogatás nincs összhangban a pályázati felhívásban rögzítettekkel.) A formai ellenőrzés befejezéséről a pályázó értesítést (befogadó vagy elutasító levelet) kap.

A projektjavaslatok szakmai értékelése a pályázati útmutatóban meghatározott eljárás szerint történik – tipikusan bíráló bizottság felállításával. Az összetettebb, magasabb támogatási összeggel járó pályázati programok esetében a bíráló bizottság (illetve az irányító testület) ülését külső bírálat előzi meg, amely során a Hivatal projektjavaslatonként kettő független, a témát jól ismerő szakértőt kér fel a projektjavaslat szöveges és pontozással történő értékelésére. A bíráló bizottság a külső szakértők véleményének ismeretében hozza meg döntési javaslatát, állítja fel az általa javasolt támogatási rangsort. A több alprogramot magába foglaló Nemzeti Technológia Program esetében az alprogramonként felállított bíráló bizottságok javaslatait a bíráló bizottságok elnökeiből és további egy tagjából álló irányító testület hangolta össze – így alakítva ki a végső döntési javaslatot (rangsort).

A külső szakértők, továbbá bíráló bizottsági és irányító testületi tagok felkérése során a Hivatal nagy figyelmet fordított az összeférhetetlenségre vonatkozó szabályok betartására (133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet 14. § (7) bekezdés), amelyet a felkért szakértők és bizottsági tagok Összeférhetetlenségi és titoktartási nyilatkozatban is megerősítettek.

A pályaművek támogatásáról az NKTH elnöke dönt a bíráló bizottság, illetve az irányító testület javaslatának figyelembevételével. A támogatási döntések megjelentek a Hivatal (és a KFTNM) honlapján, továbbá a pályázók személyre szóló írásbeli értesítést is kaptak a pályaművükre vonatkozó döntés eredményéről. A Hivatal lehetővé tette a pályázók számára, hogy – igény szerint – megismerhessék a pályaművükre vonatkozó, anonim bírálati véleményt.

A nyertes pályázókkal az NKTH támogatási szerződést kötött, amely a projektjavaslatban szereplő munka- és költségterven alapult. Indokolt esetben lehetőség nyílt a pályamű keretében benyújtott munka- és költségterv módosítására (csökkentett összegű támogatás megítélése vagy a vártnál hosszabb döntési miatt). A szerződések előkészítését a közreműködő szervezetek végezték a Hivatal által elkészített támogatási szerződésminta alapján. A támogatási szerződéseket a Hivatal törvényes képviselője vagy meghatalmazottja írta alá. A nyertes projektek finanszírozási bázisának megteremtése érdekében a támogatási szerződés hatályba lépését követően került sor az első előlegrész átutalására amennyiben a pályázati felhívás ezt lehetővé tette és a pályázó indokolt kérelemben ezt igényelte.

3.3.2 Projektek nyomon követése

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap terhére benyújtott pályaművek kötelező eleme és egyben az elbírálás kiindulópontja a tervezett projektet bemutató részletes munkaterv és költségterv. A pályaműhöz csatolt munkaterv és költségterv – kedvező döntés esetén – egyben a nyertes pályázóval kötött támogatási szerződés melléklete. Abban az esetben azonban, amikor a döntéshozó csökkenti a támogatás összegét, illetve kis mértékben módosítja a szakmai tartalmat, a benyújtott munkatervet illetve költségtervet a döntésnek megfelelően a szerződéskötéskor módosítani kell. Ilyen döntés született „A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása” (IPARJOG_08) pályázati felhívás esetében, ahol a bíráló bizottság javaslata alapján meghozott döntés értelmében a kedvezményezettek szerződéskötéskor felülvizsgálták az eredetileg tervezett oltalmi bejelentések számát.

Az Alapból finanszírozott, több éves projektek esetében általában évente egy mérföldkövet terveznek a kedvezményezettek. A projekt előrehaladásának ellenőrzéseként a kedvezményezettek a mérföld-

kövekhez igazodva szakmai beszámolót, pénzügyi elszámolást és monitoring jelentést nyújtanak be, amelyek képet adnak az elmúlt munkaszakasz tevékenységeiről. A szakmai beszámoló formai és tartalmi követelményeit a kedvezményezettek kötött támogatási szerződés melléklete rögzíti.

A szakmai beszámolónak a támogatási szerződéshez csatolt munka- és költségtervhez igazodva kell bemutatnia a projekt előrehaladását a következő tartalommal:

- a korábbi beszámolási időszakok tömör összefoglalója;
- az adott beszámolási időszakra vállalt feladatok felsorolása és e feladatok státusza, továbbá az eredeti munkatervhez viszonyított esetleges eltérések bemutatása és magyarázata;
- az adott beszámolási időszakban elkészült feladatok és elért eredmények bemutatása;
- az adott beszámolási időszakban elkészült publikációk, nyomtatott és elektronikus kiadványok és szabadalmak listája;
- összefoglaló a beszámolási időszak tervezett és tényleges költségeiről indoklással ellátva;
- a tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos intézkedések;
- a kapott támogatás ösztönző hatásának bemutatása;
- a projektben résztvevő személyek és a munkaszakasz teljesítésével eltöltött tényleges munkaideje.

A projekt befejezésekor a kedvezményezettek – az utolsó szakmai részbeszámolóval együtt – szakmai záróbeszámolót és záró értékelő lapot nyújtanak be, amely tartalmazza a megvalósított (teljes) projekt összefoglalóját, továbbá a kedvezményezett önértékelését.

A szakmai beszámolók ellenőrzésében és értékelésében az NKTH által megbízott közreműködő szervezetek is részt vettek. A szakmai beszámolók ellenőrzésének módszere függ a pályázati program céljától, a támogatás összegétől, a projektek futamidejétől.

A rövid futamidejű projektek esetében, ott, ahol a projekt célkitűzésének megvalósítása általában könnyen megítélhető, a szakmai beszámoló értékelése ellenőrzési lista alkalmazásával történt. (Ilyen pályázati program pl.: az Apponyi Albert (Mecenatúra) Program.)

Azon projektek esetében, ahol a projekt előrehaladásának megítélése speciális szakértelmet igényel, külső, független szakértőket vont be a Hivatal a szakmai beszámolók vizsgálatába. (Ilyen pályázati program pl.: a Jedlik Ányos (NKFP) Program, a Gazdaságorientált Agrárágazati Kutatások Program, az Asbóth Oszkár Húzóágazati Innovációs Program, a Teller Ede Program.) A pályázati program jellegétől és bonyolultságától függően a program tervezésekor egy vagy két szakértő bevonását írtuk elő. A szakértők kiválasztásánál – a szükséges szakmai tudás és rálátóképesség mellett – figyelembe vettük az összeférhetetlenségi szabályokat, beleértve azt az előírást is, hogy olyan szakértőt válasszunk, aki nem vett részt a pályázati döntés előtt a projektjavaslat támogathatóságának elbírálásban. A szakértők tevékenységüket megbízási szerződés keretében végezték. A kedvezményezettek számára lehetővé tettük, hogy a szakmai beszámolójukra vonatkozó bírálatot megismerhessék – a bíráló szakértők anonimitásának biztosítása mellett.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet értelmében – amennyiben a pályázati stratégia ezt előírja – a projektek szakmai teljesülését független, elismert szakemberekből álló szakmai irányító testületek végzik. Szakmai irányító testület került felállításra a Pázmány Péter – Regionális Tudásközpontok Program, és a Mobil Innovációs Központ Program esetében, amely irányító testületek 2008-ban is figyelemmel kísérték a támogatott projektek előrehaladását. Az irányító testületek a benyújtott szakmai beszámolókat meg-

vizsgálták, majd a testületi ülésen a konzorciumok képviselői által előadott prezentációk meghallgatását követően alakították ki végleges álláspontjukat a projektek (rész)teljesítését illetően.

Azon projektek esetében, ahol a projekt megvalósítását értékelő szakemberek, illetve testületek a szakmai beszámolóikban hiányosságot vagy pontatlanságot észleltek, az NKTH szakmai referensei (ill. az NKTH megbízásából eljáró közreműködő szervezetek munkatársai) a beszámolókat kiegészítést, pontosítást kértek. A kiegészített beszámolókat a szakértők vagy – irányító testületi bíráló esetében – az irányító testületi tagok ismételten megvizsgálták.

A szakmai beszámoló elkészítése és áttekintése fontos eszköze a projektcélok figyelemmel kísérésének mind a kedvezményezett, mind a támogató szervezet számára. A kedvezményezett visszajelzést kap projektjéről, illetve a bírálót megismerve új nézőpontot ismerhet meg. A támogató a szakmai beszámoló áttekintése révén ellenőrizni tudja az állami pénzeszközök szabályszerű felhasználását, illetve lehetősége nyílik a beavatkozásra pl. szerződésmódosítás vagy helyszíni ellenőrzés elrendelése révén.

3.3.3 Közreműködői tevékenység

Az egyes, tudomány- és innovációpolitikával összefüggő jogszabályok módosításáról szóló 392/2007. (XII. 27.) Korm. rendelet lehetővé tette, hogy a Hivatal a pályázati programok lebonyolításába akkreditált közreműködő szervezeteket vonjon be. Az így módosított, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése sorolja fel az alapkezelésen kívül eső, közreműködő szervezeteknek átadható feladatokat:

- a pályázatok befogadása, a pályázat elbírálásához szükséges adatszolgáltatás a Hivatal részére, közreműködés a pályázatok értékelésében;
- minta alapján szerződések előkészítése (szerződések kiküldése, fogadása, hiánypótlás), előkészített szerződés átadása a Hivatalnak;
- közreműködés a projektek megvalósítása előrehaladásának nyomon követésében, beszámoló fogadása, formai ellenőrzése, hiánypótlás, szerződésmódosítás előkészítése, a támogatás kifizetésének előkészítése;
- szakértőként közreműködés a pénzügyi helyszíni ellenőrzésben (dokumentumalapú ellenőrzések és kockázatelemzésre alapozott pénzügyi helyszíni ellenőrzések);
- pályázati adatok folyamatos rögzítése, az adatbázis naprakészségének és megbízhatóságának biztosítása.”

A Kormány a 392/2007. (XII. 27.) Korm. rendeletben a MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Támogatásközvetítő Zártkörűen Működő Részvénytársaságot az Alap pályázatainak vonatkozásában – a regionális, a kétoldalú nemzetközi megállapodásokon alapuló tudomány és technológiai (TÉT) pályázatok, valamint a költségvetési törvényben nevesített közös pályázatok kivételével – közreműködő szervezetnek jelölte eredményes akkreditációs eljárást követően. A Hivatal és a MAG Zrt. 2008. január 25-én megállapodásban rögzítette az érintett pályázatok lebonyolításának alapvető feltételeit, a két szervezet közötti feladatmegosztást és az együttműködés kereteit. A megállapodás alapján a MAG Zrt. 2331 darab (korábban a megszűnt KPI kezelésében lévő) támogatási szerződést vett át, továbbá részt vett a 2008. év folyamán meghirdetett pályázati programok lebonyolításában is.

Az Alapból finanszírozott regionális pályázatok, a kétoldalú nemzetközi megállapodásokon alapuló tudomány és technológiai (TÉT) pályázatok, továbbá a költségvetési törvényben nevesített közös pályázatok lebonyolításába szintén akkreditált közreműködő szervezeteket vont be a Hivatal. A Kutatá-

si és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet 2008. szeptember 4-től hatályos módosítása megnevezi az Alap pályázatainak lebonyolításában résztvevő valamennyi közreműködő szervezetet, amelyek az alábbiak:

- MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt.,
- Tudományos és Technológiai Alapítvány (kétoldalú nemzetközi megállapodásokon alapuló tudomány és technológiai (TÉT) pályázatok),
- Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok Iroda (közös pályázatok),
- Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. (regionális pályázatok),
- Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. (regionális pályázatok),
- Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. (regionális pályázatok),
- Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. (regionális pályázatok),
- Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. (regionális pályázatok),
- Pro-Régió Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Ügynökség Kht. (regionális pályázatok),
- Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. (regionális pályázatok).

Tekintettel arra, hogy az újonnan kijelölt közreműködő szervezetek már korábban is részt vettek az Alapból finanszírozott pályázati programok kezelésével kapcsolatos egyes feladatokban, így a felek a közöttük fennálló megállapodások módosításával szabályozták újra az együttműködés módját, formáját, valamint a Hivatal és a közreműködő szervezetek közötti feladatmegosztást.

A pályázatokkal és támogatási szerződésekkel kapcsolatos egyes feladatok kiszervezése révén 2008 végére kétszintű struktúra alakult ki, amely a stratégiai, K+F+I szakmai feladatokat a Hivatalhoz, míg a pályázat- és szerződéskezelés gyakorlati feladatait a közreműködő szervezetekhez telepítette. (Teljes egészében a Hivatal kezelésében maradtak szakmai megfontolásból a pályázaton kívüli kérelmen alapuló támogatások, valamint a BONUS-HU Program.)

2008-ban a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezelésének intézményrendszere átalakult az akkreditált közreműködő szervezetek belépésével. A közreműködői szerződésekben lefektetett eljárásokat a gyakorlat alakította, finomította. Kiepültek azok a kommunikációs csatornák, amelyek a továbbiakban lehetővé teszik a gördülékenyebb, hatékonyabb feladatellátást. A közös munka bizonyos esetekben a szerződéskezelési folyamat egyes elemeinek egyszerűsítését hozta. Ezt példázza a támogatási szerződés módosításokra kidolgozott minták közzététele, amelyek használatával a szerződés módosítási eljárás lerövidül.

A közreműködő szervezetekkel való együttműködés tapasztalataiból kiindulva a 2009. évre kötött közreműködői szerződések tárgyalásai során a Hivatal arra törekedett, hogy az eddigieknél hatékonyabb, gyorsabb és a szakmai szempontokat még inkább szem előtt tartó, ügyfélbarát folyamatokat alakítson ki – a 2008-ban megkezdett munka folytatásaként.

3.3.4 A 2008. évi pályázatmenedzselés jellemző adatai

A 2008. év sikeresnek mondható, hiszen ilyen nagyságú, 45,9 Mrd Ft támogatási összeg kifizetésére az Alap létrejötté óta nem volt példa.

A KPI megszűnése és a szerződéskezelési folyamatok jelentős részének a MAG Zrt.-be történő kiszervezése a kifizetéseket mintegy féléven keresztül jelentősen lassította. A havi kifizetések március-május hónapokban az 1 Mrd Ft-ot sem érték el. A késedelem a pályázók számára méltatlan helyzetek sorozatát eredményezte. A Hivatal késlekedése - az egyes beszámolók 60 napon belüli el nem fogadása - következtében más akár új pályázat benyújtása vagy a már futó projekt egyes beszámolóinak el-

fogadását követő újabb kifizetések a 133/2004 Korm. Rendelet tiltásába ütközött. A jogszabály megfelelő módosítása elhúzódott és csak szeptember elejére született meg. Ennek ellenére a 2008. évi kifizetések több mint 40 %-kal meghaladták az előző 2007. évi, addig csúcsnak számító értéket.

2008-ban az Alap támogatási szerződéseinek száma a közel 4100-ról mintegy 900-al, 5000 fölé emelkedett. Az előtámogatási szerződések értéke mintegy 130 Mrd Ft-ról 173 Mrd Ft-ra növekedett. A tipikusan 3 éves támogatási szerződések finanszírozási gyakorlatának megfelelően, a kifizetések mértéke 2/3-ad-ot közelítve, kis mértékben 65%-ról 67,6 %-ra növekedett. A szerződésállomány darabszámának, ill. értékének növekedése alapvetően a kisebb értékű, de nagyszámú támogatási szerződést eredményező támogatási programok (pl. Regionális, mecenatúra) továbbá a korábbi támogatási szerződések lezárásának elhúzódását eredményezi. A szerződésállomány legjelentősebb tétele a Nemzeti Technológia Programhoz (korábban a Jedlik, ill. NKFP programhoz) kapcsolódik. Ezen programnál a szerződések száma 1037-ről 1402 –re emelkedett, miközben a szerződésállomány értéke 47,8 Mrd Ft-ról 89,5 Mrd Ft-ra, arányában pedig 37%-ról 51%-ra növekedett. Ezen növekedés alapvetően a 2008. évi 40 Mrd Ft összegű új támogatói döntés következménye.

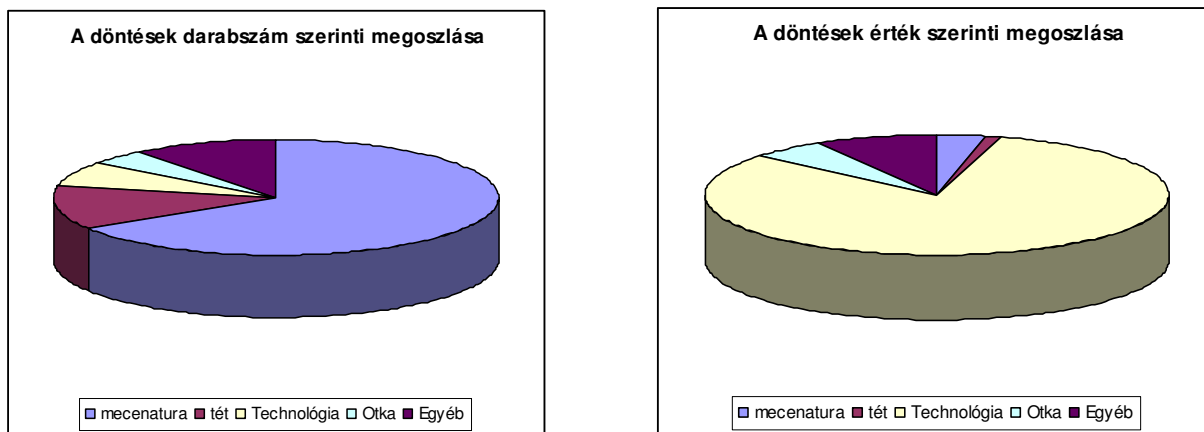
A 2008. év döntései alapján 48,7 Mrd Ft értékben 1100 db pályamű kapott támogatást. A pályázati portfólió problémáira mutat rá, hogy miközben az adminisztráció erőforrásigénye és jogi követelményei alig különböznek, a mecenatúra és Tét-együttműködés programok nyerteseinek darabszáma 78%-os, értéke viszont csak 4,5%-os súllyal részesedik a teljes portfólióból (3-8. táblázat és 3.8. ábra).

3-8. Táblázat A KTI Alap terhére 2008-ban hozott döntések megoszlása

Pályázat	Beérkezett pályázatok száma	Igényelt támogatás összesen	Nyertes pályázatok száma	Megítelt támogatás összege
	Db	M Ft	Db	M Ft
Nemzeti Technológiai Platformok támogatása 2007	96	3.671	21	757,3
Nemzeti Technológia Program – K+F projektek támogatása	307	146.694	77	39.893,1
A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08)	33	215	16	34,0
Innocsekk Plusz	57	1.126	23	399,2
Regionális Innovációs Ügynökségek (RIÜ)	2	600	2	599,9
EUREKA programban való magyar részvétel támogatása	16	1.221	7	500,0
Pályázat az EUROSTARS programban való magyar részvétel támogatására	16	858	8	375,6
Irínyi János Program - K+F eredmények és innovatív ötletek egyéni megvalósítása (2006)	8	196	5	124,5

Összesen	535	154.581	159	42.683,6
-----------------	------------	----------------	------------	-----------------

3.7. ábra A KTI Alapból támogatott projektek megoszlása

3.3.5 A monitoring tevékenység³

A monitoring és értékelési tevékenység feladatainak elvégzésére az NKTH külön szervezeti egységet alakított ki 2008 októberében. Az osztály egy vezetővel és 2 referenssel működik, a 2009. évben a tervezett bővítés megkezdődött 1 fő felvételével. Az osztály kialakításánál alap gondolat, hogy a nagy átfogó szakterületeken szakmai tapasztalattal rendelkező kollegák vegyenek részt a monitoring és értékelési rendszer kialakításában és menedzselésében.

A 2008. év folyamán kialakításra került egy egységes indikátorrendszer, mely minden program esetében szükséges az elért teljesítmény vizsgálatához és elengedhetetlen az értékelő tevékenység elvégzéséhez is.

Az indikátorok alkalmazása három szinten valósul meg. Az egyes mutatók alkalmazásához az indikátoroknak rendelkezniük kell a specifikációval, célértékkel és a célértéktől megengedett eltérés meghatározásával.

Alulról felfelé haladva a projekt és pályázati szintű indikátorok aggregálása mellett az alábbi speciális indikátor rendszert alakították ki:

- Program indikátorok: - melyek a programok eredményeinek összehasonlíthatóságát szolgálják (input és output indikátorok, mint : *a program projektjeinek megvalósításában résztvevő konzorciumi tagok átlagos száma, átlagos projektméret, támogatási intenzitás*)
- Pályázati szintű indikátorok (alprogram szint) – az adott programokon belül meg-hirdetésre kerülő felhívások, melyek az alprogramok összehasonlítását teszik lehetővé (*sikerráta: a nyertes és a beadott pályaművek aránya; finanszírozási ráta: elnyert/igényelt támogatás aránya*)
- Projekt indikátorok – a projektek speciális mutatói, melyek az adott projekt eredményeinek számszerűsítését hivatottak szolgálni (eredmény indikátorok: *A projekt hasznosítható eredményei: a projekt eredményeként kifejlesztett új termékek (szolgáltatás, prototípus) száma; a projekt eredményeként kifejlesztett*

³ A program végrehajtója által működtetett, a támogatott program teljes futamideje alatt a célok elérését, a program időbeli szakmai, pénzügyi előrehaladását és megvalósulását folyamatosan vizsgáló adatgyűjtő tevékenység

új eljárások, (technológia, alkalmazás) száma; a projekt tudományos eredményei új tudás (publikációk, szabadalmak) száma; A projekt emberi erőforrásai; a projekt gazdasági hasznosítása: a projekt révén bekövetkezett árbevétel növekmény, költségcsökkentés, nagysága pénzben kifejezve, valamint a projekt társadalmi hasznossága: a projekt révén létrejött eredményt hasznosító kutatóhelyek, vállalkozások, alvállalkozók száma.

Az indikátorrendszer keretében cél- és bázisindikátorok segítik a projektek előrehaladásának áttekintését a mérőföldköves elszámolásnál. Az NKTH kialakította és 2008-tól bevezette az egységes, elektronikus beszámoltatás feltételeit.

A projektek előrehaladását áttekintő rendszer szakmai és szervezeti bevezetésének keretében a szakterületenként felállítani kívánt monitoring bizottságok elemzik a K+F projektek céljainak teljesülését. Ezek a szakmai grémiumok 2009-től kezdik meg működésüket.

3.3.6 Az Alap felhasználásával kapcsolatos értékelések

A NKTH, mint Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezelője, felelős az Alap eredményes, a gazdaságban hasznosuló, átlátható felhasználásáért. E felelősség megköveteli az Alapból nyújtott támogatásokkal megvalósuló programok⁴ és azon belül a projektek⁵ folyamatos nyomon követését, előrehaladásának vizsgálatát, a támogatási programok értékelési rendszerének kialakítását és működtetését a 198/2005 (IX. 22.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint

A Hivatal értékelési stratégiát alakított ki, amely meghatározza az adott évben elvégzendő értékelési tevékenységek körét. Az értékelés a közpénzek eredményes felhasználásának vizsgálata érdekében, a közfinanszírozású kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs programok eredményeinek, a program végrehajtása során a rendelkezésre álló erőforrásokkal és az eredeti célokkal való összhangban állását, az eredmények gazdasági-társadalmi hasznosítását és a hasznosítás hatásait elemzi.

A 2008. évben az alábbi programértékelések folytak:

3.3.6.1 A 2001. és 2002. évi NKFP program keretében nyertes, 2006. év végéig lezárt pályázatok célzott ex-post értékelése

A vonatkozó jogszabályi előírásnak megfelelően közbeszerzési eljárásban választottuk ki a tervezett értékelést végző szervezetet, mely a megadott szempontrendszer szerint végezte az értékelést a rendelkezésre bocsátott anyagok, valamint a pályázókkal készített kérdőíves felmérés és interjúk alapján.

Az értékelés főbb megállapításai

- Az NKFP olyan jelentős program volt, amely meghatározó mértékű forrásbeáramlást jelentett a K+F szektorba. Országos szinten is jelentős projekteket támogatott, jelentősen élénkítette az együttműködést a vállalatokkal. Együttműködő munkakonzorciumok jöttek létre.

---

⁴ „Program” alatt a közfinanszírozású forrás kezelője által valamely kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs cél elérése érdekében eltervezett, különböző eszközökkel megvalósítandó intézkedéscsomagot (ld. K+F értékelésről szóló kormányrendelet); illetve a meghatározott cél elérését szolgáló, vagy meghatározott témakörbe csoportosítható kutatás-fejlesztési vagy innovációs projektek megvalósításának támogatására kiírt pályázat, illetve pályázatok időben megismételt sorozata (ld. Innovációs tv.) értjük.

⁵ „Projekt” alatt egy meghatározott kutatás-fejlesztési feladat, innovációs folyamat végrehajtására irányuló, meghatározott munkaprogrammal rendelkező tevékenységet értünk.

- A támogatott projektek túlnyomó többsége (86%-a), gazdaságilag hasznosítható eredményt hozott, ami a projektek 64%-ánál árbevételt is eredményezett, de ezek számszerűsítése többször nehézségekbe ütközött. Csak a mélyinterjúk mutattak jelentősebb – nem számszerűsíthető – hasznosulásokat
- A programban résztvevő szervezeteknek harmadát tették ki az üzleti szektor képviselői A programban résztvevő 1006 szervezetből: 33,4% for-profit; 27,7% kutató szervezet; 26,9% felsőoktatási szervezet (vagy szervezeti egység); 1,3% egészségügyi intézmény; 5,4% állami-önkormányzati szervezet; és 5,9 egyéb szervezet volt.
- 60 projekt ért el jónak minősíthető eredményt a gazdasági outputok szempontjából. Ezek az outputok darabszámban kifejezve: 5 beadott PCT szabadalom; 2 megadott PCT szabadalom; 32 beadott magyar szabadalom; 25 megadott magyar szabadalom; 63 know-how, eljárás; 131 új termék; 30 új szolgáltatás; 69 prototípus; 10 tesztüzem; 31 gyártástechnológia. A darabszám csak egyfajta szempontú összehasonlítási lehetőséget ad, az egyes tételek között jelentős különbség van a gazdasági haszon szempontjából.
- A projektek területi eloszlása továbbra is a Budapesti és közép-magyarországi régió túlsúlyát mutatta,. (Budapest: 55,04%; Szeged: 11,63%; Gödöllő: 7,75%; Debrecen: 7,75%; Veszprém: 3,88%; Sopron: 3,1%; Pécs: 3,1%; Tihany: 1,55%; többi városok -8 db – egyenként: 0,78% részesedésű)

A rendszer javítására vonatkozó javaslatok:

- A támogatási rendszer javítására a támogatottak több javaslatot tettek, észrevételezve az adminisztráció nehézségét, az elszámolások, kifizetések lassúságát, a folyamatosan változó szabályokat. Javasolták, hogy nagyobb hatáskört és felelősséget kell adni a konzorciumvezetőnek A konzorciumvezető, mint egyszemélyes szerződő fél esetén a konzorciumi tagok (mint partnerszervezetek) csak a konzorciumvezetővel állnának jogi viszonyban. Nagyobb hatáskört és felelősséget kell adni a konzorciumvezetőnek. Így a konzorcium tagokkal történő további viszony a konzorciumvezető hatásköre lehetne.
- Javasolták a hosszabb, vagy rugalmasabb finanszírozási futamidő kialakítását. Ezzel biztosítható lenne a kutatási biztonság, a tudományos és üzleti bevezetés (az utolsó simítások), a gazdasági hasznosítás vagy a termékfejlesztés finomhangolása.
- Javasolták a piacra jutási támogatási elem bevezetését, a programok kapcsolat-teremtését az uniós pályázatokkal valamint a szabályozás szorosabb közelítését az EU direktíváihoz
- Javasolták egy egységes lekérdező rendszer kialakítását a minél objektívabb, és releváns mutatószámok kialakítása céljából.

3.3.6.2 Innovációs járulék összegéből levonható költségek ösztönző hatásának értékelése

Az értékelés első fázisa 2008. év végén lezárult, a további két fázis lefolytatása 2009-re tolódot.

Az első fázis kutatásának egyik iránya a makrogazdasági trendek értékelése, másik iránya – alapvetően az APEH 2000-2007. évi adatfeldolgozásaira építve – a vállalati teljesítmények és a teljesítményeket meghatározó körülmények értékelése. A több évet felölelő adatsorok jó alapot jelentenek a nemzetközi beállási szint mértékének és összetevőinek feltérképezéséhez, a felzárkózás elemi feltételét jelen-

tő innovatív teljesítmények, valamint K+F ráfordítások érdemi növelését szolgáló jogi- és közgazdasági környezet kialakításához.

A kutatási és fejlesztési tevékenység élénkítésére a hazai gyakorlatban is meghonosodtak az „ösztönző” szabályok. Ilyennek tekinthető, hogy a vállalkozások a K+F ráfordítások közvetlen költségeit – adózás előtti eredményt csökkentő tételként – teljes egészében levonhatják az adóalapjukból, s mellette élhetnek a gyorsított amortizáció lehetőségeivel is. A kedvezmények mellett alkalmazott „kényyszerítő eszköz” az innovációs járulék 2004. évi bevezetése, amely alapján az érdemi K+F tevékenységet nem végző vállalkozások a korrigált nettó árbevétel 0,25-0,30%-át kitevő járulékkifizetésre kötelezettek, miközben a tényleges K+F tevékenységet végző vállalkozások – a járulékkötelezettség éves felső értékéig – a közvetlen ráfordításokat betudhatják a járulékkötelezettség teljesítésébe.

Az innovációt serkentő és a K+F ráfordítások emelését célzó közgazdasági ösztönzőket a 2009-2015. években is fenn kell tartani, illetve a bevált nemzetközi gyakorlat átvételével az ösztönző erőt tovább kell növelni. Ennek eszköze lehet egy államháztartáson belül „elkülönített állami alap” jogosítványainak megőrzése, amelynek feltöltését továbbra is „garantált” költségvetési forrásokból, illetve céladók módjára teljesítendő járulékbefizetésekből kellene biztosítani. A nevét lényegében megőrző, ám döntési jogosítványaiában bővülő Innovációs Alap gazdálkodási kereteit – a hosszú távú gazdasági- és tudománypolitikai stratégiai célokkal összhangban – éves ütemezésben kellene rögzíteni. Ehhez kiindulópontként szolgál az a konvergencia-programban rögzített vállalás, amely szerint a hazai K+F ráfordításokat 2008-ig meg kell kettőznünk, illetve 2013-ig a kívánatos 3,0%-ot meg kell haladnunk.

3.3.6.3 EU 6. Keretprogramjában a magyar részvétel értékelése

2008-ban az NKTH a 6. keretprogramban résztvevő magyar intézmények szereplését, aktivitását értékelte. A 6. keretprogramban való részvételünket elemző tanulmány eredménye alapján elmondható, hogy Magyarország az újonnan csatlakozó 10 ország között az élmezőnyben helyezkedik el, míg a Visegrádi országok között, a legtöbb mutatót tekintve az élén áll. Az IST (Information Society Technology) területén a magyar szervezetek az átlagosnál nagyobb súllyal vettek részt, és a régióban, egyedülként rendelkezünk olyan kiemelkedő hazai intézményekkel, amelyek EU viszonylatban is meghatározóak és versenyképesek.

Az elkészült tanulmányt megküldtük 3 külső szakértőnek, akiket kértünk, fogalmazzanak meg ajánlásokat, hogy a tanulmány által bemutatott gyengeségeink, elmaradásaink jelentős részén javítani tudjunk. A szakértők által javasolt ajánlások alapján az NKTH megfogalmazta a szükséges intézkedéseket, lépéseket, amelyeket szükségesnek tartunk a hazai résztvevők részvételének növelése érdekében a Keretprogramokban.

Az értékelésben megfogalmazott szükséges intézkedések

- Brüsszeli támogató iroda kialakítása, melyre vonatkozó pályázati felhívás megjelent 2008.augusztus 6-án.
- Önrész-kiegészítő támogatás – ez a pályázati felhívás 2008. december 19-én jelent meg. Célja hogy a felsőoktatási intézmények és közfinanszírozású kutatóintézetek valamint kisvállalkozások részére kiegészítő támogatást nyújtson a 7. keretprogram keretében végrehajtandó projektek költségvetéséhez figyelembe véve az állami támogatásokról szóló keretszabály által megengedett mértéket
- Célzott információs napok, képzések szervezése, a munkaprogram kialakításához szakértői hálózat létrehozása és erőteljes bevonása, a munkaprogram-tervezetek potenciális pályázókhoz való eljuttatása, még annak hivatalos megjelenése előtt.

- A 7.Keretprogram, a hazai konzorciumépítő pályázat, valamint az újonnan induló és 7. keretprogramhoz kapcsolódó NKTH pályázatok hazai kommunikációjának javítása, a Regionális Innovációs Ügynökségek erőteljes bevonásával, hogy a célközönség egyértelműen meg tudja különböztetni a 7. Keretprogramot a Strukturális Alap programjaitól.
- IPR kezelési tanácsadás kialakítása - különösen a konzorciumban való fejlesztések területén.
- "Best practice" klub létrehozása magyar FP6/FP7 projekt tagoknak, külön "koordinátori klub", a tapasztalatok, jó példák cseréjére.

3.3.7 A TÁMOGATÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSE

2008-ban az éves tervben foglalt-, valamint a terven felüli, soron kívül elrendelt helyszíni ellenőrzés keretében mindösszesen 26 db projektvizsgálat került lefolytatásra, amely az éves tervben előírányzott ellenőrzések számához viszonyítva 118%-os teljesítést eredményezett.

Az ellenőrzendő projektek kiválasztása kockázatelemzés alapján történt. A kiválasztás során fontos szempont volt a program típusa szerinti reprezentativitás, a projekt összköltsége, a támogatás mértéke és a regionalitás elve. A soron kívül elrendelt ellenőrzésekre elsősorban a projekt előrehaladása során keletkezett elszámolási- és a szakmai megvalósítás során jelentkezett problémák illetve elmaradások miatt került sor.

Az éves tervben foglalt vizsgálatok megvalósítása 93 támogatási szerződés teljesítésének ellenőrzését jelentették, amely 7,9 Mrd Ft támogatás felhasználásának vizsgálatát foglalta magába.

Az éves terv keretében lefolytatott ellenőrzések során 5 kedvezményezett esetében összesen 5 045 093 Ft összegben, míg az elrendelt 10 soron kívüli vizsgálat alkalmával 5 kedvezményezettnél összesen 16 231 685 Ft értékben állapított meg olyan mérvű szabálytalanságot az ellenőrzés, melyek következtében az ellenőri megállapításnak pénzügyi visszafizetéssel járó konzekvenciái voltak. A szabálytalanságok súlya egyetlen esetben sem érte el azt a mértéket, amely miatt a támogatási szerződéstől való elállás indokolt lett volna.

A vizsgált projektek átlagos konzorciumi tag létszáma 3,57 tag/projekt volt.

A helyszínen egy projekt vizsgálatához szükséges vizsgálati idő 2,1 nap/projekt volt.

A helyszíni ellenőrzések során az ellenőrök felhívták a figyelmet az elkövetett hibákra, szabálytalanságokra és tanácsokkal segítették a kedvezményezettek elszámolással kapcsolatos tevékenységét.

Az ellenőrzési tevékenység kapacitásának bővülése nyomán csökken a késedelmesen benyújtott - vagy hiánypótlással visszaküldött elszámolások száma, a kedvezményezettek elszámolási fegyelme javul.

Az ellenőrzések a kintlévőségekkel való gyors és szerződészerű elszámolási folyamatot javítják.

A pályázati ellenőrzés terület 2008. évben osztály jogállású szervezeti egységgé alakult. Az előírányzott és végrehajtott kapacitásbővítés eredményeképpen 2009. évben az éves ellenőrzések száma közel kétszeresére-, 2010. évtől háromszorosára növekedhet, mind az ellenőrzött projectek számát mind nagyságrendjét tekintve

4. A HIVATAL 2008. ÉVI MŰKÖDÉSE

4.1 A HIVATAL 2008. ÉVI MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI

4.1.1 A jogszabályi környezet hatása és a belső szabályozottság

2008. június 30-ig Pártos Ferenc volt a Hivatal elnöke, 2008. július 1-től augusztus 31-ig Dr. Vass Ilona megbízott elnökként vezette a Hivatalt, 2008. szeptember 1-től Dr. Csopaki Gyula az elnök.

A Kutatás-fejlesztés és Innováció államigazgatási szervezeti megjelenése tekintetében a legfontosabb esemény a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter (KFTNM) kinevezése volt (feladat és hatáskörét megállapította: 103/2008. (IV. 29.) Korm. rendelet). A KFTNM a gazdasági és közlekedési miniszter, valamint az oktatási és kulturális miniszter között korábban megosztott K+F+I területet vette át 2008. május 1-én egyszemélyi kormányzati felelősként.

A K+F+I feladatkör minisztériumi szintű átrendezésének jelentős szabályozási vonzata volt, egyrészt a miniszteri feladatkörökről rendelkező jogszabályok kodifikációs kezelése, másrészt, az NKTH belső szervezeti szabályozottságának kialakítása terén. Utóbbi körébe az átrendeződött hivatali struktúrát követő új SZMSZ megalkotása, valamint a szervezeti egységekhez (főosztályi szinten) kiadott 12 ügyrend létrehozása tartozott. A belső strukturális átalakulás és a kapcsolódó szabályozás 2008 végéig szinte teljes egészében lezáródott, a Magyar Űrkutatási Irodának az NKTH-ba történő illesztése kivételével, mivel a MŰI szervezeti áthelyezéséről szóló kormányrendelet 2008. december 20-án jelent meg, amelynek következtében a szervezet átvételével kapcsolatos szabályozási és egyéb feladatok lezárása a következő évre tolódott.

A Hivatal középtávú stratégiai célkitűzései közt szerepel az ügyfélbarát pályázatkezelés és hivatali működés feltételek megteremtése. Az ennek a célnak a megvalósítása irányába ható legfőbb jogszabályi aktus a Kutatási és Technológia Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet) 2008. szeptember 4-től hatályos módosítása volt. Ennek főbb oka, és eredményei a következők voltak.

A Kutatási és Technológia Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet a sorozatos módosítások eredményeképpen elvesztette koherenciáját, logikai egységét.

A Korm. rendelet több helyen tartalmazott olyan rendelkezéseket, amelyek a pályáztatás gyakorlatában, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (Alap) kezelésében nem valósultak meg, nem voltak megvalósíthatóak, illetve megvalósíthatóak voltak, de kizárólag jelentős költség vagy idő ráfordítással. A Korm. rendelet gyakorlatban nem alkalmazható szabályainak módosítása, illetve a gyakorlatnak és a hatékony működésnek megfelelő szabályozás kialakítása vált szükségessé.

A rendelet főbb változtatásai a következők voltak:

- Közreműködő szervezetek bevonása a következő körben, és a következők szervekre tekintettel: a regionális pályázatok koordinálásába a Regionális Fejlesztési Ügynökségek; a bilaterális Kormányközi Tudományos és Technológiai (TÉI) együttműködések keretében futó pályázatok operatív pályázatkezelői feladataiba a Tudományos és Technológiai Alapítvány; a gazdaságban hasznosuló alapvetési programok támogatását szolgáló közös NKTH-OTKA pályá-

zatok operatív pályázatkezelési feladataiba az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok Iroda.

- A pályázók, illetve a támogatásban részesülőkre vonatkozó kizáró okok módosítását az ebbe szükségessé, hogy számos esetben indokolatlanul kizárásra kerültek kiemelkedő kutatás-fejlesztési tevékenységet végző pályázók, így elsősorban nagy egyetemek. A módosítás célja az volt, hogy a kizáró okok csak olyan pályázókra vonatkozzanak, melyek nem érdemesek a támogatásra és veszélyeztetik a támogatások hatékony felhasználását. A felsőoktatási intézményekre vonatkozó kitétel jelentősége, hogy azon felsőoktatási intézmények sincsenek kizárva a pályázatokból, amelyek egyetlen nagy jogi személynek minősülnek.
- A hiánypótlások 90 napra történő maximalizálásával a rendelet vissza kívánta szorítani a pályázatok elbírálásának elhúzódását és elősegíteni a hatékony pályázatkezelést. Ezen felül az NKTH minimalizálni igyekezett annak a lehetőségét, hogy a beszámoló elfogadása iránti eljárás elhúzódása miatt a kedvezményezettek hátrány érje.
- A módosítás arra is törekedett, hogy a projektben a megvalósítás során bekövetkezett költségcsökkenés miatt a kedvezményezett jogosulatlanul nagyobb támogatásban részesüljön.
- A Korm. rendelet módosítás hatálya kiterjedt a hatálybalépésekor már folyamatban lévő pályázati programokra illetve azok finanszírozására is, így hatása gyorsan és a pályázók széles körére nézve érvényesült.

Az ügyfélbarát pályázatkezelés és hivatali működés körében említendő a panaszkezelési szabályzat kiadása, elsősorban annak érdekében, hogy a Hivatalba érkező érdeklődések, panaszok, minél gyorsabban, egységesebben és következetesebben legyenek kezelve. A belső panaszkezelési szabályozás körébe tartozik a panaszkezeléssel összefüggő tapasztalatok éves összegzése, és a panaszkezelési szabályzat főbb rendelkezéseinek (ügyintézési határidő, egységes adatösszegzés a panaszokról) a pályázatkezelésben közreműködő szervezetek ügyintézésébe történő átültetése.

A Hivatal jogszabályi környezetnek megfelelő működése körében megemlítenő a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény végrehajtására kiadott elnöki utasítást (15/2008.). A szabályzat áttemelte mindazokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek a közpénzből nyújtott támogatás nyilvánossága és elfogulatlan felhasználása irányában hatnak, ennek következtében a belső pályázatkezelési rendszer következő főbb elemei jöttek létre: a hivatal elnöke által kinevezett kiemelt adatszolgáltató, a pályázati programért felelős szervezeti egység adatszolgáltatói, a pályázati eljárások során alkalmazandó „közpénz űrlapok”.

4.1.2 Emberi erőforrás

2008. január 1-én a 2229/2007 (XII.23.) Korm. határozat alapján az NKTH nyitó létszáma a Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Irodával (KPI) együtt 144 fő volt.

A KPI 2008.01.31.-i megszüntetéséről a GKM/2665/1/2008. iktatószámú a pénzügyminiszterrel egyetértésben a gazdasági miniszter által aláírt megszüntető okirat rendelkezett.

Ennek következtében a KPI KTI Alap pályázatok kezelésével foglalkozó 48 munkatársa 2008. február 1-től jogutódlással az NKTH személyi állományába került.

2008. május 1-én került sor a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztériumból az innovációpolitikai, valamint az Oktatási és Kulturális Minisztériumból a tudománypolitikai feladatot ellátó szervezeti egységek személyi állományának, összesen 13 köztisztviselőnek áthelyezésére.

2008. november 5-től a 2011-es EU Elnökségi feladatok ellátásával összefüggésben a 2155/2008. (XI. 5.) Korm. határozat alapján 5 fővel emelkedett a Hivatal személyi állománya.

Az engedélyezett létszám 2008.12.31-én a 2057/2008. (V. 14.) Korm. határozat alapján 162 fő volt.

Munkajogi létszám (fő)	
Nyitó	Záró
jan. 1.	dec. 31.
96	162

Átl. statisztikai állományi létszám (fő)	
Nyitó	Záró
jan. 1.	dec. 31.
94	137

Be- és kilépők létszáma (fő, 2008.01.01-2008.12.31.)	
Belépők	Kilépők
97	43

A folyamatos átszervezés miatt igen magas volt a fluktuáció, amit a fenti táblázat is mutat.

2008. évben a 301/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján bevezetésre került az új Teljesítményértékelési Rendszer (TÉR), mely során a köztisztviselők értékelésére több fázisban, összetettebb szempontrendszer alapján került sor.

A jogszabályok által kijelölt és nemzetközi kötelezettségekből adódó feladatok magas színvonalú ellátása érdekében a 2008-as év folyamán az NKTH létszámának 18 fővel történő bővítését kérte, a 2057/2008. (V. 14.) Korm. határozatot módosító 2180/2008. (XII. 20.) Korm. határozat alapján azonban csak 3 fő létszámemelés valósult meg 2009. január 1-jei hatállyal. A Hivatal létszámgazdálkodásában további jelentős problémát okoz, hogy Korm. határozat máig nem rendezte az Oktatási és Kulturális Minisztériumból átvett szakfeladatokat ellátó 2 fő státuszának kérdését.

4.1.3 Informatikai támogatás

Az NKTH részére nyújtott informatikai szolgáltatásokat 2008. január végéig a KPI Informatikai Csoportja nyújtotta.

4.1.3.1 PKR – a Hivatal elsődleges pályázati ügyviteli rendszere

A Csoport kiemelt feladata a 2005 márciusában a Welt2000 Kft-vel kötött fejlesztési szerződés keretén belül a PKR nevű pályázati ügyviteli rendszer testreszabása és bevezetése volt. A PKR bevezeté-

sével kapcsolatos feladatokat az Informatika által koordinált PKR projekt irányította. Az év elején a projekt tevékenységében még nem váltak el a felhasználói feladatok és az informatikai feladatok, emiatt az Informatika a rendszer bevezetésével kapcsolatban jelentős mértékű felhasználói feladatokat is magára vállalt.

A PKR projektben a LOTUS rendszerből származó adatok migrálása jelentette év elején a legfontosabb feladatot. A migrálás a tervezett egy szakasz helyett két szakaszban zajlott, a migrált adatok ellenőrzése és javítása igen jelentős munkaerő ráfordítást igényelt.

A migrálás után a PKR-ben el kellett végezni azokat a fejlesztési, javítási feladatokat, amelyek az éles működés nélkülözhetetlen funkcionalitásához voltak szükségesek.

Az év első felében a PKR rendszert a (volt) KPI-s felhasználók mind az NKTH-ban, mind - a kiszervezés során - a MAG Zrt-ben éles üzemben működtették.

A PKR éles alkalmazásában a februári kiszervezés, ill. a KPI megszűnése igen komoly fennakadást okozott: a MAG Zrt-be kerülő munkatársak tevékenysége az új környezetben, a KPI-hez képest teljesen új szervezeti struktúrában nehezen alakult ki, az NKTH-ban pedig a KPI-s munkatársak tevékenységének szervezeti, folyamati, eljárásrendi szabályozása nem történt meg.

A PKR projekt irányításával intenzív és sok felhasználót érintő oktatások zajlottak.

Áprilisban megváltozott a PKR projekt működési rendje, a heti rendszeres projekt megbeszéléseken a MAG Zrt. és a Welt2000 Kft. kijelölt munkatársai is részt vettek a heti megbeszéléseken, kialakult a projekt heti riportolási mechanizmusa.

A projekt 2008 augusztusában kezdeményezte az NKTH pályázati és pénzügyi szakterületeinél a PKR rendszer formális átvételét és ennek következményeként a PKR-rel kapcsolatos eljárásrendi és felhasználói feladatok ellátását, azonban ez a kezdeményezés sikertelen maradt, továbbra is az Informatika végezte a pályázatok parametrizálásával és a rendszer eljárásrendjének kialakításával kapcsolatos – hagyományosan – felhasználói feladatokat. E feladatok mellett természetesen az Informatika folyamatosan ellátta a szállítóval való kapcsolattartás, a fejlesztési feladatok koordinálási, a hibakezelési és a rendszerüzemeltetési feladatokat.

2008. augusztus végén lejárt a Welt2000 Kft.-vel kötött szerződés support része, emiatt júliusban közbeszerzési eljárás keretében új support szerződés megkötését készítettük elő. Ebben a szerződésben, mely októberben került aláírásra, melyben a rendszer működtetését tekintve megnyugtatóan szabályoztuk a Hivatal és a Welt2000 Kft. rendszertámogatással kapcsolatos feladatait.

Októberben bevezetésre és teljes körű alkalmazásra került a PKR üzemeltetését támogató elektronikus HelpDesk alkalmazás, mely elsősorban a felhasználók által észlelt hibák, rendellenességek kezelését támogatja.

Szintén közbeszerzési eljárás keretén belül került rendezésre a PKR rendszer újabb 56 db nevesített felhasználói licencének beszerzése és azonosítása. Az ajánlatkérési felhívás december elején készült, a szerződés 2009 februárjában került aláírásra.

2008 szeptemberében egyértelművé vált az a tény, hogy a rendszer teljes körű és éles alkalmazásának kritikus akadálya a rendszerben a nem megfelelő felhasználói irányítás miatt 2008. február óta folyamatosan generálódó adathiány.

Az adathiány megszüntetésére és a rendszer adattartalmának naprakészé tételére két intézkedés született: adathiány pótlási megállapodást kötött az NKTH és a MAG Zrt, az NKTH-ban pedig Elnöki

utasítás keretében került szabályozásra az adatpótlással és a naprakészség biztosításával kapcsolatos feladat csomag.

Megállapítható, hogy 2008 végére a PKR rendszer a funkcionalitás, az adattartalom biztosítása, a rendszer támogatás tekintetében alkalmassá vált arra, hogy 2009-ben lezáruljon a rendszer bevezetése, és az összes felhasználói terület zökkenőmentesen alkalmazza a rendszert napi operatív ügyviteli feladatai ellátására. Ez a PKR rendszer állapot már megalapozza azt a fontos stratégiai célt 2009-ben, hogy a PKR-rel párhuzamosan működő LOTUS rendszer leállításra kerüljön.

4.1.3.2 Egyéb informatikai alkalmazások

A PKR rendszeren kívül a Hivatal számos egyéb, a Hivatal működését támogató informatikai alkalmazást üzemeltet:

- Űrlapkezelő és -fogadó rendszer
- Pályamű adatbázis
- Irat- és dokumentumkezelő alkalmazás
- Pénzügyi és számviteli alkalmazások
- Személyügyi és munkaügyi alkalmazások
- Belső és külső internet-es honlapok, melyek informatikai és részben felhasználói támogatását az Informatikai főosztály látta el 2008 folyamán a felhasználók és a Hivatal vezetésének megelégedésére. Az egyéb informatikai alkalmazások körében 2008-ban az alábbi lényeges változások történtek:
- A jogszabályi előírásoknak megfelelően új iratkezelési rendszer került bevezetésre
- Kifejlesztettünk és bevezettünk egy speciálisan a pályázati dokumentumok nyomon követését támogató informatikai rendszert
- Kifejlesztésre került a Hivatal operatív létszám-nyilvántartási rendszere, mely az intraneten keresztül támogatja a munkatársak elérhetőségi adatainak elérését
- Kifejlesztésre került a Hivatal web-es távollét nyilvántartási rendszere

4.1.3.3 Informatikai infrastruktúra

A Hivatal stabil, korszerű informatikai infrastruktúrával rendelkezik, melynek fejlesztésére 2008 második félévében a Hivatal jelentős pénzügyi forrásokat szabadított fel.

Bővítésre, ill. lecserélésre kerültek az infrastruktúra „lelkét” jelentő szerverek, ill. azok bizonyos elemei, alkatrészei,

Lezajlott az 50 db felhasználói számítógépes munkaállomás kicserélésének projektje

Sikerrel befejeződött a két telephelyes működést biztosító helyi hálózat kiterjesztése a miniszteri kabinethez tartozó szervezetek részére

Megkezdődött, de még folyamatban van a Hivatal második szerver szobájának kialakítása

A Hivatal levelezési rendszere és Internet hozzáférése az Elektronikus Kormányzati Gerinchálózaton keresztül megfelelő színvonalon és a szükséges biztonsági szinten támogatja a Hivatal informatikai rendszere és a „külvilág” közötti kommunikációt.

4.1.3.4 Belső informatikai szolgáltatások

A Hivatal 2008-ban is a felhasználók és a vezetők megelégedésére sikeresen üzemeltette az informatikai HelpDesk szolgáltatását, melynek kiemelt feladatai az alábbiak:

- Belső ügyfélszolgálat jellegű segítség nyújtás a felhasználóknak az informatikai környezetük működtetésében
- A Hivatal életében gyakori belső- és külső költözések támogatása
- A Hivatal szakmai rendezvényeinek informatikai támogatása
- Az informatikai beszerzések előkészítése és menedzselése
- Az informatikai operatív (eszköz) nyilvántartások naprakész vezetése

4.1.3.5 Az informatikai szervezet irányítása

Az informatikai szervezetben főállású alkalmazottak köztisztviselői státuszban, megbízási szerződéssel foglalkoztatott szakemberek, és kiszervezés keretében tevékenykedő munkatársak dolgoznak egy-egy irányítás mellett.

Az informatikai szervezet irányításában jelentős változások történtek 2008-ban, melynek eredményeként hatékony, kiegyensúlyozott, a feladatokat megfelelő szinten ellátni képes szervezet jött létre:

- Meghatározásra kerültek az Informatikai főosztály feladatai a Hivatal új SZMSZ-ében
- Megtörtént a főosztály élére a főosztályvezető kinevezése
- Megtörtént a főosztályvezető helyettesek kinevezése
- Új munkakörként, a Hivatal informatikai biztonsági szakértő foglalkoztatását alakította ki

A főosztály a számára meghatározott munkaterv szerint működik, az irányítás fontos eszköze a heti rendszeres operatív értekezlet és a főosztály tevékenységét támogató feladat menedzsment adatbázis.

4.1.4 Gazdálkodás

4.1.4.1 NKTH 2008. évi gazdálkodására ható jelentős tényezők

2008. során hatályba lépő új jogszabályok, állami intézkedések hatásai

A kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter feladat- és hatásköréről szóló 103/2008. (IV. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) értelmében a kutatás-fejlesztéssel és technológiai innovációval kapcsolatos feladatok ellátása a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszterhez és a XXXIV. Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal fejezetéhez került.

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. törvény módosításáról szóló 2008. évi XX. törvény - a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény módosításával – létrehozta a XXXIV. Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal fejezetet.

Az NKTH Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (Alap) kezelésével összefüggő feladatairól - a vonatkozó jogszabályokon felül - a 11/2008 (II.25.) GKM utasítás rendelkezik.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezeléséről és felhasználásáról szóló 133/2004. (IV.29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 209/2008 (VIII.27.) Korm. rendelet bővítette az Alap kezelésében közreműködő szervezetek számát.

A 2008. évben az eredetileg engedélyezett 96 fős létszámkeret a KPI beolvasásával 48 fővel bővült, majd a Kormány 144 főről 162 főre emelte (2057/2008 (V.14.) Korm. hat. és 2155/2008 (XI. 5.) Korm. hat.)

4.1.4.2 Az NKTH előirányzatainak alakulása

A 2008. évi előirányzatok és teljesítésük alakulásának számszaki bemutatását az alábbi táblázatok tartalmazzák (4. Alapok támogatása cím nélkül):

4-1. táblázat XXXIV. Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal fejezet a 2008. évi költségvetésben

Megnevezés	2007. évi tény	2008. évi eredeti előirányzat	2008. évi módosított előirányzat	2008. évi tény	4/1	4/3
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	<i>millió forintban, egy tizedessel</i>				<i>%-ban</i>	
Kiadás	7 867,5	2 205,1	7 068,3	5 757,2	73,2%	81,5%
ebből: személyi juttatás	977,0	829,2	1 132,3	1 040,7	106,5%	91,9%
központi beruházás	0,0	0,0	0,0	0,0		
Folyó bevétel	4 509,9	1 623,1	4 525,8	4 457,3	98,8%	98,5%
Támogatás	3 757,2	582,0	1 793,8	1 793,8	47,7%	100,0%
Előirányzat-maradvány felhasználás	320,7	0,0	748,7	452,1	141,0%	60,4%
Létszám (fő)	170,0	144,0	210,0	231,0	135,9%	110,0%

*eredeti, elemi költségvetésben engedélyezett létszám

**tény, éves átlagos statisztikai állományi létszám

4-2. táblázat Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal igazgatása

(millió Ft)

2008. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2008. évi CLXIX. törvény szerinti előirányzat	1144,6	799,0	345,6	546,3
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben				
- 2007. évi 13. havi juttatás különbözete	20,2	0,0	20,2	15,3
- prémiumévek program támogatása	2,9	0,0	2,9	2,2
- 5%-os béremelés fedezete	28,0	0,0	28,0	21,3
- öregségi nyugdíj	14,3	0,0	14,3	10,9
- kereset-kiegészítés	6,9	0,0	6,9	5,2
Fejezeti hatáskörben				

- bonyolítási célú előirányzat átvétel fejezeti kezelésű előirányzatról	36,4	0,0	36,4	0,0
Feladatátadás GKM részére	-17,9	0,0	-17,9	-10
előirányzat átvétel KPI-től	755,4	755,4	0	215,2
KPI illetmény emelés fedezete	10,4	0,0	10,4	7,9
Feladatátvétel NFGM-től	56,3	0,0	56,3	35,7
Feladatátvétel OKM-től	10,7	0,0	10,7	8,0
Intézményi hatáskörben				
- alapkezelésre elkülönített állami pénzalaptól átvett pe.	1079,8	1079,8	0,0	150,2
- K+F feladatokra elkülönített állami pénzalaptól átvett pe.	1782,4	1782,4	0,0	3,3
- Közvetlen EU támogatás	21,4	21,4	0,0	14,2
- GVOP pályázat	5,0	5,0	0,0	0,0
- maradvány átvétel	9,1	9,1	0,0	5,9
- egyéb bevétel	4,9	4,9	0,0	0,0
-2007. évi maradvány	613,1	613,1	0,0	21,9
2008. évi módosított előirányzat	5583,9	5070,1	513,8	1053,5

4.1.5 Bevételek alakulása

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból a fejezet intézményei által alapkezelésre fordítható pénzeszköz az Alap kiadási előirányzatának 4,5 %. Az NKTH-nak alapkezelésre átvett pénzeszközből 2554,2 millió Ft támogatás értékű bevétele keletkezett.

A fejezet intézményei 2008. évben az Európai Uniótól K+F projektekre kapott közvetlen támogatások révén összesen 21,4 millió Ft bevételre tettek szert.

A fejezet K+F feladatok ellátására elkülönített állami pénzalaptól kapott támogatásból származó bevétele 1 862,4 millió Ft volt.

Egyéb pénzforgalmi bevételek összese 19,3 millió Ft értékben realizálódtak.

A fejezet 2007. évi 748,7 millió forintnyi jóváhagyott maradványa pénzforgalom nélküli bevételként jelentkezett.

4.1.5.1 Költségvetési támogatás alakulása

A támogatások alakulását befolyásoló tényezők

Az XXXIV. fejezet 2008. évi eredeti költségvetési támogatási előirányzata 582,0 millió Ft, módosított támogatási előirányzata 1793,8 millió Ft volt. A növekedés az alábbi jogcímenekén realizálódott.

- Nemzetközi Tagdíjak fejezeti kezelésű előirányzat többlet támogatása: 1080,0 millió Ft.
- KPI illetménykiegészítés fedezete: 10,4 millió Ft
- NFGM feladatátadás: 56,3 millió Ft
- OKM feladatátadás: 10,7 millió Ft
- 2007. évi 13. havi juttatás különbözete: 20,3 millió Ft
- Öregségi nyugdíj: 14,3 millió Ft
- 5%-os béremelés fedezete: 28,0 millió Ft
- Prémium éves munkavállalókkal kapcsolatos kiadások finanszírozására összesen 2,9 millió Ft
- ESS feladatátadáshoz kapcsolódó előirányzat-átadás NFGM részére – 17,9 millió Ft
- Kereset kiegészítés: 6,9 millió Ft

A költségvetés általános és céltartalékából, fejezeti tartalékából történő felhasználás

A Kormány döntése alapján a költségvetés általános és céltartalékából, fejezeti tartalékokból 2008. évben az alábbi jogcímenekén történt átcsoportosítás:

- Nemzetközi Tagdíjak fejezeti kezelésű előirányzat többlet támogatása: 1080,0 millió Ft.
- KPI illetménykiegészítés fedezete: 10,4 millió Ft
- 2007. évi 13. havi juttatás különbözete: 20,3 millió Ft
- Öregségi nyugdíj: 14,3 millió Ft
- 5%-os béremelés fedezete: 28,0 millió Ft
- Prémium éves munkavállalókkal kapcsolatos kiadások finanszírozására összesen 2,9 millió Ft
- Kereset kiegészítés: 6,9 millió Ft

4.1.6 Kiadások alakulása

Előirányzatok évközi változásai, tényleges teljesítést befolyásoló főbb tényezők

Az NKTH gazdálkodására az alábbi – tárgyév folyamán felmerült - tényezők voltak jelentős hatással nagymértékben módosítva az elemi költségvetésben tervezett támogatási, bevételi, kiadási és létszám előirányzatokat:

- Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda (KPI) beolvadása az NKTH-ba
- Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kezelésével összefüggő egyes feladatok kiszervezése
- Nemzetközi Tagdíjak (NKTHI) előirányzatának pénzügyi bonyolítása
- Európai Unió által közvetlenül finanszírozott K+F projektek
- Alapkezelésre felhasználható pénzeszköz mértékének növekedése (az Alapról szól 2003. évi XC. törvényben meghatározott mértéknek megfelelően)
- Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból egyes K+F feladatokra kapott támogatás
- Engedélyezett létszámkeret növekedése

Személyi juttatások előirányzatának alakulása

A gazdasági és közlekedési miniszter a KPI és az NKTH létszámkeretét együttesen 144 főben állapította meg, melyből az NKTH-ra eső rész 96 fő. Tárgyévben a kormány az NKTH létszámkeretét 162 főre módosította.

Az NKTH 2009. évi záró állománya 162 fő volt.

Az NKTH 2008. évben tartósan üres álláshellyel nem rendelkezett.

A személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok eredeti előirányzathoz viszonyított növekedésének oka a KPI beolvadása, az NFGM-től és OKM-től átvett személyi állomány és a nem tervezett alapkezeléssel összefüggő feladatok voltak.

Dologi kiadások előirányzat változása

A dologi és egyéb folyó kiadások teljesítése 3 190, 8 millió Ft volt, további 2008. évi előirányzat terhére kifizetendő kötelezettség 592,7 millió Ft. Legjelentősebb dologi kiadások és folyó kiadások:

- Nemzetközi Tagdíjak befizetése
- Az Alap kezelésében közreműködő szervezeteknek fizetendő közreműködői díjak
- Az NKTH székhelyül szolgáló irodahelyiségek bérleti és üzemeltetési díja

Felhalmozási kiadások előirányzatának alakulása

2008. évben az NKTH-nak 33,4 millió Ft felhalmozási célú kiadása keletkezett. A tárgyévi beruházások keretében 1 db személygépjármű vásárlása, irodatechnikai és informatikai eszközök beszerzése történt.

A fenti kiadásokon felül az előirányzat további 131,3 millió Ft kötelezettséggel terhelt.

4.2 AZ ALAP ÉS A HIVATAL GAZDÁLKODÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

4.2.1 Belső ellenőrzések

Az NKTH 2007 novembere, és 2008 áprilisa között nem foglalkoztatott saját állományában belső ellenőrt, így ebben az időszakban értékelhető belső ellenőri tevékenység nem folyt.

2008. május hónaptól a kinevezett belső ellenőr vizsgálta a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal működését, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználását is. A rendelkezésre álló ellenőrzési kapacitás birtokában kiemelt figyelmet fordított az Alap felhasználásának, a Hivatal feladatellátását segítő informatikai rendszerek működtetésének, és a Humánpolitika területének ellenőrzésére. A belső ellenőrzés javaslatokat, ajánlásokat rögzített jelentéseiben, melyek hasznosulásáról szükség szerint utóellenőrzéssel győződik meg. Kiemelten vizsgáltuk a FEUVE rendszer működését, a kapcsolódó szabályzatok gyakorlati megvalósulását, alkalmazását.

Tárgyévben külön informatikai ellenőrzés történt külső szakértő bevonásával. Az informatikai ellenőrzés tapasztalatai, és ajánlásai alapján Információ-biztonsági szakértőt alkalmaztunk, aki megkezdte tevékenységét. Szakértőnk az információ-biztonság növelése érdekében stratégiát alkotott, és az annak megvalósításához szükséges tárgyi, műszaki feltételek kialakítása megkezdődött.

A Hivatalnál történt többszöri átszervezést követően a kockázatok elsődlegesen a működés biztonságában jelentkeztek. A belső ellenőrzés ezért elsősorban a feladatellátáshoz kapcsolódó rendszer, és szabályszerűségi ellenőrzéseket tervezett végrehajtani.

A 2008. évre tervezett ellenőrzéseket, és azok ütemezését a felmerült soron kívüli ellenőrzések miatt módosítottuk. A kockázatelemzés alapján eredetileg tervezett 8 darab ellenőrzés egy része elmaradt, mások időben eltolódtak a Hivatalnál 2008. évben történt több átszervezés miatt.

Mivel a belső ellenőr csak 2008. április 27-től látta el feladatát, a 193/2003 (XI.26.) Kormányrendeletben foglaltak szerinti pénzügyi, gazdasági ellenőrzéseket a 2008. évi beszámoló elkészítéséhez kapcsolódóan kívánta elvégezni (a 2007. évi beszámoló készítéséhez kapcsolódó releváns tevékenységek 2008. áprilisra lezárultak, és a felügyelet részéről a megbízhatósági ellenőrzés is megtörtént). Az ellenőrzések - az ellenőrzött tevékenység jellegéből adódóan - részben áthúzódtak 2009-re.

Az év közben felmerült hiányosságok miatt, terven kívüli ellenőrzések keretében a Humánpolitikai terület ellenőrzése kapott hangsúlyt. A fellelt szabálytalanságok alapján indokoltnak ítéltük az ellenőrzések hatókörének kiterjesztését.

4.2.1.1 A megvalósult ellenőrzések fontosabb megállapításai:

- A Pályázatkezelő rendszer bevezetésének (továbbiakban PKR) szabályossági és rendszer ellenőrzése során az ellenőrzés a beszerzést szabálytalannak minősítette, és az adatáramlásbeli hiányosságokra hívta fel a figyelmet. A belső ellenőrzés javasolta megvizsgálni a személyi felelősségre vonás lehetőségét. Az ellenőrzés kiemelt fontosságú megállapítása, hogy a rendszer továbbfejlesztéséről, vagy új pályázatkezelő rendszer beszerzéséről haladéktalanul döntést kell hozni, mivel a jelenleg használt eszközök nem tesznek eleget az összes elvárásnak. Az ellenőrzés megállapításai kiemelt jelentőségűek.
- Az IT rendszerellenőrzést külső szakértővel végeztettük. A megállapítások nyomán IT biztonsági szakembert alkalmaztunk. Megállapításai hasznosulását utó-ellenőrizzük.
- A Humánpolitikai Osztály működését három soron kívüli ellenőrzés keretében vizsgáltuk. Témaköreink: „Helyettesítés miatt határozott idejű közszolgálati jogviszonyok létesítésének, illetve a Dokumentumkezelési Osztály vezetői pozíciójának betöltésére kiírt pályázat szabályszerűségének vizsgálata”; „Teljesítmény Értékelés végrehajtása, és az ehhez kapcsolódó jutalmazás, előleg kifizetés folyamatának vizsgálata”; „Rózs Magdolna munkaviszonya megszüntetésének szabályszerűségi vizsgálata”. A vizsgálatok során több hiányosságot tártunk fel, és javasoltuk a személyi felelősség megállapítását.
- 2008. évben a selejtezési eljárásrendet és folyamatot vizsgálva a belső ellenőrzés megállapította, hogy a folyamat megfelelően szabályozott, a selejtezésből adódó változások az analitikus kimutatásokban átvezetésre kerültek.
- a pénzkezelési eljárásrendet és folyamatot vizsgálva a belső ellenőrzés megállapította, hogy a folyamat megfelelően szabályozott, azonban létszámhiány miatt az eljárásrendet többször megsértették, a házipénztár hosszabb ideig szabálytalanul működött.
- A Hivatalnál a Leltározási Szabályzat, valamint a leltározási folyamat ellenőrzése során a belső ellenőrzés megállapította, hogy a korábbi ÁSZ ellenőrzést során feltárt hiányosságok javításra, korrigálásra kerültek. A leltározás folyamata 2008. március hónapban még tart, az ellenőrzés nem zárult le.
- Közérdekű bejelentésekhez kapcsolódóan szabályszerűségi ellenőrzéseket végeztünk, amelyek során a belső ellenőr megállapította, hogy az NKTH munkatársai az adott esetekben a vonatkozó szabályozás szerint jártak el.

- A követeléskezelés folyamatának vizsgálata közben több hiányosságot tártunk fel, ezért az ellenőrzési vezető kezdeményezésére a vizsgálat időtartamát meghosszabbítottuk, a vizsgálat hatókörét kiterjesztettük. Az ellenőrzés 2008. március hónapban még nem zárult le.
- A pályázatok megvalósításához kötődő helyszíni ellenőrzések vizsgálatát a terület átszervezése miatt elhalasztottuk, a vizsgálat még nem zárult le.

A belső ellenőrzés minősítése: tárgyévben az Állami Számvevőszék ismételten vizsgálta a belső ellenőrzés rendszerét. A belső ellenőr időszakos hiányát megállapították, de a belső ellenőrzés rendszerét, az elvégzett ellenőrzéseket nem kifogásolták.

4.3 A HIVATAL TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI

4.3.1 Stratégiai tervezés

4.3.1.1 Az NKTH intézményi stratégiája

NKTH a 2007. évben – a GKM által alkalmazott módszertan szerint – kidolgozta a Hivatal 2007-2010 évekre vonatkozó középtávú Intézményi Stratégiáját, amely meghatározta a Hivatal küldetését, stratégiai pozícióit, és a helyzetelemzés alapján ahhoz jövőképet, stratégiai cél- és eszközrendszerrel dolgozott ki. Az Intézményi Stratégia alapján a 2008. évre, a szervezet egészére lebontott tevékenységeket, feladatokat tartalmazza az intézményi intézkedési terv; amely az NKTH 2008. évi fő feladatainak munkaterve. Az intézményi intézkedési terv 2008. I. negyedévi előrehaladásáról és teljesítéséről, amely rögzítette a feladatok időarányos teljesítését, tájékoztató beszámoló készült a GKM minisztere számára.

Az Alap 2007-2010 évekre tervezett középtávú stratégiája alapján a Hivatal elkészítette az Alap 2008. évre vonatkozó felhasználási stratégiáját (ld. 3.2.1. fejezet).

A Hivatal a pályázati stratégia megvalósításának hatékonyságát, követhetőségét és átláthatóságát biztosító pályázati monitoring és értékelési folyamatokat erősíteni kívánta, és ennek segítése érdekében létrehozta a Monitoring és értékelési osztályt.

A stratégiai tervezés megalapozására a Hivatal több tanulmány készítését indította el:

- A hazai vállalkozások demográfiai, teljesítményi és eredményességi jellemzői az innovációs gyakorlat és a K+F teljesítmények tükrében (2000-2007)
- Technológiai Inkubátor Program (IIP) ex-ante értékelés és stratégiai javaslatétel
- YIC státusz bevezetése Magyarországon. Induló K+F vállalkozások adó- és járulék ösztönző rendszere

4.3.1.2 Az NKTH részvétele a TTI stratégia tervezésében és megvalósításában

A Hivatal stratégiai tervezési tevékenységét a 2008. évben befolyásolta, hogy a szakterület kormányzati képviselőjét és ennek keretében az NKTH felügyeletét 2008. május 5-től kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter látta el. A 2008. év II. felében kiépült a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter munkáját segítő új K+F+I hivatali struktúra a MeH, az NKTH és az MSZH keretein belül. A stratégiai ügyeket koordináló Stratégiai Főosztály a KFTNM Hivatalába kihelyezve a miniszter közvetlen irányítása alatt működött. Az NKTH több szakmai főosztálya segítette a stratégiai feladatok megoldását.

Az NKTH a következő kiemelt stratégiai feladatok tervezésében és megoldásában működött közre:

- részvétel a Kutatás-fejlesztési Forráskoordinációs Tárcaközi Munkacsoport munkájában;

- a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Támogatások Forrástérképe 2009-2010. c anyag elkészítésében;
- a 2009-2010 évekre szóló TTI intézkedési terv kormányhatározatának előkészítésében;
- az Innovatív Magyarország Program stratégiai előkészítésében.

4.3.1.3 OECD innovációs országtanulmány készítése

Az NKTH hazai koordinációjával és a KTI Alapból finanszírozva az OECD innovációs országtanulmányt készített a magyar nemzeti innovációs rendszerről. Az innovációs országtanulmány (Review of Hungary's National Innovation System) azt tűzte ki célul, hogy az OECD országok tapasztalatai alapján értékelje a magyar innovációs rendszer teljesítményét, és annak javításához javaslatokat dolgozzon ki a kormányzati politika számára, kiemelten fókuszálva a vállalati innovációs képességek és kapacitások növelésének ösztönzésére, a tudás és a K+F eredmények hatékony hasznosítására.

Az országtanulmány megalapozására az OECD igényei szerint és módszertana alapján szakmai Háttér tanulmány készült, amelyet (Background Report, National System of Innovation in Hungary) az NKTH 2007 decemberében küldött meg az OECD-nek. A Háttér tanulmány angol és magyar változata 2008-ban felkerült az NKTH honlapjára.

Az OECD szakértők 2008. január 14-18 között egy interjú sorozat (25 interjú) keretében tárgyaltak a magyar K+F és innovációs szféra meghatározó szakembereivel és intézményi képviselőivel. A Háttér tanulmány és az interjúk alapján, többszöri egyeztetést követően az OECD 2008. szeptember elejére készítette el az innovációs országtanulmányt, amelyet egy sorozat tagjaként az OECD könyv formátumban jelentetett meg.

Az országtanulmány eredményeinek megismertetésére az NKTH egy magyarországi nemzetközi konferenciát szervezett (2008. október 20.). A konferencia témája az innovációs stratégia köré szerveződött, címe: „Stratégiai válaszok a globális és nemzeti innovációs kihívásokra” („Strategic Approaches to Global and National Innovation Challenges”). A konferencia egy plenáris beszélgetéssel zárult, ahol az OECD és a magyar szakemberek vitatták meg a konferencia résztvevőivel közösen az OECD tanulmány megállapításait, ajánlásait.

Az OECD tanulmánynak széleskörű szakmai visszhangja van, sok fórumon és dokumentumban hivatkoznak megállapításaira és ajánlásaira. Az „Innovation Policy Review – Hungary” tanulmány magyar fordítása az OECD engedélye alapján 2009-ben könyv formátumban kiadásra kerül.

4.3.2 EU és nemzetközi együttműködések

4.3.2.1 Az uniós tagságból fakadó tevékenységek

A 6. keretprogramban való magyar részvétel értékelése

2008 folyamán elkészült a 6. keretprogramban való magyar szereplés értékelése. Ennek alapján Magyarország a 6. keretprogramban való sikerességet vizsgálva az újonnan csatlakozó 10 ország között az élmezőnyben helyezkedett el, míg a Visegrádi országok között, a legtöbb mutatót tekintve az élen állt. Az IST (Information Society Technology) területén a magyar szervezetek az átlagosnál nagyobb súllyal vettek részt, és az eredmények azt mutatták, hogy a régióban egyedülként rendelkezünk olyan kiemelkedő hazai intézményekkel, amelyek EU viszonylatban is meghatározóak és versenyképesek.

A 7. keretprogramban való eddigi magyar részvétel

Az első másfél év adatai alapján a 7. keretprogramban való eddigi magyar szereplésről is áttekintés készült: eddig összesen 1682 pályázatot nyújtottak be magyar részvétellel, amelyben 2209 magyar intézmény szerepelt. A benyújtott magyar részvételű pályázatok közül 327 kapott támogatást, amely a 6. keretprogramhoz hasonló, 18%-os sikerarányt jelent. A sikeres pályázatokban összesen 414 magyar partner-intézmény szerepel. A magyar résztvevők által elnyert össztámogatás mintegy 73 millió euró, amely kis mértékben meghaladja a keretprogram költségvetéséhez történő magyar pénzügyi hozzájárulást.

A keretprogram egyes alprogramjaiban mutatkozó magyar pályázati aktivitást tekintve, kiemelkedő sikerként értékeljük az Európai Kutatási Tanács fiatal kutatók számára kiírt pályázatán (ERC Starting Grant) elért eredményeket: a 9100 benyújtott projektjavaslatból támogatást nyert 300 fiatal kutató között 8 magyar szerepelt. Az „Emberek” programon belül meghirdetett, a kutatói mobilitást támogató nemzeti, regionális programok társfinanszírozást biztosító COFUND program keretében az NKTH mintegy 4,5 millió euró támogatást nyert a kutatói mobilitás és karrierfejlesztést támogató „Mobilitás” programjához. Az elnyert támogatás összegét tekintve az ERC (Ideas) program áll az első helyen 15,98 millió euróval, ezt követi az ICT program 12,1 millió euróval, majd Marie Curie program következik 7,9 és a „Kutatási infrastruktúrák” program 7,2 millió euróval.

A 7. keretprogram új eszközeiként bevezetett közös technológiai kezdeményezésekben Magyarország sikeresen szerepelt. A 2008-ban meghirdetésre került és a beágyazott rendszerek területén működő ARTEMIS illetve a mikroelektronika területén létrejött ENIAC közös technológiai kezdeményezés keretében kiírt program első pályázati felhívásaiban az Európai Bizottság 2-2 magyar érdekeltségű, pályaművet javasolt támogatásra. Magyarország ezzel a legsikeresebb újonnan csatlakozott EU tagállam lett a programokon belül.

A 7. keretprogramban való eddigi magyar szereplésre vonatkozóan összegzésként elmondható, hogy a magyar részvétel a 7. keretprogramban nem mutat lényeges javulást a 6. keretprogramhoz képest a legtöbb mutató esetében: a benyújtott és támogatott pályázatok közti arányt mutató sikerráta, a támogatott projektek száma és az elnyert támogatások aránya nagyjából hasonló szintet ér el. Bizonyos területeken határozott visszaesés mutatkozik, ez különösen a korábban nagyon sikeres ICT program esetében szembetűnő. Ebben egyértelműen szerepet játszhatnak a 7. keretprogramban bevezetett új eszközök, a JTI-k és az EK Szerződés 169-es cikkelye alapján elindított új programok (ARTEMIS, ENIAC, AAL), amelyek további jelentős forrásokat biztosítanak az informatika területén is.

A 7. keretprogram során az egyes programok esetében felhasználható pályázati keretek évről-évre növekvő tendenciát mutatnak, így fontos lenne, hogy az elkövetkező években a magyar intézmények is nagyobb pályázati aktivitást mutassanak és sikeresebbek legyenek a keretprogram forrásainak elnyerésében.

A hazai intézményeket is súlyosan érintő gazdasági válság ugyancsak a nemzetközi pályázati lehetőségek felértékelődéséhez vezethet a jövőben.

Az elkövetkező időszakra vonatkozóan kiemelt célkitűzés, hogy fokozottabb erőfeszítések történjenek részvételünk és részesedésünk növelése érdekében a Keretprogramban. Célzott intézkedésekkel kell elősegítenünk a magyar pályázói potenciál aktivizálódását, a keretprogramban már tapasztalatot szerzett pályázók jelentősebb szerepvállalását a projektekben, illetve újabb szervezeteket és intézményeket bekapcsolódását keretprogram-projektekbe.

A 7. keretprogramban való magyar részvétel erősítését célzó hazai támogató rendszer

A 7. keretprogramban való sikeres magyar szereplés erősítése érdekében átfogó stratégiai megközelítésre van szükség, amelyben az egyes ösztönző elemek összefüggő rendszert alkotnak. A keretprogram részvétel javítása szempontjából a magyar részvételt ösztönző támogató pályázatok, a brüsszeli K+F Kapcsolati Iroda illetve a hazai Nemzeti Kapcsolattartói (NCP) rendszer szerepe és hatékony együttműködése kulcsfontosságú.

Az NKTH a keretprogramban való magyar részvétel erősítése érdekében több pályázatot is meghirdetett a 2008. év folyamán. A **Konzorciumépítő pályázat** a keretprogram-projektek előkészítéséhez illetve – sikeres keretprogram pályázatok esetén – az Európai Bizottsággal való szerződéskötéshez nyújt támogatást. A **BONUS_HU pályázat** pedig az Európai Bizottság által a keretprogram költségvetéséből támogatott kutatás-fejlesztési keretprogram projektek magyar résztvevői (felsőoktatási intézmények, közfinanszírozású kutatóintézetek és non-profit szervezetek, valamint kis- és középvállalkozások) számára nyújt önrész-kiegészítő támogatást projektjük megvalósításához.

Az NKTH 2008-ban közzétette a **Brüsszeli K+F Kapcsolati Iroda** kialakítását és működtetését célzó pályázatát, amelynek célja a keretprogramban való aktív és sikeres hazai részvétel támogatása az Iroda által biztosított információszolgáltatási, pályázati tanácsadási és képzési szolgáltatások nyújtásán keresztül (lásd 3.2.2.1. fejezet).

A magyar sikeresség szempontjából kulcsfontosságú szerepet játszanak a **Nemzeti Kapcsolattartók (NCP-k)**, akik feladata a keretprogram egyes alprogramjaihoz kapcsolódó információterjesztés, pályázati tanácsadás, a projekt-partner keresésben való segítségnyújtás, sikeres projektek menedzsmentjének támogatása. A magyar NCP-rendszer, amely 1998. évi létrehozása óta az NKTH-ban illetve elődintézményeiben működik, csak részben tudta betölteni küldetését, elsősorban a rendelkezésre álló humán erőforrás korlátozottsága miatt. A sikeres magyar keretprogram részvétel érdekében stratégiai kérdés a hazai NCP-rendszer átalakítása és megerősítése.

Európai Innovációs és Technológiai Intézet

Az Európai Unió innovációért és versenyképességért felelős minisztereinek 2008. június 18-án született egyhangú döntése alapján Budapest lett a székhelye az Európai Innovációs és Technológiai Intézetnek (EIT).

Az intézet létrejöttének a célja az oktatás, a kutatás és az innováció európai hálózatának kialakítása, amely szolgálja az európai versenyképességet, elősegíti a tudásalapú társadalom megteremtését és az eredményes kutatás mellett, vonzó munkahelyeket teremthet a legkiválóbb európai kutatók számára.

2008. szeptember 15-én került megrendezésre az NKTH szervezésében a Magyar Tudományos Akadémián az EIT beiktatási ünnepe, melyen többek között Jose Manuel Barroso Európai Bizottság elnöke és Gyurcsány Ferenc miniszterelnök is részt vett. Ugyanezen a napon tartotta meg első és egyben alakuló ülését az EIT Governing Board, és ekkor választották meg az EIT Igazgató Tanács elnökét, Prof. Dr. Martin Schurmans személyében.

Tagállami működés

2008-ban az NKTH folytatta aktív részvételét a Tanács Kutatási Munkacsoport (RWP), a Versenyképességi Tanács (CC), valamint az Európai Koordinációs és Tárcaközi Bizottság (EKTB) munkájában. Az EKTB 30. tudomány és kutatás szakértői csoportját az NKTH vezeti, továbbá részt vesz számos EKTB munkacsoport munkájában.

A tagállami együttműködés területén az NKTH egyik legjelentősebb feladata a tárgyalási álláspontok és felkészítők készítése a Versenyképességi Tanács valamint a COREPER üléseire.

Az NKTH látja el a CREST (Comittée de la recherche et scientific technique) tagságból fakadó feladatokat.

4.3.2.2 *Multilaterális ügyek*

A Hivatal a következő együttműködésekben vett részt és képviselte Magyarország érdekeit:

- A **COST** (Európai Tudományos és Műszaki Együttműködés) Az együttműködés keretében 224 akcióból 120-ban volt magyar részvétel.
- Az **EUREKA** (Európai Piacorientált Kutatási és Fejlesztési Együttműködés): 2008-ban 7 magyar részvételű új EUREKA projekt indult el, amelyekből 3 magyar vezetésű (a projektek adatait lásd a 3.2.2.2 fejezetben).
- **EUROSTARS** program (lásd a 3.2.2.2 fejezetben)
- 2008 októberében felavatták a **CERN**-ben (Európai Nukleáris Kutatási Szervezet) az új részecskegyorsítót (Large Hadron Collider - LHC), amely sajnálatos módon a megelőző hónapban előre nem várt baleset következtében leállt, a hibák kijavítása után 2009 őszén indulhat újra. Az LHC öt kísérletéből Magyarország az ALICE-ben és a CMS-ben vesz részt aktívan, a TOTEM, ATLAS és az LHC Grid kutatásokban is található – ha kisebb számban is - magyar résztvevő. A korábbi (nem LHC) kutatásokat folytatva az ASACUSA és az NA61/SHINE kísérletekben vesznek részt hazai kutatók.
- Magyarország csatlakozni kíván a németországi nagylétesítmény (**X-FEL** = a röntgensugarak hullámhossztartományában működő nagyenergiás lézer), a világ második vagy harmadik és Európa első keményröntgen-szabadelektronlézere projektjéhez, mely a DESY (Deutsches Elektronen-Synchrotron) kutatási központban, Németországban, Hamburg közelében fog megépülni várhatóan 2008 és 2013 között. Magyarország előreláthatólag 1%-os költség hozzájárulással kapcsolódik be a projektbe. A nemzetközi szerződések aláírására remélhetőleg 2009 augusztus-szeptemberében kerül sor.
- „Dubna-napok” („JINR days”) néven 2008. december 3. és 5. között került sor Budapesten az oroszországi Dubnában működő Egyesített Atommagkutató Intézet (EAI) bemutatkozására az MTA és az NKTH közös szervezésében. A rendezvény harmadik napján az NKTH-ba látogattak el az orosz vendégekkel áttekintettük az együttműködési lehetőségeket a technológiai fejlesztés és az innováció területén.

4.3.2.3 *Kétoldalú kapcsolatok .*

A Magyar Köztársaság 34 országgal írt alá kétoldalú tudományos és technológiai együttműködési kormányközi megállapodást, melyek végrehajtásáért szakmai részről az NKTH a felelős. A kétoldalú TÉT együttműködés célja: a magyar alkalmazott tudomány eredményeinek támogatása a nemzetközi TÉT együttműködés eszközrendszerével, különös tekintettel a:

- magyar gazdaság innovatív ágazatai versenyképességének növekedésére,
- a magyar tudományos élet nemzetközi pozícióinak erősítésére,
- a fiatal kutatók nemzetközi TÉT kapcsolatrendszerbe történő bevonására,
- nemzetközi TÉT kiválósági központokban/programokban való fokozott magyar jelenlét biztosítására.

2008-ban 11 relációban összesen 280 új mobilitási projektet indítottunk, az összes megvalósuló bilaterális projektek száma meghaladta a 600-at. A nyertes pályázatok megítélt támogatási összege átlagosan 2 millió Ft volt, ami többé-kevésbé egybeesett a pályázók igényével.

A nemzetközi TÉT kapcsolatok súlypontja 2008-tól kezdve a mobilitás-támogatáson túlmenő, nagyobb léptékű K+F együttműködési projektek indítása felé tolódott, amelyek finanszírozására 2008-ban az alábbi **kétoldalú „co-funding” megállapodásokat írtunk alá:**

- **Magyar-indiai megállapodás stratégiai kutatási alapról:** 2008. január 18-án közös magyar-indiai stratégiai kutatási alapról szóló együttműködést írt alá az NKTH elnöke és az indiai Tudományos és Technológiai Minisztérium (DST) államtitkára. A felek évente 1-1 millió euróval járulnak hozzá a tudományos kutatások fejlesztéséhez.
- **Az NKTH és a francia Nemzeti Kutatási Ügynökség (ANR) közötti megállapodás:** a 2008-ban aláírt megállapodás szerint 2009 végétől, 3 évre 10-15 együttműködési projekt megvalósítására nyílik lehetőség biotechnológiai témákban, amelyre országonként összesen maximum 6 millió euró áll rendelkezésre.

Az előző évben aláírt együttműködési szándéknyilatkozatok alapján **2008-ban az alábbi relációkban írtunk ki „Co-funding” típusú pályázatokat:**

- **Magyar-kínai (NKTH - Shenzen város közötti)** együttműködési pályázat;
- **Magyar-szingapúri (NKTH – A*STAR közötti)** együttműködési pályázat.
- Továbbá 2008-ban elkezdtük a magyar-francia biotechnológiai közös TÉT pályázat, valamint a magyar-indiai és magyar – izraeli pályázatok előkészítését.

A kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter megbízásából kormányközi TÉT egyezmények előkészítését kezdtük meg az alábbi relációkban:

- magyar-ciprusi- TÉT megállapodás (Együttműködés a Magyar Köztársaság és a Ciprusi Köztársaság kormányai közötti a kutatás-fejlesztési együttműködésről)
- Magyarország – Egyesült Államok közötti TÉT megállapodás (Együttműködés a Magyar Köztársaság és az Egyesült Államok kormányai közötti tudományos és technológiai együttműködésről)
- Magyar-izraeli kormányközi ipari K+F együttműködési megállapodás (Megállapodás a Magyar Köztársaság és Izrael Állam kormánya között a kétoldalú ipari kutatás-fejlesztési együttműködésről)
- Továbbá **intézményközi** TÉT megállapodást készítettünk elő magyar-marokkói relációban: az NKTH és a marokkói Kutatási és Technológiai Fejlesztési Központ között.

4.3.2.4 TÉT attaséi hálózat működése

A Hivatal a Külügyminisztériummal közösen működteti a tudományos és technológiai diplomáciai tevékenységet ellátó 11 állomáshelyes (Berlin, Brüsszel EU, Helsinki, London, Párizs, Róma, Moszkva, Washington, Tel-Aviv, Tokió és Peking, állomáshelyenként 1-1 fős) TÉT attaséi hálózatot, ellátja annak szakmai irányítását. A Hivatal elnöke és a külügyminiszter által 2006-ban aláírt, a TÉT attaséi hálózat működtetését szabályozó Közös Utasítás értelmében a hálózat ügyeiben rendszeresen konzultálunk a Külügyminisztériummal.

2008 év folyamán pályázat útján két állomáshelyre (Tokió és Peking) történt meg az új TÉT attasék kiválasztása, majd azt követően szakmai és külügyminisztériumi felkészítésük. Tokióba 2008 októberében, Pekingbe pedig 2009 januárjában utaztak ki új attaséink.

2008 nyarán és őszén mind a 11 Tét attasé megtartotta éves nyilvános beszámolóját, amelyeken az érdeklődő szakmai közönség széles köre vett részt. Az attasék éves jelentései és a nyilvános beszámolókon bemutatásra került anyagok Hivatalunk honlapján elérhetők.

Hivatalunk honlapján rendszeresen publikáljuk a szakmai közönség számára fontos információkat tartalmazó Tét attasé anyagokat.

Az év folyamán négy külképviseleten (Bern, Helsinki, Peking, Sanghaj) tovább üzemeltettük a 2007 szeptemberében kísérleti jelleggel beindított közös Tét attasé-külgazdasági szakdiplomata posztokat. Helsinki és Peking finanszírozása az NKTH, Berné és Sanghajé pedig a GKM/NFGM feladata.

Tekintettel arra, hogy a közös posztok nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, döntés született arról, hogy a Pekingbe 2009 elején kiutazó új attasénk csak Tét feladatokat lát el. Helsinki Tét attasénk külszolgálatának befejezéséig továbbra is ellátja a külgazdasági szakdiplomata feladatait.

4.3.3 A K+F-ért felelős tárca nélküli miniszter tevékenységének támogatása, államigazgatási feladatok

A Kormány a 103/2008 (IV. 29.) Korm. rendelettel létrehozta a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszteri (KFTNM) posztot, biztosította a kutatás-fejlesztési terület szakminiszteri koordinációját a Kormányon belül, az integrált kormányzati szerep megvalósulását. Az átalakítást a K+F és innovációs szféra és a szakmai közösség pozitívan értékelte.

A 2008. év II. felében kiépült az új K+F+I kormányzati hivatali struktúra, megtörtént a korábban széttagolt tudomány- és technológiapolitikai kormányzati munka integrálása és egyszerűsítése. Kialakult a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter munkáját segítő szervezet a MeH, az NKTH és az MSZH keretein belül. Az NKTH több szakmai főosztálya segítette közvetlenül a miniszter szakmai munkáját a KFTNM Hivatalába kihelyezve a miniszter közvetlen irányítása alatt.

Az NKTH „kihelyezett” szakmai főosztályai az alábbi, miniszteri feladatok megoldásában működtek közre.

4.3.3.1 A K+F+I támogatási források felhasználásának összehangolása

A kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter kiemelt feladata a K+F és innovációs támogatási rendszer hatékonyságának a növelése, a pályázati rendszer egyszerűsítése és felgyorsítása, a kutatás-fejlesztési célú külföldi működő tőke beruházások ösztönzése, a terület számára rendelkezésre álló hazai és európai uniós források összehangolt felhasználása révén. A TTI célok elérése, segítése érdekében 2009-ben 170 milliárd Ft, 2010-ben közel 180 Mrd Ft pályázati forrás lesz felhasználható kutatás-fejlesztési és innovációs célokra. Az NKTH közreműködött:

- a Kutatás-fejlesztési Forráskoordinációs Tárcaközi Munkacsoportot működtetésében. Ennek feladata, hogy összehangolja a tudományos kutatás, a K+F+I ösztönzésére rendelkezésre álló hazai és EU forrásokat, valamint közreműködik a szakterület különböző pályázati rendszerei hatékonyságának növelésében, egységesítésében;
- a Kutatás-fejlesztési és Innovációs Támogatások Forrástérképe 2009-2010. című anyag elkészítésében (hogy minden érintett tisztában legyen a pályázati lehetőségekkel – beleértve a számára elérhető források volumenét és céljait – egy 2009-2010-re vonatkozó, 79 pályázati konstrukciót tartalmazó kutatás-fejlesztési és innovációs forrástérkép készítése kezdődött el 2008-ban. Ez egységes szerkezetbe foglaltan, tartalmazza az összes jelentős hazai, európai

uniós és kétoldalú nemzetközi támogatási lehetőséget a TTI stratégia prioritásainak megfelelő csoportosításban. A forrástérkép az NKTH honlapon⁶ mindenki számára elérhető.

4.3.3.2 Pályázati rendszerek hatékonyságának növelése

- Felgyorsítottuk a KTIA pályázatainak elnyert összegek kifizetését a 133/2004. (IV. 29.) Korm. rendeletnek a pályázatkezelési folyamatokat egyszerűbbé, gördülékenyebbé és hatékonyabbá tevő technikai jellegű módosításával.
- A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázatainak megnövelt, 40%-os előleg igénylésére biztosítottunk lehetőséget az ÚMFT pályázatokhoz hasonlóan.
- Növeltük a vállalkozások számára elérhető K+F+I támogatási forrásokat: a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kifizetéseit 2008-ban 32,3 Mrd Ft-ról 45 Mrd Ft-ra emeltük, ezen belül a Nemzeti Technológia Program 2008. év végi keretét 10 Mrd Ft-tal növeltük.

4.3.3.3 Európai Unió TTI ügyek

A magyar EU elnökségre való felkészülése

- A 2011-ben esedékes magyar EU elnökség céljaként kezdeményezzük, hogy a kutatás-fejlesztés és innovációs területet kiemelt prioritásként kezelje az EU.
- Az elnökségre való felkészülés szakmai és emberi erőforrás fejlesztéssel kapcsolatos feladatainak ellátása a kutatás-fejlesztés és innováció területén.
- Az elnökségen átnyúló feladatoknak az érintett EU tagországokkal való egyeztetése (EU trió) és ennek hazai előkészítése

A tagállami működésből adódó feladatok

- Az EU Versenyképességi Tanácsában a TTI politikával összefüggő ügyekben a magyar álláspont képviselése és érvényre juttatása, a rendszeres részvétellel kapcsolatos feladatok ellátása (COREPER, EKTB)

EU programok, infrastruktúra

- Európai Innovációs és Technológiai Intézet (ETI) Igazgató Tanácsa üléseinek operatív megszervezése, az ETI elhelyezésével kapcsolatos feladatok végrehajtása.
- Az EU 7. Kutatási Keretprogramjában és egyéb kezdeményezéseiben való magyar részvétel elősegítése (Nemzeti Kontaktpont hálózat működtetése, a különböző programbizottságokban való részvétel, hazai információs napok szervezése, a résztvevők hazai pályázati úton való segítése).

A jelentős európai kutatási infrastruktúrákhoz való magyar hozzáférés biztosítása.

4.3.3.4 Egyéb nemzetközi ügyek

Kétoldalú tudományos és technológiai együttműködési megállapodások előkészítése, különös tekintettel:

---

⁶ www.nkth.gov.hu

- a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya közötti tudományos és technológiai együttműködési megállapodásra
- a Magyar Köztársaság Kormánya és a Ciprusi Köztársaság Kormánya közötti a kutatás-fejlesztésre irányuló kétoldalú együttműködésről szóló megállapodásra
- a Magyar Köztársaság Kormánya és Izrael közötti tudományos és technológiai együttműködési megállapodásra

4.3.3.5 Előterjesztések készítésében való közreműködés

- Előterjesztés a hazai közfinanszírozású kutatás-fejlesztés és innovációs programok pályázati eljárásrendjének szabályairól szóló kormányrendeletéről
- Előterjesztés a Kormány 2009-2010-re vonatkozó tudomány-, technológia- és innováció-politikai intézkedési tervéről (2009 márciusában fogadta el a Kormány)
- Előterjesztés a tudomány-, technológia- és innováció-politika tevékenységében való társadalmi és szakmai részvételről és az ehhez kapcsolódó kormányzati koordinációról (2009 áprilisában fogadta el a Kormány)

4.3.4 Társadalmi partnerség, kommunikáció

A Hivatal kommunikációs feladatainak ellátásban különösen fontos szerep jutott a **sajtóval való kapcsolattartásnak**. Rendszeresen adtunk ki sajtóközleményeket a Hivatal által meghirdetett pályázati programokról. Ezeket a tájékoztatókat a lapok pozitívan fogadták, szívesen közölték, ezzel is hozzájárulva a pályázati programok nagyobb ismertségéhez. Valamennyi közlemény számos megjelenést ért el, elsősorban az országos sajtóban. A Hivatal ilyen irányú tevékenységét jól mutatja, hogy 2007-ről 2008-ra több mint négyszeresére (45-re) nőtt az egy év alatt kiadott sajtóközlemények száma. Ez igen jelentősen hozzájárult mind a Hivatal céljainak megismertetéséhez, mind az NKTH tevékenységének transzparenssebbé tételéhez.

A Hivatalnak igen jelentős szerep jutott a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter tevékenységéhez kapcsolódó kommunikációs feladatok ellátásában is. A rutinszerű feladatokon túl több, nagyobb jelentőségű, és szélesebb körű közérdeklődésre számot tartó kommunikációs feladatot is meg kellett oldania a Hivatalnak.

2008. április 3-5. között Budapesten került megrendezésre az **eVita2008** elnevezésű Konferencia és Szakkiállítás. Az esemény témájaként szolgáló életvitelt segítő infokommunikációs rendszereket az Unió kiemelt kutatás-fejlesztési területként kezeli. A neves hazai és külföldi előadók, valamint szakmai kiállítók a rendezvény keretén belül mutatták be az érdeklődőknek azon informatikai alkalmazásokat és technológiákat, melyek az egészségesebb, gazdaságosabb és kényelmesebb életvitel szolgálatába állíthatók.

Ilyen szempontból a legfontosabb az **Európai Innovációs és Technológiai Intézet** székhelyének Magyarországra települése volt. Mind a döntés előtt, mind utána folyamatosan érkeztek megkeresések a sajtótól, amit meg kellett válaszolni; ugyancsak a Hivatal adta ki az eseménnyel kapcsolatos sajtóközlemények nagy részét. A Hivatal ugyancsak közvetítő szerepet játszott az EITI kinevezéséért felelős miniszteri biztos és a sajtó munkatársai között. Az EITI iránti sajtóérdeklődés az Intézet elnökségének budapesti alakuló ülésének napján (2008. szeptember 15.) tetőzött.

Ugyancsak nagy sajtóvisszhangot kapott és a Hivatal 2008-as tevékenységének legnagyobb és egyik legfontosabb rendezvénye volt az **OECD-országtanulmány bemutatását célzó konferencia**

(2008. október 20.). A Hivatal Magyarország innovációs rendszerének, teljesítményének felmérésére kérte fel a szervezetet; a konferencián az elkészült tanulmányt mutatták be és vitatták meg az OECD és a Magyar Tudományos Akadémia képviselői és az innováció kormányzati irányításáért felelős vezetők, és az innovációban érintett társadalmi szervezetek reprezentánsai. Annak érdekében, hogy az OECD ajánlásait a lehető legszélesebb értelemben vett szakmai közönség is megismerhesse, megkezdődtek az országtanulmány magyar nyelven történő megjelentetésének előkészületei is.

A Hivatal pályázati tevékenységének bemutatása során kiemelkedően nagy hangsúlyt kapott a Hivatal egyik legfontosabb pályázati programjának, a **Nemzeti Technológia Programmal** kapcsolatos kommunikáció. 2008-ban a pályázati konstrukció keretében 40 milliárd forintnyi támogatásról született döntés. Annak érdekében, hogy a pályázat jelentette lehetőségek, illetve annak jelentősége ismert lehessen a közvélemény számára, a Hivatal különösen nagy gondot fordított ennek kommunikációjára. A pályázat két fordulóján hozott döntések után a Hivatal (2008. július 28-án és 2008. november 11-én) sajtótájékoztatót szervezett, ahol nem csak a Hivatal vezetői, illetve az innováció kormányzati képviselői (Molnár Károly tárca nélküli miniszter, illetve Kolber István kutatás-fejlesztési államtitkár) szólaltak fel, hanem nyertes projektek képviselői is lehetőséget kaptak arra, hogy bemutassák eddigi, illetve a pályázatban megcélzott eredményeiket. Mindkét rendezvényt igen nagy sajtóvisszhang övezte, mind a pályázati döntés, mind a bemutatott projektek igen nagy visszhangot kaptak a sajtóban.

2008. november 19-én, a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából került sor a **Kutatás a fenntartható vízgazdálkodásért** című konferenciára. A konferencia előadói a fenntartható vízgazdálkodás, az ennek érdekében folytatott és folytatandó kutatások, fejlesztések, valamint a vízgazdálkodás társadalmi és gazdasági hatásait vizsgálták.

2008-ban is sor került a **Tudományos és Technológiai (TÉT)** attasék tevékenységének bemutatására. A TÉT-attaséi beszámolókat az NKTH nyilvánosan rendezte meg, illetve a szakdiplomaták által átadott tapasztalatokat a sajtóban is bemutatta.

A Hivatal 2008-ban is megjelentette az elektronikus formában megjelenő Innotrend hírlevelet, ahol egy-egy témával (pl. kutatás-fejlesztés finanszírozása, kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységének támogatása) kapcsolatban mutatta be a nemzetközi, illetve a hazai gyakorlatot. A hírlevél mindemellett a Hivatal honlapján megjelent fontosabb híreket, aktualitásokat is tartalmazta.

A **Mecenatúra pályázat** révén a Hivatal továbbra is jelentős forrásokat biztosított az innováció eredményeinek, a kutatás-fejlesztés társadalmi hatásainak bemutatására. A Mecenatúra pályázat keretében – 2007-hez hasonlóan – alulról jövő kezdeményezések támogatására nyílt lehetőség nyílt, független bírálók bevonásával értékelt pályázati rendszerben. A pályázat keretében tévé- és rádióműsorok, folyóiratok, egyéb kiadványok támogatására nyílt lehetőség. A Hivatal ugyancsak támogatta a középiskolások tehetséggondozására, természettudományos-műszaki pálya felé orientálása érdekében tett kezdeményezéseket. A Mecenatúra pályázatnak ugyancsak fontos eleme konferenciák, szakkiallítások szervezésének támogatása is.

A Hivatal pályázaton kívüli támogatási keretéből is jelentős összegeket fordított az innováció társadalmi befogadásának támogatására. Ezek közül az a Magyar Innovációs Nagydíj Pályázat, amely a kimagasló innovációs teljesítménnyel (új termékek, új eljárások, új szolgáltatások értékesítésével) jelentős hasznot elérő szervezeteket részesíti díjazásban, vagy az Ifjúsági Tehetségkutató és Innovációs Verseny, ahol fiatal kutatók kaptak lehetőséget arra, hogy találmányaikat bemutassák, illetve hogy egy nemzetközi versenyen is megmérettessék magukat.

2008-ban **megújult a Hivatal weblapja** is, amely új, áttekinthetőbb struktúrában, hatékonyabb arculattal teszi elérhetővé a fontosabb információkat a pályázók, a társadalmi partnerek, illetve a Hivatal tevékenysége iránt érdeklődők felé.

Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően az NKTH továbbra is rendszeresen szervezett **információs napokat**, ahol – elsősorban a 7. keretprogrammal kapcsolatos – pályázati lehetőségekről tájékoztatták az érdeklődő, potenciális pályázókat. A rendezvényeken az NKTH programkoordinátorai, nemzeti kapcsolattartói, valamint a meghívott partnerszervezetek képviselői az FP7-es programok tartalmáról, a döntési folyamatokról, az elvárt tartalmi és formai követelményekről tájékoztatták az érintetteket.